

MAJÁK

ROČENKA ÚSTAVU PRE KULTÚRU VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV | GODIŠNJAK ZAVODA ZA KULTURU VOJVODANSKIH SLOVAKA

V tomto čísle...

U ovom broju...

Príhovor

INFORMAČNO-DOKUMENTAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ ČINNOSŤ

- 3 Webová stránka kultúry vojvodinských Slovákov – bude mať novú tvár
- 4 Elektronická databáza kultúry vojvodinských Slovákov – v budúcnosti sa snáď dožije väčšej pozornosti
- 5 Rozvoj príručnej knižnice ÚKVS

ROZVOJOVO-VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

- 7 Selektívna bibliografija Miroslava Benku
- 8 Ďalšie dielo bibliografky Boženy Bažikovej
- 10 Publikácia Slováci vo Vojvodine – premeny svojbýtosti enklávneho spoločenstva
- 12 Edícia Slovart – výtvarná monografia Pavla Popa
- 12 Zborník XI. Muzikologickej konferencie
- 14 XII. Muzikologická konferencia
- 15 Fotosúbeh na tému tradičných prác a remesiel vojvodinských Slovákov

PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V SRBSKU

- 18 Podpora celomenšinových podujatí a festivalov
- 29 Programy odborného zdokonaľovania a vzdelávania v oblasti kultúry a umenia
- 30 Z činnosti Ústavu

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

- 44 Stála konferencia a Slováci žijúci v zahraničí 2016
- 45 Bibliotéka a slovenské knihy zo Srbska v Bratislave
- 46 O spoločných projektoch dolnozemskej Slovákov na rok 2017 sa rozhodlo v Békeške Čabe
- 47 Dolnozemskej jarmok v rumunskom Nadlaku
- 48 Výskum etnodomov a zbierok ľudovej kultúry v slovenských prostrediach v Srbsku
- 49 V ÚSTAVE BOLO...
- 56 Adresár inštitúcií, ustanovizní, združení, kultúrnych stredísk a kultúrno-umeleckých spolkov vojvodinských Slovákov

Uvodna reč

INFORMACIONO-DOKUMENTACIONA I KOMUNIKACIONA DELATNOST

- 3 Veb-stranica za kulturu vojvođanskih Slovaka – poprimiće novi izgled
- 4 Elektronska baza podataka za kulturu vojvođanskih Slovaka – u budućnosti će, nadamo se, doživeti veću pažnju
- 5 Razvoj priručne biblioteke ZKVS

RAZVOJNO-ISTRAŽIVAČKA DELATNOST

- 7 Selektivna bibliografija Miroslava Benke
- 8 Novo delo bibliografkinje Boženke Bažik
- 10 Publikacija Slováci u Vojvodini – promene samoniklosti enklavnog društva
- 12 Edicija Slovart – likovna monografija Pavla Popa
- 12 Zbornik XI muzikološke konferencije
- 14 XII muzikološka konferencija
- 15 Foto-konkurs na temu tradicionalnih poslova i zanata vojvođanskih Slovaka

PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U SRBIJI

- 18 Podrška svemanjinskim manifestacijama i festivalima
- 29 Programi stručnog usavršavanja i obrazovanja u oblasti kulture i umetnosti
- 30 Iz delatnosti Zavoda

MEĐUNARODNA SARADNJA

- 44 Stalna konferencija i Slováci u dijaspori
- 45 „Biblioteka” i slovačke knjige iz Srbije u Bratislavi
- 46 O zajedničkim projektima donjozemskih Slovaka za 2017. godinu odlučivalo se u Bekeš Čabi
- 47 Donjozemski vašar u rumunskom Nadlaku
- 48 Istraživanje etno-kuća i zbirki narodne kulture u slovačkim sredinama u Srbiji
- 49 DOGODILO SE U ZAVODU
- 56 Adresar institucija, ustanova, udruženja, kulturnih centara i kulturno-umetničkih društava vojvođanskih Slovaka

Maják

2016, ročník VII, nepredajné / 2016, godište VII, besplatán primerak

Ročenka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov / Godišnjak Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka

- Vydavateľ / Izdavač: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov / Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka (Njegoševa 16/III/7, 21 000 Novi Sad, Srbija, Tel.: +381 21 54 55 70, +381 21 54 55 71, e-mail: office@slovackizavod.org.rs, www.slovackizavod.org.rs)
- Za vydavateľa / Za izdavača: Anna Chrtánová-Leskovác
- Zodpovedná redaktorka: Aneta Lomenová
- Autori príspevkov / Autori tekstova: Aneta Lomenová, Milina Sklabinská, Katarína Mosnáková-Baglašová, Anna Simonovičová, Katarína Pucovská, Andrea Lomenová, Tatiana Jašková, Martin Prebudila, Anna Margaréta Valentová, Rastislav Zorňan, Marijan Pavlov, Daniela Lomenová
- Preklad do srbciny / Prevod na srpski jezik: Helena Despičová, Nataša Simonovičová, Aneta Lomenová
- Lektorovanie a korektúra slovenských príspevkov / Lektura i korektura tekstova na slovačkom: Anna Francistyová
- Lektorovanie a korektúra srbských príspevkov / Lektura i korektura tekstova na srpskom: Helena Despič
- Dizajn a grafická úprava / Dizajn i grafička obrada: Studio za dizajn santa2g
- Fotografie / Fotografije: Archiv ÚKVS, Anna Simonovičová, Martin Pucovský, Hlas ľudu, Andrej Meleg, Vladimír Lepšanovič, TV OK Kovačica

- Tlač / Štampa: Štamparija Stojkov, Novi Sad
- Registračné číslo / RegistarSKI broj: ISSN 1821-4045
- Distribúcia / Distribucija: ÚKVS/ZKVS
- Náklad / Tiraž: 400

*Preberanie, publikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti ročenky sa povoľuje výhradne so súhlasom vydavateľa.

*Preuzimanje, ponovno publikovanje ili distribucija bilo kojeg dela godišnjaka dozvoljena je samo uz saglasnost izdavača.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице Српске, Нови Сад
061.22(497.113=854)

MAJÁK : ročenka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov = godišnjak Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka.

- Roč. 1 (2009) - . - Novi Sad : Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, 2010-. - Ilustr. ; 29 cm
Godišnje. - Tekst uporedo na slov. i srp. jeziku.
ISSN 1821-4045

COBISS.SR-ID 246701063

Vážení čitatelia, milí priatelia,

pred Vami je ďalšie číslo ročenky Maják, z ktorého sa dozviete, čomu sme venovali pozornosť v roku 2016 a čo tvorilo náplň Programu práce Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v tomto kalendárnom roku. Aj o programovej činnosti sa dozviete viac na stranách, ktoré sú pred Vami.

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov (ÚKVS) je definovaný ako *profesionálna* ustanovizeň kultúry. V roku 2008, ktorý Európska komisia vyhlásila rokom interkultúrneho dialógu, ÚKVS založilo Zhromaždenie Autonómnej pokrajiny Vojvodiny a Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny s cieľom zachovávať, zveľaďovať a rozvíjať kultúru vojvodinských Slovákov.

Organizácia UNESCO v roku 2002 definuje kultúru ako „komplex špecifických duchovných, materiálnych, intelektuálnych a emocionálnych čít spoločnosti alebo sociálnej skupiny, ktorý zahŕňa spolu s umením a literatúrou aj spoločný spôsob života, životný štýl, hodnotový systém, tradície a vieru“. Z toho vyplýva, že najvýznamnejšie funkcie kultúry sú *integračná* – kultúra je významným faktorom života občianskej spoločnosti, pomáha individuú pri integrácii do spoločenstva širšieho a užšieho typu, *výchovno-vzdelávacia* – prispieva k rozvoju intelektuálnej, emocionálnej a morálnej úrovne individua, *sociálna* – vzorce konania, *socializačná/enkulturačná* – integrácia individua do kultúrneho života spoločenstva – súvisí s výchovno-vzdelávacou funkciou a unkluturačnou, *akulturačná* – včlenenie do inej cudzej kultúry, *humanizačná* a ďalšie.

Vieme teda definovať kultúru a ustanovizeň, ktorá má na starosti kultúru jednej z početných komunít na území Vojvodiny, ale niečo predsa nevieme. Prečo sa nám nedarí zabezpečiť tie najzákladnejšie podmienky na spĺňanie stanovených cieľov? Myslím tým najmä na zabezpečenie natrvalo vlastných pracovných priestorov a potrebný počet zodpovedajúcich kádrov.

Zviditeľnenie tradičnej a súčasnej kultúry vojvodinských Slovákov a vôbec prezentovanie menšinových kultúrnych hodnôt, afirmovanie jej osobitosti a špecifik v čím širších rámcoch, bolo, je a aj bude možné a zrealizovateľné v rozličných a aj menej prajných podmienkach, ak zanedbáme zdôraznený termín *profesionálna* v úvodnej definícii ustanovizne. V opačnom prípade, teda ak ho akceptujeme, najmenej žiaduce je disponovať s potrebnou najelementárnejšou infraštruktúrou.

So želaním skorého vyriešenia aktuálneho, nie veľmi závideniahodného postavenia vzhľadom na komunikáciu s kompetentnými, dovolím si popriať Vám príjemné čítanie slovami Vladimíra Mináča, *slovenského prozaika, esejistu, filmového scenáristu, publicistu a kultúrneho dejateľa*, ktorý veril, že „*ani ľudská kultúra nesúhlasí so zánikom, je živá a ako živá protestuje proti všetkým odrohom a hlupákam, proti fyzickej či trhovvej pažravosti človeka, proti umieranu detí a celých národov, ktorú spôsobuje nerovnomernosť vývinu a z nej pochádzajúca sociálna nespravodlivosť. Verím, že ľudská kultúra – in summa rerum discrimine – zastaví vlnobitie nenávisťi.*“ Veril nie v princípe, ale na skúsenosti.

„Ved' ľudstvo má svoju dobre zaplatenú skúsenosť a tá je uložená práve v jeho kultúre.“

S úctou
Anna Chrtánová-Leskovac

Poštovaní čitaoci, dragi prijatelji,

pred Vama je novi broj godišnjaka „Majak“ iz kojeg ćete saznati čemu smo posvetili pažnju u 2016. godini, i šta je zapravo činilo sadržaj Programa rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka u ovoj kalendarskoj godini. O programskoj delatnosti ćete se više informisati iz stranica koje su pred Vama.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka (ZKVS) definisan je kao *profesionalna* ustanova za kulturu. U 2008. godini, koju je Evropska komisija proglasila godinom interkulturalnog dijaloga, ZKVS je osnovao Skupštinu Autonome pokrajine Vojvodine i Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine sa ciljem čuvanja, unapređivanja i razvijanja kulture vojvođanskih Slovaka.

Organizacija UNESCO u 2002. godini definiše kulturu kao „*kompleks specifičnih duhovnih, materijalnih, intelektualnih i emocionalnih karakteristika društva ili društvene grupe, koji zajedno sa umetnošću i književnošću obuhvata i zajednički način života, životni stil, vrednosni sistem, tradicije i veru.*“ Iz toga proizilazi da su najznačajnije funkcije kulture: *integraciona* – kultura je značajan faktor života građanskog društva, pomaže pojedincu prilikom integracije u društvo šireg i užeg tipa; *vaspitno-obrazovna* – doprinosi razvoju intelektualnog, emocionalnog i moralnog nivoa pojedinca; *socijalna* – obrasci delovanja; *enkulturalna* – integracija pojedinca u kulturni život društva u vezi je sa vaspitno-obrazovnom funkcijom i unkluturačijom; *akulturalna* – uključivanje u drugu, stranu kulturu; *humanitarna* i dr.

Dakle, znamo da definišemo kulturu i ustanovu koja se stara o kulturi jedne od brojnih zajednica na području Vojvodine, ali nešto ipak ne znamo. Zbog čega nam ne polazi za rukom da obezbedimo one najosnovnije uslove za ispunjavanje utvrđenih ciljeva? Pod tim prvenstveno mislim na obezbeđivanje trajnih sopstvenih radnih prostora i potreban broj odgovarajućih kadrova.

Isticanje tradicionalne i savremene kulture vojvođanskih Slovaka, i uopšte prezentovanje manjinskih kulturnih vrednosti, afirmisanje njene posebnosti i specifičnosti u što širim okvirima, bilo je, jeste i biće moguće i ostvarivo u različitim, ali i manje zahvalnim uslovima, ukoliko zanemarimo naglašeni termin *profesionalna* u uvodnoj definiciji ustanove. U suprotnom slučaju, dakle ako ga uvažimo, najmanje poželjno je disponirati sa potrebnom najelementarnijom infrastrukturom.

Sa željom za skorijim rešenjem aktuelnog, ne baš zavidnog položaja sa kompetentnima, dozvoliću sebi da Vam pošelim ugodno čitanje, rečima Vladimira Mináča – slovačkog prozaiste, esejiste, filmskog scenariste, publiciste i kulturnog pregaoca, koji je verovao da se „*ni ljudska kultura ne slaže sa nestankom, živa je i kao živa protestuje protiv svih primitivaca i glupaka, protiv fizičke ili tržišne proždrljivosti čoveka, protiv umiranja dece i celih naroda, koju izaziva neravnomernost razvoja i socijalna nepravda koja iz nje proističe. Verujem, da će ljudska kultura – in summa rerum discrimine – zaustaviti udar talasa mržnje.*“ Verovao je ne principu, već iskustvu.

„Jer čovečanstvo ima svoje dobro plaćeno iskustvo koje je pohranjeno upravo u njegovu kulturu.“

S poštovanjem,
Ana Hrtčan-Leskovac

Informačno-dokumentačné oddelenie a oddelenie komunikácie Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov sa aj v roku 2016 snažilo zhromažďovať a dokumentovať materiály z oblasti kultúry vojvodinských Slovákov prostredníctvom troch svojich aktívnych sekcií.

V roku 2016 ÚKVS pokračoval v rozširovaní svojej marketingovej zložky vďaka webovej stránke, uverejnil veľa nových obsahov, nadväzoval spoluprácu s ustanovizňami kultúry, s vedeckými ustanovizňami a združeniami občanov v oblasti kultúry, ako i s jednotlivcami skúmajúc a dokumentujúc ich kultúrny a umelecký rozvoj, bežným spôsobom a digitalizáciou. Elektronickú databázu doplnil starými archívnymi fotografiami vojvodinských Slovákov a rozvinul aj príručnú knižnicu, ktorá sa čoraz väčším počtom kníh a iných publikácií stáva knižnicou sprístupnenou všetkým kategóriám spoločnosti. Viac o činnosti oddelenia INDOK čítajte v nasledujúcej rubrike.

WEBOVÁ STRÁNKA KULTÚRY VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV – BUDE MAŤ NOVÚ TVÁR

V rámci informačno-dokumentačného a komunikačného oddelenia ústredie ústavu každodenne pracovalo na obsahovom rozvoji portálu www.slovackizavod.org.rs sledovaním udalostí a uverejňovaním správ z aktuálnych dní v oblasti kultúry vojvodinských Slovákov. Návštevníkom portálu ústav v roku 2016 ponúkol vyše 150 správ, rad fotogalérií a odborných príspevkov v rubrike *Z môjho aspektu*, početné výzvy, kalendár podujatí, recenzie na knižné diela v rubrike *Ústav odporúča*, nové texty o časopisoch a periodických publikáciách, aktuálnych vydaniach, spolkoch, artefaktoch kultúrneho dedičstva a mnohé iné témy z oblasti slovenskej vojvodinskej kultúry.

Personál ústavu zachováva globálne trendy, aj keď ide o prevádzkovanie portálu a jeho technickú a programovú údržbu,

Informaciono-dokumentaciono odeljenje i odeljenje za komunikaciju Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka nastojalo je da i u toku 2016. godine prikuplja i dokumentuje materijale iz oblasti kulture vojvođanskih Slovaka posredstvom svoje tri aktivne sekcije.

Tokom 2016. godine ZKVS nastavio je da unapređuje marketinšku komponentu delatnosti zahvaljujući svojoj veb-stranici, objavio je mnogo novih sadržaja, takođe je uspostavljao saradnju sa mesnim samoupravama i kulturnim institucijama, s naučnim ustanovama i udruženjima građana u oblasti kulture, kao i sa pojedincima, proučavajući i dokumentujući njihov kulturni i umetnički razvoj na uobičajeni način i digitalizacijom. Elektronsku bazu podataka dopunio je starim arhivskim fotografijama vojvođanskih Slovaka, a proširio je i priručnu biblioteku, koja sa sve većim brojem knjiga i drugih publikacija postaje biblioteka pristupačna svim slojevima društva. Više o delatnosti odeljenja INDOK-a čítajte u sledećoj rubrici.

VEB-STRANICA ZA KULTURU VOJVODANSKIH SLOVAKA – POPRIMIĆE NOVI IZGLED

U okviru informaciono-dokumentacionog i komunikacionog odeljenja centar Zavoda je svakodnevno radio na razvoju sadržaja portala www.slovackizavod.org.rs praćenjem događaja i objavljivanjem vesti u vezi sa aktuelnim dešavanjima u oblasti kulture vojvođanskih Slovaka. Tokom 2016. godine posetioci portala Zavod je ponudio preko 150 vesti, niz foto-galerija i stručnih priloga u rubrici *S mog aspekta*, brojne pozive, kalendár dešavanja, recenzije knjiga u rubrici *Zavod preporučuje*, nove tekstove o časopisima i periodičnim publikacijama, aktuelnim izdanjima, društvima, artefaktima kulturnog nasleđa i mnoge druge teme iz oblasti slovačke vojvođanske kulture.

Osoblje Zavoda neguje globalne trendove i kada je reč o aktiviranju portala i njegovom tehničkom i programskom održa-

ktorých od roku 2016 má na starosti odborná firma Develomon z Nového Sadu. Ústav na sklonku roku 2016 začal s vypracovaním novej štruktúry a dizajnu portálu s cieľom zmodernizovať ho a zjednodušiť prístup návštevníkom. O obsah portálu sa starajú zamestnanci ústavu a externí spolupracovníci.

Vďaka mapke na portáli sa dá zistiť sledovanosť, teda koľko návštevníkov si denne portál otvorí, z ktorých miest a krajín sveta nás sledujú. Na základe štatistiky možno konštatovať, že od januára 2013 dodnes si portál otvorilo približne 375 044 návštevníkov. Najviac nás sledujú v Srbsku (54,63 %), na Slovensku (29,52 %), v Spojených štátoch amerických (2,98 %) a potom aj v Česku, Chorvátsku, Nemecku, Kanade, Austrálii, Maďarsku atď. Náš portál si do roku 2016 otvorilo 148 štátov sveta. Prevádzkovanie portálu v roku 2016 zabezpečil ústav z vlastných zdrojov. Sústavný záujem používateľov internetu o obsah tohto portálu jednoznačne potvrdil, že ide o jeden z najúspešnejších projektov ústavu.

ELEKTRONICKÁ DATABÁZA KULTÚRY VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV – V BUDÚCNOSTI SA SNÁĎ DOŽIJE VÄČŠEJ POZORNOSTI

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v rámci činnosti INDOK má na starosti aj zriaďovanie elektronického archívu a databanky ustanovizní v oblasti kultúry a umenia, kultúrnych programov, festivalov, prehliadok a memoriálov, kultúrno-umeleckých spolkov a združení, cien, bibliografických údajov vzťahujúcich sa na eminentných odborníkov v jednotlivých oblastiach kultúry a umenia, vydavateľstiev a knižníc, nakrúcania, distribúcie a premietania umeleckých a dokumentárnych filmov a ich prehrávanie na videokazety, profesionálnych a ochotníckych divadiel, hudobných súborov a orchestrov, galérií, výtvarnej tvorby a výstav, umeleckých táborov, nehnuteľného kultúrneho bohatstva a jeho ochraňovania, archívov a múzeí a medzinárodnej spolupráce v oblasti kultúry a umenia.

Elektronickú databázu slovenskej vojvodinskej kultúry ÚKVS začal budovať v roku 2009. Databáza je jedinečným miestom, na ktorom sa zhromažďujú elektronické svedectvá o kultúrnom dedičstve a súčasnej kultúrnej tvorbe vojvodinských Slovákov. Naplánované bolo rozširovať ju početnými fotografiami, skenovanými materiálmi, ako aj hudobným a videovým obsahom aj v roku 2016. Čiastočne sa to podarilo zrealizovať, aj keď v roku 2016 ústav nemal dostatok pracovnej sily.

Podarilo sa totiž elektronicky spracovať fotografie zo všetkých ročníkov Fotosúbehu ÚKVS (I. – V.). Od novembra 2016 sa postupne spracúvali aj staré fotografie zo VI. fotosúbehu ÚKVS, ktoré zobrazujú staré práce a remeslá vojvodinských Slovákov. Usilovní zberatelia sa v roku 2016 prekonali a zaslali spolu 213 fotografií z nasledujúcich prostredí: Aradáč, Binguľa, Hložany, Kovačica, Kysáč, Padina, Pivnica, Stará Pazova, Vojlovica, Čelarevo. Väčšina zaslaných fotografií datuje z prvej

vanju, o kojom od 2016. godine vodi računa stručna firma Develomon iz Novog Sada. Krajem 2016. godine Zavod je počeo sa izradom nove strukture i dizajna portala, sa ciljem modernizacije i pojednostavljivanja pristupa posetiocima. O sadržaju portala brinu radnici Zavoda i njegovi spoljni saradnici.

Zahvaljujući mapi na portalu može da se utvrdi njegovo praćenje, dakle, koliko posetilaca dnevno otvori portal, iz kojih gradova i zemalja sveta nas prate. Na osnovu statistike moguće je konstatovati da je od januara 2013. do danas portal otvorilo blizu 375,044 posetilaca. Najviše nas prate u Srbiji (54,63%), u Slovačkoj (29,52%), u Sjedinjenim Američkim Državama (2,98%), a zatim i u Češkoj, Hrvatskoj, Nemačkoj, Kanadi, Australiji, Mađarskoj itd. Do 2016. godine naš portal je otvorilo 148 zemalja sveta. U 2016. godini aktiviranje portala obezbedio je Zavod iz sopstvenih izvora. Sistematsko interesovanje korisnika interneta za sadržaj portala nedvosmisleno je potvrdilo da je u pitanju jedan od najuspešnijih projekata Zavoda.

ELEKTRONSKA BAZA PODATAKA ZA KULTURU VOJVODANSKIH SLOVAKA – U BUDUĆNOSTI ĆE, NADAMO SE, PRIVUĆI VEĆU PAŽNJU

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka u okviru delatnosti INDOK-a vodi računa i o uređivanju elektronske arhive i banke podataka ustanove u oblasti kulture i umetnosti, kulturnih programa, festivala, smotri i memorijala, kulturno-umetničkih društava i udruženja, nagrada, bibliografskih podataka koji se odnose na eminentne stručnjake u pojedinim oblastima kulture i umetnosti, izdavačkih preduzeća i biblioteka, snimanja, distribucije i projekcije umetničkih i dokumentarnih filmova i njihovog presnimavanja na video-kasete, profesionalnih i amaterskih pozorišta, muzičkih ansambala i orkestara, galerija, likovnog stvaralaštva i izložbi, umetničkih kolonija, nepokretnih kulturnih dobara i njihovog čuvanja, arhiva i muzeja i međunarodne saradnje u oblasti kulture i umetnosti.

Elektronska baza podataka slovačke vojvođanske kulture ZKVS počela je da se gradi 2009. godine. Baza podataka predstavlja jedinstveno mesto na kojem se prikupljaju elektronska svedočanstva o kulturnom nasleđu i savremenom kulturnom stvaralaštvu vojvođanskih Slovaka. I u 2016. godini bilo je planirano njeno proširivanje brojnim fotografijama, skeniranim materijalima, kao i muzičkim i video-sadržajem. Delimično nam je pošlo za rukom da to realizujemo, iako 2016. godine Zavod nije imao dovoljno radne snage.

Naime, uspešno je okončano elektronsko uređivanje fotografija iz svih godišta Foto-konkursa ZKVS (I-V). Od novembra 2016. postepeno su uređene i stare fotografije sa VI foto-konkursa ZKVS, koje slikovito dočaravaju stare poslove i zanate vojvođanskih Slovaka. U 2016. godini vredni kolekcionari su nadmašili sami sebe, poslavši nam ukupno 213 fotografija iz sledećih sredina: Aradac, Binguľa, Gložan, Kovačica, Kisač, Pa-

polovice 20. storočia, a to hlavne z medzivojnového obdobia až po 70. roky 20. storočia.

Prvá časť digitalizovaných audio nahrávok z terénnych výskumov univerzitého profesora Daniela Dudka sa do databázy spracovalo začiatkom roku 2016.

Do ÚKVS sa každodenne dostávajú nové obsahy, ktoré sa zaraďujú do databázy a neskôr využívajú pre bulletin, katalógy, letáky, brožúrky a iný reklamný materiál podujatí a menších festivalov.

dina, Pivnice, Stara Pazova, Vojlovica, Čelarevo. Večina poslatih fotografija datira iz prve polovine 20. stoleća, i to uglavnom iz međuratnog perioda, sve do 70-ih godina 20. veka.

Prvi deo digitalizovanih audio-snimaka s terenskih istraživanja univerzitetskog profesora Daniela Dudoka svrstan je u bazu podataka početkom 2016. godine.

U ZKVS svakodnevno pristižu novi sadržaji koji se uključuju u bazu podataka i kasnije koriste za bilten, kataloge, letke, brošure i drugi reklamni materijal u vezi sa dešavanjima i majnskim festivalima.

ROZVOJ PRÍRUČNEJ KNIŽNICE ÚKVS

Ústav aj v roku 2016 verejnosti sprístupnil knižnú produkciu, ktorá ponúka bohatý zoznam titulov v rôznych jazykoch a z rôznych literárnych oblastí. Knižný fond pozostáva zo slovníkov, encyklopédií, jazykovedných príručiek, literárnych diel slovenských vojvodinských spisovateľov, kritik, literárnej teórie, monografií dedín a miest, ale aj kníh z oblastí výtvarného, hudobného, divadelného či filmového umenia, filozofie, etiky, architektúry, náboženstva, kultúrnych dejín, ľudovej kultúry, žurnalistiky, kultúrneho manažmentu a politických vied, ďalej bibliografie, biografie, zborníky, pamätnice atď. Hodnotnú časť fondu tvoria sériové publikácie a neknížny materiál ako multimediálne pramene, brožúrky, katalógy, skladačky, plagáty, pozvania zo všetkých kultúrnych podujatí a festivalov vojvodinských Slovákov atď. Okrem toho v knižnici sú aj skompletované slovenské vojvodinské periodiká a časopisy, Hlas ľudu, Vzlet, Rovina, Nový život, Zornička, Dolnozemský Slováč, Národný kalendár, Slovenské pohľady, Naše snahy a iné. V menšom počte pribúdajú aj srbské periodiká.

Osobitnou súčasťou knižnice sú audio a videozáznamy, tak archívne, ako aj súčasné dokumenty z kultúrneho života slo-

RAZVOJ PRIRUČNE BIBLIOTEKE ZKVS

I tokom 2016. godine Zavod je približio javnosti knjižnu produkciju koja nudi bogat spisak naslova na raznim jezicima i iz raznih književnih oblasti. Knjižni fond se sastoji iz rečnika, enciklopedija, jezičkih priručnika, književnih dela slovačkih vojvođanskih pisaca, kritika, književne teorije, monografija gradova i sela, ali i iz knjiga iz oblasti likovne, muzičke, pozorišne odnosno filmske umetnosti, filozofije, etike, arhitekture, veronauke, kulturne istorije, narodne kulture, žurnalistike, kulturnog menadžmenta i političkih nauka, takođe iz bibliografija, biografija, zbornika, spomen-knjiga itd. Dragoceni deo fonda čine serijske publikacije i neknjižni materijal kao što su multimedijski izvori, brošure, katalogi, bilteni, plakati, pozivnice sa svih kulturnih dešavanja i festivala vojvođanskih Slovača itd. Osim toga, u biblioteci je i kompletna slovačka vojvođanska periodika i časopisi: Hlas ľudu, Vzlet, Rovina, Nový život, Zornička, Dolnozemský Slováč, Národný kalendár, Slovenské pohľady, Naše snahy i drugo. Takođe, u manjem broju pristiže i srpska periodika.

Poseban deo biblioteke čine audio i video-snimci, kako arhivski, tako i savremeni dokumenti iz kulturnog života naše

venskej menšiny. Okrem knižničného materiálu knižnica obsahuje vyše 200 CD a DVD a to prevažne hudobné, filmové a dokumentačné.

Do konca roku 2016 v knižnici bolo evidovaných 2 411 monografických a 389 sériových publikácií. Bohatý knižničný systém ústavu sa každodenne rozrastá a v roku 2016 priložil do svojho obsahu zo 100 ďalších publikácií. Najviac bolo beletristických žánrov a to literatúra pre deti a pre dospelých, ale aj zborníky, štúdie, monografie a vedecké práce. Zo Slovenského vydavateľského centra ústav kúpil v roku 2016 na desiatky nových publikácií. Knihy, ktoré pribudli do knižnice ako dary, sú väčšinou z oblasti divadla a hudby, monografie dedín a miest, knihy srbských autorov z oblasti hudobného a filmového umenia, krásna literatúra autorov zo Slovenska a niekoľko preložených diel srbských autorov do slovenčiny a opačne. Okrem toho pribudli aj príslušné bulletin, letáky, katalógy, prospekty, pozvánky, plagáty a iný propagačný materiál z celomenšinových slovenských festivalov, rôznych kultúrnych podujatí, výstav, prezentácií, umeleckých táborov, koncertov atď. O pravidelnú údržbu knižnice sa stará oddelenie, ktoré systematicky a chronologicky zhromažďuje a uchováva jej obsah tak fyzicky, ako aj prostredníctvom knižničného programu TnT bibliotekar plus.

Takto ústav prostredníctvom príručnej knižnice poskytuje pomoc študentom, odborníkom, vedcom, architektom, bádateľom, etnológom a všetkým, ktorí ju potrebujú. Môžeme konštatovať, že aj v roku 2016 knižničný systém splnil svoje poslanie, ktorého cieľom je zbierať, spracúvať a uchovávať všetky relevantné písané zdroje, týkajúce sa predovšetkým vojvodinských Slovákov.

slovačke manjine. Osim knjižnog materijala, biblioteka poseduje preko 200 CD i DVD izdanja, i to prvenstveno muzičkih, filmskih i dokumentarnih.

Do kraja 2016. godine u biblioteci je evidentirano 2411 monografskih i 389 serijskih publikacija. Bogati bibliotečki sistem Zavoda svakodnevno se razgranava, a 2016. godine dodao je u svoj sadržaj novih sto publikacija. Najviše je bilo žanrova beletristike, kako za decu, tako i za odrasle, ali i zbornika, studija, monografija i naučnih radova. U 2016. godini od Slovačkog izdavačkog centra Zavod je kupio na desetine novih publikacija. Knjige koje su stigle u biblioteku kao poklon većinom su iz oblasti pozorišta i muzike, monografije sela i gradova, knjige srpskih autora iz oblasti muzičke i filmske umetnosti, beletristika autora iz Slovačke i nekoliko dela srpskih autora prevedenih na slovački i obrnuto. Osim toga, pristigli su i odgovarajući bilteni, leci, katalozi, prospekti, pozivnice, plakati i drugi propagandni materijal sa svemanjinskih slovačkih festivala, raznih kulturnih dešavanja, izložbi, prezentacija, umetničkih kolonija, koncerata itd. O redovnom održavanju biblioteke brine odeljenje koje sistematski i hronološki sakuplja i čuva njen sadržaj kako fizički, tako i pomoću bibliotekarskog programa TnT bibliotekar plus.

Na ovaj način Zavod posredstvom príručne biblioteke pruža pomoć studentima, stručnjacima, naučnicima, arhitektama, proučavaocima, etnologima i svima kojima je pomoć potrebna. Možemo da konstatujemo da je i u 2016. godini bibliotečki sistem ispunio svoju misiju čiji je cilj sakupljanje, uređivanje i čuvanje svih relevantnih pisanih izvora koji se pre svega tiču vojvođanskih Slovačka.

ROZVOJOVO-VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

RAZVOJNO-ISTRAŽIVAČKA DELATNOST

Rozvojovo-výskumná oblasť činnosti Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov kvitovala v roku 2016 plodnú prácu prostredníctvom vedeckých výskumov, konferencií, snemovaní, ako aj vo vydavateľskej činnosti. V roku 2016 uzrela svetlo sveta *Selektívna bibliografija Miroslava Benku*, ročenka *Maják na rok 2015*, *Zborník z 11. Muzikologickej konferencie* a na tlač čakajú aj dve nové publikácie: *Slováci vo Vojvodine – Premeny svojbytnosti enklávneho spoločenstva* a *Výtvarná monografija Pavla Popa*. V októbri 2016 ústav usporiadal vyhodnotenie VI. kola fotosúbehu, ktorý zožal rekordný počet fotografií a účastníkov, a ku koncu roku zorganizoval tradičnú, už 12. Muzikologickú konferenciu. ÚKVS sa podieľal aj na mnohých iných akciách, o ktorých viac píšeme v ďalšej rubrike.

Razvojno-istraživačka oblasť Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka beležila je u 2016. godini plodnu delatnost posredstvom naučnih istraživanja, konferencija, skupština, kao i u oblasti izdavačke delatnosti. Godine 2016. svetlost dana je ugledala *Selektivna bibliografija Miroslava Benke*, godišnjak *Majak za 2015. godinu*, *Zbornik sa 11. Muzikološke konferencije*, a za štampu su pripremljene dve nove publikacije – *Slovaci u Vojvodini – Promene samoniklosti enklavnog društva* i *Likovna monografija Pavla Popa*. U oktobru 2016. godine Zavod je priredio vrednovanje VI kola foto-konkursa, koji je okupio rekordni broj fotografija i učesnika, a pri kraju godine organizovao je tradicionalnu, već 12. Muzikološku konferenciju. ZKVS je učestvovao i u mnogim drugim akcijama o kojima ćemo više govoriti u sledećoj rubrici.

SELEKTÍVNA BIBLIOGRAFIA MIROSLAVA BENKU

K 60. životnému jubileu režiséra Miroslava Benku Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov vydal *Selektivnu bibliografiju* zostavovateľky Boženy Bažikovej. *Selektivna bibliografija Miroslava Benku* vyšla ako 4. zväzok v edícii *Bibliografie*, obsahuje 416 strán, 1 998 bibliografických jednotiek, zachytáva literatúru o Miroslavovi Benkovi a registre. Vytlačila ju tlačiareň HL Print v náklade 100 kusov. *Bibliografiju* ústav vyprevadí do kultúrnej verejnosti v roku 2017.

Selektivna bibliografija zachytáva plodnú umeleckú dráhu Miroslava Benku, ktorý rad rokov pôsobil na Slovensku. Režisér, herec a scénický výtvarník Miroslav Benka režíroval viac ako 60 inscenácií klasického a súčasného dramatického repertoáru. Režijne sa podpísal aj pod dokumentárne filmy, televízne vysielania, hudobné klipy, rozhlasové hry a multimédiá. Jeho inscenácie boli zaradené do programu popredných divadelných festivalov v celom svete. Tvorba Miroslava Benku je známa nielen na Slovensku a v Srbsku, ale aj v Rakúsku, Egypte, Fínsku, Iráne, Rumunsku, atď. Výrazným znakom jeho poetiky je fyzické divadlo (*S.O.S., Mäkké sny – Soft Dreams, Panem et Circenses – Chlieb a hry*). V týchto inscenáciách sa prejavil aj ako autor výtvarného riešenia.

Tieto fakty o živote a tvorbe režiséra Miroslava Benku oslovili zostavovateľku Boženu Bažikovou, aby ich zhromaždila a zverila do rúk Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov. Dnes vďaka tomu máme ďalšie významné dielo predstavujúce oblasť divadelného umenia vojvodinských Slovákov.

SELEKTIVNA BIBLIOGRAFIJA MIROSLAVA BENKE

Povodom šezdesetogodišnjice životnog jubileja Miroslava Benke, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka objavio je *Selektivnu bibliografiju* autorke Boženke Bažik. *Selektivna bibliografija Miroslava Benke* izašla je kao 4. sveska u ediciji *Bibliografije*, sadrži 416 strana, 1998 bibliografskih jedinica i obuhvata literaturu o Miroslavu Benki i registre. Izdala ju je štamparija HL Print u tiražu od 100 komada. Zavod će *Bibliografiju* ispratiti u kulturnu javnost 2017. godine.

Selektivna bibliografija obuhvata plodan umetnički put Miroslava Benke, koji je mnogo godina stvarao u Slovačkoj. Režiser, glumac i scenski umetnik Miroslav Benka režirao je preko 60 inscenacija klasičnog i savremenog dramskog repertoara. Režiju je potpisao i za dokumentarne filmove, televizijske emisije, muzičke klipove, radio-igre i multimedije. Njegove inscenacije uvrštene su u program istaknutih pozorišnih festivala širom sveta. Stvaralaštvo Miroslava Benke poznato je ne samo u Slovačkoj i Srbiji, već i u Austriji, Egiptu, Finskoj, Iranu, Rumuniji itd. Izrazito obeležje njegove poetike je fizičko pozorište (*S.O.S Meki snovi – Soft dreams, Panem et Circenses – Hleb i igre*) – u ovim inscenacijama se ispoljio i kao autor likovnog rešenja.

Ove činjenice o životu i stvaralaštvu Miroslava Benke privukle su autorku Boženu Bažik da ih sakupi i poveri Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka. Danas, zahvaljujući tome imamo novo značajno delo koje predstavlja oblasť pozorišne umetnosti vojvođanskih Slovaka.

ĐALŠIE DIELO BIBLIOGRAFKY BOŽENY BAŽIKOVEJ

(LOMENOVA, Daniela: Đalšie dielo bibliografky Boženy Bažikovej. In: Nový život, 69, 5-6, 2017, s. 48. Nový Sad: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, 2017.)

Do edície Bibliografie Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov na sklonku minulého roku pribudol tretí zväzok. Autorka Božena Bažiková knihou *Selektívna bibliografia Miroslava Benku* pokračuje v bibliografickej práci a zostavovaní osobných bibliografií vojvodinských Slovákov. V roku 2014 v tejto edícii vydala *Bibliografu Viery Benkovej* a predtým ako prvý zväzok v roku 2010 vyšla *Bibliografia Andreja Ferku*, ktorú zostavil Víťazoslav Hronec.

Božena Bažiková celý pracovný vek pôsobí v knihovníckom prostredí – v Knižnici Matice srpskej v Novom Sade a dráhu zostavovateľky bibliografií si začala kliesniť prednedávnom. Knihy tohto druhu sú zriedkavé a ešte vzácnejšie v menšinových pomeroch, kde je potreba zviditeľňovania autorov a trvalého zachovávanía stôp výraznejšia. Výberové bibliografie sú zriedkavé aj preto, že sú späté s tvorbou jedného autora, s rozsahom jeho produkcie, záujmom o jeho tvorbu, ale zriedkavé sú predovšetkým z dôvodu, že je málo odborníkov bibliografov, ktorí by sa tejto činnosti venovali sústavne.

Ako nám samotný titul napovedá, v knihe sa záujemca môže oboznámiť s doterajšou prácou režiséra a všestranného umelca Miroslava Benku v oblasti divadelníctva. Podnetom vzniku uvedenej bibliografie je umelcovo životné jubileum, totiž Miroslav Benka vlni oslávil šesťdesiate narodeniny. V úvodnom slove autorka uvádza, že práca na zostavovaní trvala dva roky (2014 – 2016). Spôsob písania takýchto kníh je náročný a treba sa vopred ozbrojiť trpezlivosťou. Práca bibliografa si vyžaduje zasvätenosť do témy, ktorú spracúva, vynaliezavosť a húževnatosť v pátraní po materiáli, ktorý je často nedostupný. Ako hovorí autorka: „Svätým princípom bibliografie ako náuky (...) je záznamy spracúvať *de visu*, čiže s publikáciou (čítaj dôkazom) v ruke“ (s. 7). Ku zdrojom opisu sa mnohokrát nedá dostať fyzicky, tak sa „údaje čerpali zo sekundárnych zdrojov (z iných bibliografií, z kníh iných autorov, z osobného archívu režiséra M. Benku, z údajov zaslaných e-mailom zo Slovenska a z internetu)“ a tie boli označené hviezdíčkou (*), a tam, kde „nebolo uvedené meno autora (...), ale sú objektívne predpoklady, že sa im venoval, teda vypracoval sám M. Benka, tento údaj uvádzame v hranatej zátvorke,“ hovorí autorka. Teda tento princíp, na ktorom sa zakladá knihovnícka prax, nebolo možné v úplnosti dodržať.

NOVO DELO BIBLIOGRAFKINJE BOŽENKE BAŽIK

(LOMENOVA, Daniela: Novo delo bibliografkinje Božene Bažik. In: Nový život, 69, 5-6, 2017, s. 48. Novi Sad: Zavod za kulturu vojvođanskih Slova, 2017.)

Krajem prošle godine edicija Bibliografije Zavoda za kulturu vojvođanskih Slova obogaćena je još jednim naslovom. Autorka Boženka Bažik knjigom *Selektivna bibliografija Miroslava Benke* nastavlja sa bibliografskom delatnošću, te sastavljanjem personalnih bibliografija vojvođanskih Slova. U 2014. godini u ovoj ediciji objavila je Bibliografiju Viere Benkove, a pre toga kao prva sveska te edicije 2010. godine izašla je Bibliografija Andreja Ferka koju je sastavio Vićazoslav Hronjec.

Ceo radni vek Boženka Bažik provela je okružena knjigama – u Biblioteci Matice srpske u Novom Sadu, a put sastavljača bibliografije počela je da krči nedavno. Knjige ove vrste su retke te još dragocenije u manjinskim razmerama, u kojima je potreba za isticanjem autora i trajnog čuvanja tragova još izraženija. Izabrane bibliografije retke su i stoga što su povezane sa stvaralaštvom jednog autora, sa obimom njegove produkcije, interesovanjem za njegovo stvaralaštvo, ali prvenstveno iz razloga što je malo stručnjaka bibliografa koji bi se ovoj delatnosti sistematski posvetili.

Kako se naslućuje iz samog naslova, kroz knjigu čitalac može da se upozna sa dosadašnjim radom režisera i svestranog umetnika Miroslava Benke u oblasti pozorišne umetnosti. Povod nastanka navedene bibliografije predstavlja umetnikov životni jubilej budući da je prošle godine Miroslav Benka proslavio šezdeseti rođendan. U uvodnom delu autorka naglašava da je rad na sastavljanju trajao dve godine (2014-2016). Način pisanja ovakvih knjiga je zahtevan i treba se unapred naoružati stipljenjem. Rad bibliografa zahteva posvećenost temi koju obrađuje, snalažljivost i istrajnost u traganju za materijalom koji je često nepristupačan. Kako autorka kaže: „Sveti princip bibliografije kao nauke (...) jeste zabeleškomo ispuniti devizu, odn. sa publikacijom (čítaj sa dokazom) u ruci.“ (str.7). Izvorima opisa često se nije moglo fizički pristupiti, tako da su se „podaci dobijali iz sekundarnih izvora (iz drugih bibliografija, iz knjiga drugih autora, iz lične arhive režiséra M. Benke, iz podataka poslatih i-mejlom iz Slovačke i sa interneta)“, a oni su bili obeleženi zvezdicom (...), dok tamo gde nije navedeno ime autora (...) ali su objektivne pretpostavke da im se posvetio, tj. da ih je izradio M. Benka lično, ovaj podatak navodimo u uglastoj zagradi“, kaže autorka. Dakle, ovaj princip na kojem se zasniva bibliotekarska praksa nije bilo moguće održati u potpunosti.

Kniha má 416 strán, 1 998 bibliografických jednotiek a zachytáva tvorbu Miroslava Benku od 23. októbra 1971 do 3. októbra 2015. Výberová (selektívna) je preto, lebo sú v nej materiály, ktoré úzko súvisia len s jeho divadelnou činnosťou a výtvarnou tvorbou, a vyberali sa tie, v ktorých má Miroslav Benka najväčší podiel. Niektoré materiály nachádzajúce sa v zahraničí, keďže neboli prístupné, nie sú zaradené do knihy. V bibliografii sa nachádzajú súpisy programových bulletinov k predstaveniam, ktoré režíroval, katalógy a bulletiny k podujatiam súvisiacim s divadlom, záznamy o jeho predstaveniach v ročníkoch, almanachoch, záznamy o predstaveniach odvysielané v elektronických médiách, tiež rozhlasové hry v jeho realizácii, postavy, ktoré stvárnil ako herec, scénická a grafická tvorba, ako aj výtvarná. Zaradené sú aj texty kritikov, ktorí hodnotili jeho prácu a boli publikované v knihách, časopisoch a novinách, autorské texty Miroslava Benku a jeho umelecké fotografie. Ako autorka uvádza: „Benka je všestranným umelcom, nie iba režisérom, je i hercom, scénografom, kostymérom...“ To všetko autorka spracovala do podoby bibliografických jednotiek, opierajúc sa o medzinárodné štandardy, ktoré platia v knihovníctve. Na spracovanie údajov z kníh použila pravidlá ISBD(M), čiže International Standard Bibliographic Descriptions – Monographs, a so sériových publikácií – ISBD(S) – International Standard Bibliographic Descriptions – Serials (ISBD(S)). To sú pravidlá, ktoré vytvorila Medzinárodná federácia knihovníckych združení a inštitúcií, na popis širokého spektra knihovníckych materiálov a katalogizovanie do knižničných systémov.

Bibliografija je opatrená úvodom a jadro tvoria bibliografické jednotky. Tie sú rozvrhnuté do štrnástich kapitol, roztriedené sú podľa druhu materiálu a usporiadané chronologicky. *Selektívna bibliografija Miroslava Benku* má až sedem registrov, súpisy skratiek a životopis Miroslava Benku. Samotné záznamy sú v takom jazyku a písme, v akom boli bibliografické jednotky pôvodne zverejnené. Keď ide o poznámky, ktoré sprevádzajú hlavný bibliografický popis, napísané sú v slovenskom jazyku.

Chvályhodné je, že autorka Božena Bažíková vycítila potrebu venovať sa činnosti, ktorej výsledok bude užitočný tým, čo sa uberajú vedeckými dráhami a pátrajú po poznatkoch v predloženej tematike. Dnes bibliografickú prácu uľahčujú dostupné elektronické katalógy národných, univerzitných a špeciálnych knižníc, v ktorých sa opisovaná publikácia nachádza, čiže záznam o nej je možné prezrieť a overiť si. Preto dúfame, že vydanie tejto knihy bude podnetné aj pre mladých bibliografov.

Kniha *Selektívna bibliografija Miroslava Benku* je prínosom zachovávaniu a rozvíjaniu kultúry vojvodinských Slovákov, osožná je predovšetkým vedeckým pracovníkom, bádateľom, teatroológom, kulturoológom, historikom, ale aj režisérom, hercom a iným záujemcom o divadelné umenie, kultúru vojvodinských Slovákov vôbec a najmä zaslúžilému umelcovi Miroslavu

Benkovi. Knjiga ima 416 strana, 1998 bibliografskih jedinica i objedinjuje stvaralaštvo Miroslava Benke od 23. oktobra 1971. do 3. oktobra 2015. Odabrana (selektivna) je stoga što su u njoj materijali, koji su u neposrednoj vezi samo sa njegovom pozorišnom aktivnošću i likovnim stvaralaštvom, a izabrani su oni u kojima Miroslav Benka ima najveći udeo. Neki materijali koji se nalaze u inostranstvu, budući da nisu bili dostupni, nisu uvršteni u knjigu. U bibliografiji se nalaze popisi programskih biltena za predstave koje je režirao, katalozi i bilteni manifestacija u vezi sa pozorištem, beleške o njegovim predstavama u godišnjacima, almanasima, beleške o predstavama emitovanim u elektronskim medijima, takođe radio-igre u njegovoj realizaciji, uloge koje je ostvario kao glumac, scensko i grafičko, kao i likovno stvaralaštvo. Uvršteni su i tekstovi kritičara koji su vrednovali njegov rad, te publikovani u knjigama, časopisima i novinama; autorski tekstovi Miroslava Benke i njegove umetničke fotografije. Kako autorka navodi: „Benka je svestrani umetnik, ne samo režiser, već i glumac, scenograf, kostimograf...“ Sve je to autorka uobličila u formu bibliografskih jedinica, pridržavajući se međunarodnih standarda koji važe u bibliotekarstvu. Za sređivanje podataka u knjizi upotrebila je pravila ISBD(M), odn. International Standard Bibliographic Descriptions – Monographs, a iz serijskih publikacija – ISBD(S) – International Standard Bibliographic Descriptions – Serials (ISBD(S)). To su pravila koje je sastavila Međunarodna federacija bibliotekarskih udruženja i institucija za popis širokog spektra bibliotekarskih materijala i katalogizaciju u bibliotečke sisteme. Bibliografija sadrži uvod, a jezgro čine bibliografske jedinice. One su razvrstane u četrnaest po-

glavlja, raspoređene prema vrsti materijala i organizovane po hronološkom principu. Selektivna bibliografija Miroslava Benke ima čak sedam registara, registar skraćeniica i biografiju Miroslava Benke. Pojedine beleške su navedene na onom jeziku i pismu na kom su bibliografske jedinice izvorno objavljene. Kada je reč o napomenama, koje prate glavni bibliografski popis, napisane su na slovačkom jeziku.

Pohvalno je da je autorka Božena Bažíková osetila potrebu da se posveti aktivnosti čiji će rezultat biti koristan onima koji koračaju putevima nauke tragajući za saznanjima o navedenoj tematici. Danas bibliografsku delatnost olakšavaju pristupačni elektronski katalozi narodnih, univerzitetskih i specijalnih biblioteka, u kojima se nalazi opisivana publikacija, odnosno beleška o njoj je moguće pregledati i proveriti. Zbog toga smatramo da će objavljivanje ove knjige biti korisno i za mlade bibliografe.

Knjiga *Selektivna bibliografija Miroslava Benke* predstavlja doprinos čuvanju i razvijanju kulture vojvodanskih Slováka, korisna je prvenstveno naučnim radnicima, istraživačima, teatroložima, kulturoložima, istoričarima, ali i režiserima, glumcima i drugim poklonicima pozorišne umetnosti, kulture vojvodanskih Slováka uopšte, a pre svega zaslužnom umetniku Miroslavu Benki. Lutanja bibliografskim zakucima zainteresovanima će olakšati putovanje svetom informacija i poput odskočne daske

vovi Benkovi. Potulky bibliografickými zákutiami záujemcom uľahčia putovanie svetom informácií a ako odrazový mostík ich priviedú k želanému cieľu.

Na záver si pripomenieme slová maďarského etnológa Vilmosa Voigha, ktorý hovorí: "...nezvykli sme si zvlášť všimáť, či oceňovať skutočnosť, že niektorá kniha je dobrá, objavná, pokiaľ ide o fakty, a teoreticky novátorská, keď ide o ich spracovanie. Je to ako so zdravím – začneme si ho uvedomovať, až keď ochoríme”.

PUBLIKÁCIA SLOVÁCI VO VOJVODINE – PREMENY SVOJBYTNOSTI ENKLÁVNEHO SPOLOČENSTVA

V roku 2016 ÚKVS finalizoval prácu na monografii o historickom a kultúrnom vývine vojvodinských Slovákov s dôrazom na ich pôvod, migračné pohyby, osídľovanie, kultúrne pretrvávajúce, kultúrne zmeny a skupinovú identitu v mnohoetnickom a multikultúrnom prostredí Vojvodiny. Jej autor prof. PhDr. Ján Botík, DrSc. realizoval v roku 2014 a 2015 rozsiahle výskumy, zhrnul fotografický a iný materiál a pripravil jednotlivé kapitoly (Slovenské osídlenia v Báčke, Banáte a Srieme, Zapúšťanie koreňov a formovanie slovenskej enklávy vo Vojvodine, Evanjelická cirkev a luteranizmus v živote vojvodinských Slovákov, Tradičná agrárna kultúra, Sídla, stavby a bývanie, Strava a stravovanie, Odev a odievanie, Remeslá a domácka výroba, Spoločenstvo obce a rodiny, Kalendárne a rodinné obyčaje, Ľudová pieseň a hudba, Emigrácia do zámoria a reemigrácia do krajiny predkov, Kontinuita a diskontinuita v etnokultúrnom vývine vojvodinských Slovákov, Bilingvizmus, synkretizmus a kultúrna dvojdomosť ako dôsledok medzietnických kontaktov a interkultúrnych spojitostí, Slováci v multietnickom spoločenstve Vojvodiny a Srbska).

dovešče ih ka željenom cilju.

Naposletku ćemo se prisetiti reči mađarskog etnologa Vilmosa Voigha, koji kaže: „...nismo navikli da obraćamo pažnju, odnosno da vrednujemo tvrdnju da je neka knjiga dobra, spoznajna kad je reč o činjenicama, a teorijski inovatorska kada je reč o njihovoj obradi. To je kao sa zdravljem – postajemo ga svesni tek kada se razbolimo.”

PUBLIKACIJA SLOVACI U VOJVODINI – PROMENE SAMONIKLOSTI ENKLAVNOG DRUŠTVA

U 2016. godini ZKVS dovršio je rad na monografiji o istorijskom i kulturnom razvoju vojvođanskih Slovaka s akcentom na njihovo poreklo, migraciona kretanja, naseljavanje, kulturno trajanje, kulturne promene i grupni identitet u mnogoetničkoj i multikulturalnoj sredini Vojvodine. Njen autor prof. PhDr. Jan Bočik, DrSc realizovao je 2014. i 2015. godine opsežna istraživanja, prikupio fotografski i drugi materijal i pripremio pojedinačna poglavlja (Slovačka naselja u Bačkoj, Banatu i Sremu, Učvršćivanje korena i formiranje slovačke enklave u Vojvodini, Evangelistička crkva i luteranizam u životu vojvođanskih Slovaka, Tradicionalna agrarna kultura, Sedišta, gradnja i stanovanje, Hrana i način ishrane, Odeća i odevanje, Zanati i domaća radinost, Zajednica opštine i porodice, Kalendarski i porodični običaji, Narodna pesma i muzika, Emigracija u prekomorje i reemigracija u zemlju predaka, Kontinuitet i diskontinuitet u etnokulturnom razvoju vojvođanskih Slovaka, Bilingvizam, sin-kretizam i kulturna dvodromost kao rezultat međuetničkih kontakata i interkulturalnih veza, Slovaci u multietničkoj zajednici Vojvodine i Srbije).

Planica, Slovenska nošnja (ok. 20. vek)

seľ s prázdnou v čase. Bolo prázdné. Inak sa... seľ s prázdnou v čase. Bolo prázdné. Inak sa... seľ s prázdnou v čase. Bolo prázdné. Inak sa...

Keď sme prišli, aby sme prázdnou v čase... Keď sme prišli, aby sme prázdnou v čase... Keď sme prišli, aby sme prázdnou v čase...

Leviše vedieť aj to, že niekedy nestačí iba urabiť... Leviše vedieť aj to, že niekedy nestačí iba urabiť... Leviše vedieť aj to, že niekedy nestačí iba urabiť...

Charakteristiku kolendárskej obradovosti... Charakteristiku kolendárskej obradovosti... Charakteristiku kolendárskej obradovosti...

Svadobné obrady a obyčaje

Z tradície obradovosti sa v upravených... Z tradície obradovosti sa v upravených... Z tradície obradovosti sa v upravených...

Pravica, Svadba v obzračnici (1910)

Pravica, Svadba v obzračnici (1910)

Pravica, Svadba v obzračnici (1910)

sa, ktoré spájajú a ochraňujú ich od... sa, ktoré spájajú a ochraňujú ich od... sa, ktoré spájajú a ochraňujú ich od...

Význam prázdnou v čase a obyčaje... Význam prázdnou v čase a obyčaje... Význam prázdnou v čase a obyčaje...

Všetci ľudia nemajú... všetci ľudia nemajú... všetci ľudia nemajú...

Mnoho obzračnic... mnoho obzračnic... mnoho obzračnic...

Na základe metodického pokynu autora ústav zabezpečil 600 fotografií z Múzea Vojvodiny, ktoré boli pri tejto príležitosti digitalizované a mnohé z nich budú použité v knihe. Tiež dokumentačné materiály zo Slovenského národného múzea v Martine, ako aj iné dokumenty. Aj v druhej etape si realizácia projektu vyžiadala študijné cesty vedúceho projektu J. Botíka, zamerané na edičné a konzultačné aktivity, spojené s finalizáciou rukopisu monografie, prípravu publikácie do tlače vrátane osobitnej prípravy ilustračného materiálu. Recenzentom knižnej publikácie je doc. PhDr. Michal Babiak, Csc., ktorý o tomto diele povedal: „Botíkova monografia je podobná Mrázovej eseji, ale i odlišná od nej; podobná je svojou ľahkosťou, s akou o tak závažných veciach, ako je osud jedného národa, uvažuje a hovorí, no líši sa metódou: Botík hovorí hutne, vedecky, odvoláva sa na pramene, argumentuje, dedukuje, analyzuje i syntetizuje, opisuje, interpretuje, hodnotí; obe diela sú si podobné tým, že vojvodinských Slovákov predstavujú – Slovensku i sebe samým. No líšia sa v horizonte pozorovania: Mráz prichádza z Vojvodiny a hovorí o rodisku z perspektívy zlomkovitých, útržkovitých, voľne na seba napojených spomienok angažovaného literáta; oproti tomu Botík ide zo Slovenska za vojvodinskými Slovákami a vydáva o nich podrobné vedecké svedectvo na základe osobnej skúsenosti výskumu v duchu biblického: Hľadajte a nájdete; kľopte a bude vám otvorené.”

V decembri 2016 bola kniha aj technicky pripravená do tlače. Vizualnú identitu jej dal dizajnér Ľula Šanta. Úvod do vydania napísala Milina Sklabinská. Rozsah diela je 400 strán s bohatým fotografickým ilustračným materiálom. Premiéra publikácie je plánovaná na rok 2017 ako ďalšie kapitálne dielo ÚKVS.

Na osnovu metodického uputstva autora Zavod je obezbedio 600 fotografija iz Muzeja Vojvodine koje su ovim povodom digitalizovane i mnoge od njih će biti upotrebljene u knjizi, kao i dokumentarni materijal iz Slovačkog narodnog muzeja u Martinu i druga dokumenta. I u drugoj etapi realizacija projekta je zahtevala studijska putovanja vodećeg projekta J. Boćika, usmerena na izdavačke i konsultativne aktivnosti, spojene sa finalizacijom rukopisa monografije, pripremu publikacije za štampu, uključujući posebnu pripremu ilustrativnog materijala. Recenzent knjige je doc. PhDr. Mihal Babjak, Csc, koji je o ovom delu rekao: „Boćikova monografija je slična Mrázovom eseju, ali i različita u odnosu na njega: slična je po svojoj lakoći, s kojom o tako ozbiljnim stvarima, kakav je usud jednog naroda, promišlja i govori, ali se razlikuje po metodi: Boćik govori opsežno, naučno, poziva se na izvore, argumentuje, dedukuje, analizira i sintetizuje, opisuje, interpretira, vrednuje; oba dela su slična po tome što vojvođanske Slovake predstavljaju – Slovačkoj i sebi samima. Međutim, razlikuju se po aspektu promatranja: Mráz potiče iz Vojvodine i govori o zavičaju iz perspektive nepotpunih, fragmentarnih, slobodno na sebe nadovezujućih sećanja angažovanog književnika; nasuprot tome, Boćik ide iz Slovačke za vojvođanskim Slovacima i objavljuje o njima detaljno naučno svedočanstvo na osnovu ličnog istraživačkog iskustva u duhu biblijskog: Tražite i naći ćete, kucajte i biće vam otvoreno.”

U decembru 2016. knjiga je i tehnički pripremljena za štampu. Vizuelni identitet podario joj je dizajner Ľula Šanta. Uvod za izdanje napisala je mgr art Milina Sklabinski. Obim dela je 400 strana sa bogatim fotografiskim ilustrativnim materijalom. Prezentacija publikacije planirana je za 2017. godinu, kao naredno kapitalno delo ZKVS.

EDÍCIA SLOVART – VÝTVARNÁ MONOGRAFIA PAVLA POPA

V roku 2015 sa začalo s prípravou monografie výtvarných diel Pavla Popa, vyhotovený bol fotografický materiál, ako i autorské texty Savu Stepanova a Vladimíra Valentíka. V roku 2016 bola finalizovaná príprava do tlače a samotnú tlač publikácie Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov očakáva v roku 2017. Výtvarná monografia Pavla Popa je druhý zväzok v novo založenej edícii ústavu SLOVART a vychádza trojjazyčne – po slovensky, srbsky a anglicky. Cieľom edície výtvarných monografií je podporiť prácu akademických výtvarníkov Slovákov žijúcich v Srbsku a umožniť vydanie kvalitných monografií, ktoré prostredníctvom odborných recenzií, ako aj kvalitného dizajnu a fotografií umeleckých diel predstavia ich celoživotnú umeleckú púť.

ZBORNÍK XI. MUZIKOLOGICKEJ KONFERENCIE

Zborník vyšiel tesne pred realizáciou 12. Muzikologickej konferencie, kde bol následne aj odprezentovaný. Vydáva ho Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov pod záštitou Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku. Editorkou zborníka je Milina Sklabinská a resumé sa uverejňujú po slovensky a po srbsky. Recenzentom XI. zborníka je Dr. Michal Babiak a lektorom Dr. Juraj Glovňa. Zborník je nepredajný, má 88 strán a vyšiel v náklade 100 kusov v tlačiarni HL PRINT v Báčskom Petrovci. V nasledujúcich riadkoch uvádzame úvahu autorky Miliny Sklabinskej, ktorá sa o XI. zborníku a konferencii zmieňuje nasledovne:

„Konferencie venované slovenskej hudbe vo Vojvodine vstúpili v roku 2015 do novej dekády. Podobne ako počas prvých desiatich rokov plánujeme aj v ďalších ročníkoch otvárať nové témy a pozývať odborníkov zo Srbska a zo zahraničia, aby prispievali k lepšiemu poznaniu našej hudobnej tradície a súčasného hudobného umenia. Doterajšie konferencie sa venovali zatiaľ spracovaným témam nedostatočne. Konferencie sú zároveň aj o kontaktoch, o ľuďoch, ktorí priamo či nepriamo môžu ovplyvniť našu hudobnú prax a prispieť tak k jej skvalitňovaniu.

Muzikologický zborník z 11. konferencie, ktorá sa niesla v znamení témy *Dramaturgia a manažment hudobných podujatí*, obsahuje príspevky s novými aspektmi organizácie a náplne hudobných podujatí. Mgr. Ivan Baglaš, PhD. je autorom článku s prieskumom verejnej mienky na hudobných festivaloch Slovákov v Srbsku. Sústredil sa najmä na Folklórny festival Tancuj, tancuj... a na Stretnutie v pivničkom poli. Výsledky výskumu boli pútavé a v závere autor skonštatoval, že vo výskumoch verejnej mienky sme ešte iba v začiatkoch a že by bolo treba plánovať v rozpočte ďalšie sondovanie, ktoré exaktne a fundovane ukáže, či a do akej miery hudobné podujatia uspokojujú odbornú, ale aj širokú verejnosť.

Mediálna sféra je mimoriadne dôležitá ako prostriedok reprodukcie hudobných podujatí, preto ďalšou prednášateľkou bola Anna Jašková, zástupkyňa riaditeľa druhého programu Televízie Vojvodiny. Práve Televízia Vojvodiny vynakladá veľké úsilie, aby niektoré z celomenšinových podujatí zazneli v priamom prenose a mnohé iné sa vysielali sprostredkované. Tak sa podstatne rozširuje auditórium, ktoré až v éteri zisťuje, aká v skutočnosti naša hudobná scéna je. Aj keď redakcia v tejto chvíli nemá hudobného redaktora, na konferencii sa skonštatovalo, že aj takýto druh stretnutí by nás mal podnecovať k tomu, aby sa v televíznych programoch venovala hudobnej sfére zvýšená pozornosť.

EDICIJA SLOVART – LIKOVNA MONOGRAFIJA PAVELA POPA

Tokom 2015. godine započelo se sa pripremom monografije likovnih dela Pavela Popa, izrađen je fotografski materijal, kao i autorski tekstovi Save Stepanova i Vladimira Valenčika. U 2016. godini završena je priprema za štampu, dok samo štampanje publikacije Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka očekuje 2017. godine. Likovna monografija Pavela Popa čini drugu svesku novoosnovane edicije Zavoda SLOVART i kao takva izlazi trojezično – na slovačkom, srpskom i engleskom jeziku. Cilj edicije likovnih monografija je podržavanje rada akademskih slikara – Slovaka koji žive u Srbiji i omogućavanje objavljivanja kvalitetnih monografija, koje će posredstvom stručnih recenzija i kvalitetnog dizajna i fotografija umetničkih dela predstaviti njihov celoživotni umetnički put.

ZBORNİK XI MUZIKOLOŠKE KONFERENCIJE

Zbornik je izašao neposredno pred 13. Muzikološku konferenciju, kada je i reprezentovan. Objavio ga je Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka uz podršku Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine u Srbiji. Urednica zbornika je Milina Sklabinski, a rezimeji su na slovačkom i srpskom jeziku. Recenzent zbornika je dr Mihal Babiak a lektor dr Juraj Glovnja. Zbornik se ne prodaje, ima 88 strana, a izašao je u tiražu od 100 komada u štampariji HL PRINT u Bačkom Petrovcu. U predstojećim redovima navodimo razmišljanje autorke Miline Sklabinski, koja se o XI zborniku i konferenciji izrazila na sledeći način:

„Konferencije koje su posvećene slovačkoj muzici u Vojvodini ušle su u novu dekadu 2015. godine. Slično kao i tokom prvih desetak godina planiramo da i u narednim godištim otvaramo nove teme i pozivamo stručnjake iz Srbije i iz inostranstva da doprinesu boljem upoznavanju naše muzičke tradicije i savremene muzičke umetnosti. Dosadašnje konferencije nedovoljno su se posvećivale do sada obrađenim temama. Konferencije su ujedno i o kontaktima, o ljudima koji direktno ili indirektno mogu da imaju uticaj na našu muzičku praksu i na taj način doprinesu njenom unapređivanju.

Muzikološki zbornik sa 11. konferencije koja se odvijala u znaku teme *Dramaturgija i menadžment muzičkih dešavanja*, sadrži priloge sa novim aspektima organizacije i sadržaja muzičkih događanja. Mgr Ivan Baglaš PhD je autor članka o istraživanju javnog mnjenja na muzičkim festivalima Slovaka u Srbiji. Prvenstveno se usredsredio na Folklorni festival Tancuj, tancuj..., kao i na Susret u pivničkom polju. Rezultati istraživanja su privukli pažnju, a u zaključku autor je konstatovao da smo u istraživanjima javnog mnjenja još uvek na početku i da bi budžetom trebalo planirati naredno sondiranje, koje će na egzaktan i temeljan način pokazati da li i do koje mere muzička dešavanja zadovoljavaju stručnu, ali i široku javnost.

Medijalna sfera je izuzetno značajna kao prostor reprodukcije muzičkih zbivanja – stoga je sledeći predavač bila Ana Jaško, zamenica direktora Drugog programa Televizije Vojvodine. Upravo Televizija Vojvodine ulaže veliki trud da bi pojedina svesmanjinska dešavanja odjeknula u direktnom prenosu, a mnoga druga se emitovala posredno. Na taj način suštinski se proširuje auditorijum, koji još u etru utvrđuje kakva je zapravo naša muzička scena. Iako redakcija u ovom trenutku nema muzičkog urednika, na konferenciji je konstatovano da bi i ovakva vrsta susreta mogla da nas podstakne da u televizijskim programima posvetimo veću pažnju muzičkoj sferi.

O muzici vojvođanskih Slovaka sa aspekta dodeljivanja sredstava iz budžeta Republičkog Ministarstva kulture, o njenom

O hudbe vojvodinských Slovákov z aspektu pridelovania prostriedkov z rozpočtu republikového Ministerstva kultúry, o ich kvalite, kvantite a obsahu píše Aleksandra Iličová-Đorđevićová. V príspevku *Kto „diriguje“ mojím projektom* sa zmienila o všeobecných manažerských praktikách, s ktorými sa stretáva v projektovej dokumentácii na úseku súčasnej tvorby a kreatívneho priemyslu. Slovenská komunita sa v porovnaní s inými menšinovými spoločenstvami môže pochváliť tým, že má zastúpenú hudbu pre deti, ale aj zborový spev a že v tomto zmysle v posledných rokoch badať zvýšenie rôznorodosti hudobných žánrov.

Do zborníka svojimi príspevkami prispeli aj autori zo Slovenska. O podujatiach hudobného charakteru v Národnom osvetovom centre v Bratislave píše Mgr. Petra Krnáčová, PhD., riaditeľka Odboru záujmovej umeleckej činnosti a projektov záujmovej umeleckej činnosti Národného osvetového centra. Sústredila sa na dramaturgiu a genézu jedného z najväčších festivalov v Slovenskej republike – Festivalu Východná. Ide o celoslovenský festival, ktorý sa usporadúva už šesťdesiat rokov a ktorý združuje špičkových odborníkov z oblasti folkloristiky. V príspevku sa kládol dôraz najmä na edukačné semináre a dielne, hlavne pre deti a mladých, ktorí sú zárukou, že si festival vychová svojich pokračovateľov.

Dr. Vlastimil Fabišek ako dramaturg a zriaďovateľ niekoľkých festivalov píše o tom, čo sa všetko deje pred tým, ako prídu diváci. Poskytol praktické rady a podelil sa o svoje skúsenosti z festivalu Jánošíkov dukát v Rožnove pod Radhošťem, Festivalu chleba a v neposlednom rade z Krajanskej nedele Folklorných slávností pod Poľanou v Detve. Pri stati o festivale Jánošíkov dukát zdôraznil interakciu s divákmi, fakt, že sa divákom okrem kvalitných folklorných súborov ponúkajú aj zábavné a humorné témy, že sa tu usporadúvajú súťaže, ktoré plnia nielen zábavnú, ale aj edukačnú funkciu.

Okrem prác účastníkov 11. konferencie zborník obsahuje aj ďalší text, ktorý zásadne prispieva k ucelenejšiemu vnímaniu aktuálnej hudobnej ponuky vojvodinských Slovákov, najmä v súvislosti s podujatiami s osobitným významom, a to príspevok Mgr. art. Miliny Sklabinskej *Dramaturgia a manažment hudobných a folklorných festivalov vojvodinských Slovákov – aktuálny stav a perspektívy*. Ide o akúsi revíziu vzájomného ovplyvňovania hudobnej teórie a hudobnej praxe vojvodinských Slovákov, ktorú bolo možné vykonať vďaka muzikologickým konferenciám, ale aj vďaka pôsobeniu komisie pre hudobnú činnosť Výboru pre kultúru NRSNM v období 2005 – 2014.

Veríme, že aj týmto zborníkom sme podporili to, že hudba, najmä jej ľudové prejavy, má nezastupiteľnú funkciu pri formo-

valitetu, kvantitetu i obsahu píše Aleksandra Ilič-Đorđević. U prílohu *Ko „diriguje“ mojím projektom* iznela je svoje mišljenje o celokupnoj menadžerskoj praksi sa kojom se susreće u projektnoj dokumentaciji na polju savremenog stvaralaštva i kreativne industrije. U poređenju sa drugim manjinskim društvima slovačka zajednica može da se pohvali muzikom za decu, ali i horskim pevanjem, kao i time da je poslednjih godina moguće zapaziti veću raznolikost muzičkih žanrova.

U zborniku su se svojim prilozima predstavili i autori iz Slovačke. O događanjima muzičkog katarakta u Narodnom prosvetnom centru u Bratislavi píše mgr Petra Krnač, PhD, direktorka Odseka interesne umetničke delatnosti i projekata Narodnog prosvetnog centra. Fokusirala se na dramaturgiju i genezu jednog od najvećih festivala u Republici Slovačkoj – Festivala Istočna. Reč je o sveslovačkom festivalu koji se organizuje već šezdeset godina i koji povezuje vrhunske stručnjake iz oblasti folkloristike. U prilogu akcenat se stavljao prvenstveno na edukativne seminare i radionice, uglavnom za decu i omladinu, koji su garancija da će festival vaspitati svoje naslednike.

Dr Vlastimil Fabišek kao dramaturg i organizator nekoliko festivala píše o tome šta se sve dešava pre nego što dođe publika. Pružio je praktične savete i podelio svoje iskustvo sa festivala Janošikov dukat u Rožnjovi ispod Radhošća, Festivala hleba i sa Krajanske nedeđe folklornih svečanosti ispod Poljane u Đetvi. U odlomku o festivalu Janošikov dukat naglasio je interakciju sa gledaocima, činjenicu da se publici osim kvalitetnih folklornih ansambala nude i zabavne i humorističke teme, da se tu organizuju takmičenja koja ispunjavaju ne samo zabavnu, već i edukativnu funkciju.

Osim radova učesnika 11. konferencije, zbornik sadži i tekst koji suštinski doprinosi celovitijem shvatanju aktuelne muzičke ponude vojvođanskih Slovačka, pre svega u vezi sa dešavanjima od posebnog značaja, a to je prilog mgr art Miline Sklabinski Dramaturgija i menadžment muzičkih i folklornih festivala vojvođanskih Slovačka – aktuelno stanje i perspektive. Reč je o izvesnoj reviziji uzajamnih uticaja muzičke teorije i muzičke prakse vojvođanskih Slovačka, koju je bilo moguće izvršiti zahvaljujući muzičkim konferencijama, ali i zahvaljujući delovanju komisije za muzičku delatnost Odbora za kulturu NSSNM u periodu od 2005. do 2014. godine.

Verujemo da smo i ovim zbornikom podržali to da muzika, prvenstveno njene narodne manifestacije, ima nezamenljivu funkciju prilikom formiranja narodne svesti i samospoznaje. Svojim jedinstvenim karakteristikama ona izdvaja naše slovačko vojvođansko društvo od drugih i na taj način određuje njego-

vaní národného povedomia a sebazpoznania. Svojimi jedinečnými špecifikami odlišuje naše slovenské vojvodínske spoločenstvo od iných a určuje tak jeho špecifické miesto v palete rôznorodých kultúrnych prejavov. Hudba je vlastne priamym ukazovateľom a nositeľom informácií o nás samých, o ceste, ktorú sme vlastným hudobným vývojom prešli. Záujem odborníkov zúročovať dosiahnuté, prehľbovať svoje vedomosti a rozširovať hranice svojho poznania je dobrým signálom, že dosiahnuté štandardy v teoretickej rovine si udržíme. Či nás hudobná prax v tom bude nasledovať, ukáže čas. Ak sme však uverejnenými príspevkami prispeli k tomu, aby si nositelia kultúrnych aktivít, hudobní manažéri, dramaturgovia a iní dôležití aktéri v procese realizácie hudobného života lepšie uvedomili svoju zodpovednosť v uvedenej oblasti, budeme to pokladať za náš úspech.”

XII. MUZIKOLOGICKÁ KONFERENCIA

Dvanástu Muzikologickú konferenciu zorganizovala komisia pre hudobnú činnosť Výboru pre kultúru NRSNM a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v sobotu 26. novembra 2016 v miestnostiach ústavu.

Tohtoročná muzikologická konferencia sa niesla v znamení života a diela etnomuzikológa, skladateľa, pedagóga a dirigenta Martina Kmeťa, čím si prítomní hudobní odborníci pripomenuli jeho nedožitie 90. narodeniny. Konferenciu moderovali Milina Sklabinská a Anna Medvedová.

Deviat odborníci pri tejto príležitosti predniesli svoje referáty na rôznorodé témy zo života Martina Kmeťa. Vypočuté záznamy a bohatý zozbieraný materiál o Martinovi Kmeťovi bude kvalitným prínosom nielen pre vypracovanie zborníka z tohtoročnej konferencie, ale aj k dejinám etnomuzikológie tu žijúcich Slovákov. Hudobniny Martina Kmeťa sú významným skvostom pre pokračovateľov a jeho skladby a úpravy sa ešte dlho budú zviditeľňovať v oblasti hudobného života vojvodinských Slovákov.

Milina Sklabinská v úvode predstavila zborník prác 11. muzikologickej konferencie z roku 2015 na tému *Dramaturgia a manažment hudobných podujatí*, ktorý do tlače pripravilo Slovenské vydavateľské centrum v Báčskom Petrovci. Svoje referáty na konferencii v ÚKVS potom predniesli: profesor a skladateľ Deneš Fišteš, dirigent Juraj Ferík, hudobná teoretička Kristína Lomenová, hudobná teoretička Milina Sklabinská, dirigentka Slovenka Benková-Martinková, profesorka slovenského jazyka Ľudmila Berediová-Stupavská a etnologička Anna Medvedová-Gašková.

Všetci referenti na určitý spôsob spolupracovali s Martinom Kmeťom alebo vo svojej práci využívali po ňom zanechané dedičstvo. Hovorilo sa o muzikologických prácach Martina Kmeťa, o video a audio záznamoch zachovaných v Novosadskom rozhlase, o jeho tvorivosti cez prizmu slovenských vojvodín-

vo špecifčno mesto u paleti raznovrsnih kulturnih izraza. Muzika je zapravo direktni pokazatelj i nosilac informacija o nama samima, o putu koji smo prešli zahvaljujući sopstvenom muzičkom razvoju. Interesovanje stručnjaka da iskoriste postignuća, produbljuju svoja znanja i proširuju granice svoje spoznaje jeste dobar signal da ćemo održati dosegnute standarde u teorijskoj ravni. Da li će nas muzička praksa u tome slediti, vreme će pokazati. Ukoliko smo pak objavljenim priložima doprineli tome da nosioci kulturnih aktivnosti, muzički menadžeri, dramaturzi i drugi značajni akteri u procesu realizacije muzičkog života postanu svesniji svoje odgovornosti u navedenoj oblasti, smatraćemo to svojim uspehom”.

XII MUZIKOLOŠKA KONFERENCIJA

12. Muzikološku konferenciju organizovala je komisija za muzičku delatnost Odbora za kulturu NSSNM i Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka u sobotu 26. novembra u prostorijama zavoda.

Ovogodišnja muzikološka konferencija tekla je u znaku života i dela etnomuzikologa, kompozitora, pedagoga i dirigenta Martina Kmeća, a tim povodom su se prisutni muzički stručnjaci prisetili njegovog nedoživljenog 90. rođendana. Konferenciju su vodile Milina Sklabinski i Ana Medveđ.

Ovom prilikom devetoro stručnjaka izložilo je svoje referate o različitim temama iz života Martina Kmeća. Prilozi koji su se mogli čuti i bogati sakupljeni materijal o Martinu Kmeću predstavljaju dragocenu doprinosa ne samo u izradi zbornika sa ovogodišnje konferencije, nego i u oblasti istorije etnomuzikologije Slovačka koji žive na ovim prostorima. Njegovi muzički radovi predstavljaju dragocenu doprinosa za nastavljače, a njegove kompozicije i obrade će još dugo biti prisutne u oblasti muzičkog života vojvođanskih Slovačka.

U uvodnom delu programa Milina Sklabinski je predstavila Zbornik radova 11. Muzikološke konferencije iz 2015. godine na temu Dramaturgija i menadžment muzičkih dešavanja, koji je za štampu pripremio Slovački izdavački centar iz Bačkog Petrovca. Svoje priloge na konferenciju u ZKVS prezentovali su: profesor i kompozitor Deneš Fišteš, dirigent Juraj Ferik, muzička teoretičarka Kristina Lomen, muzička teoretičarka Milina Sklabinski, dirigentkinja Slovenka Benkova-Martinkova, profesorka slovačkog jezika Ľudmila Beređi-Stupavski i etnolog Ana Medveđ-Gaško.

Svi referenti su na određen način sarađivali sa Martinom Kmećom, ili su u svom radu koristili nasleđe koje je sačuvano nakon njegove smrti. Govorilo se i o muzikološkim radovima Martina Kmeća, o video i audio snimcima sačuvanim u Novosadskom radiju, o njegovom stvaralaštvu kroz prizmu slo-

ských festivalov a hudobní, ako aj o jeho činnosti cez prizmu slovenských vojvodinských médií. Nechýbali ani záznamy o Martinovej slovenskej ľudovej pôsobnosti, fakty o jeho skladateľskom a dirigentskom diele, zdôraznil sa jeho podiel na príprave zbierky ľudových piesní Juraja Ferika a jeho prínos k výskumu slovenskej ľudovej piesne v Starej Pazove. Posvietili sme si aj na jeho schopnosť spisovne sa vyjadrovať a na jeho vyspelú jazykovú stránku pri písaní textov. Miešaný zbor Šafárika v úvodnej časti predniesol skladbu Martina Kmeča *Božská iskra*, ktorej autorom textu je Pavel Jozef Šafárik.

V záverečnej diskusii prítomní navrhli zhromaždiť prezentovaný bohatý hudobný materiál a hudobniny Martina Kmeča, tiež jeho notové záznamy, uschovať ich prostredníctvom digitalizácie v databáze Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a takto ich sprístupniť verejnosti. Navrhli aj ustanovenie Ceny Martina Kmeča za prínos jednotlivcov do hudobného života vojvodinských Slovákov. Tieto návrhy ÚKVS vynesie v Pláne a programe práce na rok 2018.

Rady Martina Kmeča, dobromyselné poznámky, pripomienky a jeho ochota priložiť ruky k dielu a dopracovať sa k skvalitneniu hudobného umenia tunajších Slovákov prispeli k uvedomeniu si dôležitosti tejto činnosti a iste bude o ne záujem aj u mladej nadchádzajúcej generácii hudobníkov.

FOTOSÚBEH NA TÉMU TRADIČNÝCH PRÁČ A REMESIEL VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV

Činnosť ústavu sa v roku 2016 akosi spontánne sústredila na kolorit lokálneho prostredia. Podujatie, ktoré si od založenia ustanovizne zachováva svoj vytýčený úzus, je aj fotosúbeh, ktorý ústav v roku 2016 zorganizoval po šiestykrát v rámci rozvojovo-výskumného oddelenia. Fotosúbeh má za cieľ podnecovať zbieranie a dokumentovanie starých fotografií znázorňujúcich tradičnú kultúru Slovákov žijúcich v Srbsku. Dokumentačné oddelenie ústavu zbieraním fotografií prispieva k zachovávaní údajov o našej kultúre a o živote slovenského ľudu. Takto zhromaždené dokumenty sú a budú dostupné terajším a budúcim študentom, bádateľom, umelcom a všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o kultúru vojvodinských Slovákov.

Témou tohtoročného súbehu boli fotografie znázorňujúce tradičné práce a remeslá Slovákov žijúcich vo Vojvodine. Po uverejnenej výzve na súbeh prišiel zatiaľ rekordný počet fotografií (213) od 20 účastníkov z nasledujúcich prostredí: Aradáč, Bingula, Hložany, Kovačica, Kysáč, Padina, Pivnica, Stará Pazova, Vojlovica, Čelarevo. Väčšina zaslaných fotografií datuje z prvej polovice 20. storočia a to hlavne z medzivojnového obdobia až po 70. roky 20. storočia. Fotografie znázorňujú tradičnú kultúru, ako i práce a remeslá Slovákov žijúcich vo Vojvodine: chmelové obračky, obračky hrozna, okopávanie v poli, kose-

vačkih vojvođanskih festivala i muzičkih kompozicija, kao i o njegovoj delatnosti kroz prizmu slovačkih vojvođanskih medija. Nisu nedostajali ni tekstovi o Martinovoj slovačkoj narodnoj delatnosti, činjenice o njegovom kompozitorskom i dirigentskom delu, a istaknuto je i njegovo učešće u pripremi zbirke narodnih pesama Juraja Ferika i njegov doprinos proučavanju slovačke narodne pesme u Staroj Pazovi. Prisetili smo se i Martinovog umeća književnog izražavanja i njegove razvijene jezičke strane pri pisanju tekstova. Mešoviti hor Šafarik u uvodnom delu izveo je kompoziciju Martina Kmeča *Božja iskra*, za koju je tekst napisao P. J. Šafarik.

U završnoj diskusiji prisutni su predložili da se prikupi prezentovani bogati muzički materijal i muzičke kompozicije Martina Kmeča, da se sakupe njegove notne beleške i sačuvaju pomoću digitalizacije u bazi podataka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka i na ovaj način se približe javnosti. Predložili su i ustanovljenje Nagrade Martina Kmeča za doprinos pojedinaca u muzičkom životu vojvođanskih Slovaka. Ove predloge ZKVS će izneti u Planu i programu rada za 2018. godinu.

Saveti Martina Kmeča, dobronamerne napomene, primedbe i njegova spremnost da istrajava u radu pri unapređivanju muzičke umetnosti ovdašnjih Slovaka, doprineli su da postanemo svesni važnosti ove delatnosti, i zasigurno će još pobuđivati interesovanje kod mlade, tek nastupajuće generacije muzičara.

FOTO-KONKURS NA TEMU TRADICIONALNIH POSLOVA I ZANATA VOJVODANSKIH SLOVAKA

Delatnost Zavoda se od 2016. godine nekako spontano usmerila na kolorit lokalne sredine. Projekat, koji od osnivanja ustanove istrajava na očuvanju svog identiteta je i foto-konkurs, koji je 2016. godine Zavod organizovao šesti put u okviru razvojno-istraživačkog odeljenja. Foto-konkurs ima za cilj da podstiče prikupljanje i dokumentovanje starih fotografija koje predočavaju tradicionalnu kulturu Slovaka koji žive u Srbiji. Dokumentaciono odeljenje Zavoda sakupljanjem fotografija doprinosi čuvanju podataka o našoj kulturi i o životu slovačkog naroda. Ovakvo prikupljeni dokumenti jesu i biće dostupni sadašnjim i budućim studentima, proučavaocima, umetnicima i svima onima koji se interesuju za kulturu vojvođanskih Slovaka.

Temu ovogodišnjeg konkursa činile su fotografije koje prikazuju tradicionalne poslove i zanate Slovaka koji žive u Vojvodini. Nakon objavljenog poziva na konkurs stigao je do sada rekordni broj fotografija (213) od 20 učesnika iz sledećih sredina: Aradac, Bingula, Gložan, Kovačica, Kisač, Padina, Pivnice, Stara Pazova, Vojlovica, Čelarevo. Većina poslatih fotografija datira iz prve polovice 20. veka, i to uglavnom iz međuratnog perioda sve do 70-ih godina 20. stoleća. Fotografije predočavaju tradicionalnu kulturu, kao i poslove i zanate Slovaka koji žive u Vojvodini – berbu hmelja, berbu grožđa, okopavanje nji-

nie a tlačenie žita, oračku, zabíjačku, mrvenie kukurice, prácu s trstinou, chovanie a šklbanie sliepok, chovanie ošípaných, pastiersku prácu, víťanie studne, strihanie oviec, rúbanie dreva a z remesiel sú zaevidované kováčske, murárske, holičské, maliarske, mäsiarske či krajčírskoe remeslá. Ešte jedna zaujímavá práca je zvečnená na fotografiách a to je spracovanie konopí. Táto rastlina sa už dávno nepestuje na našich poliach, ale v posledných rokoch znovu zaznamenávame jej návrat.

Ústav vymenoval trojčlennú komisiu v zložení: Ján Demrovský, Anna Sěčová-Pintírová a Ján Hlaváč, ktorá hodnotila zaslané fotografie, a v októbri 2016 zorganizoval program vyhodnotenia fotosúbehu v reštaurácii Aroma v Báčskom Petrovci. Do programu boli zapojení folkloristi, herci, recitátori a speváci, ktorí oživilí staré remeslá a znázornili aj niekdajšie práce našich predkov.

Pre účastníkov fotosúbehu ústav zorganizoval primeraný program venovaný jednoducho spomienke na minulosť. Úvítacie slová mala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac. Básňou *Konopa* významného slovenského vojvodinského spisovateľa Paľa Bohuša, ktorá vystihuje život a prácu sedliakov Slovákov žijúcich na týchto priestoroch, prítomných do minulosti zaviedla mladá recitátorka Monika Bažalová. Zmes pracovných piesní *Starala sa moja mať* zaspievala Dievčenská spevácka skupina Šafárika z Nového Sadu pod vedením Tatiany Jaškovej a folklórna skupina Šafárika predviedla choreografiu *Od konopí po rubáč* autora Ivana Slávika, ktorou znázornili spracúvanie konopí.

Staršia skupina Detského folklórneho súboru Petrovská družina, ktorú umelecky vedie Pavel Pavlini, znázornila prácu počas žatvy choreografiou *Žatva je, už na pole ideme*. Ich vstupy oznamovali skvelí herci Anna Feherová a Ján Chalupka krátkymi scénkami. Program uzavrel recitátor Martin Krajčík básňou *Spomínanie* autora Paľa Bohuša.

Desať najlepších fotografií na vyhodnotení predstavil predseda komisie Ján Demrovský, prečítajúc správu komisie, v ktorej medzi iným zdôrazňuje: „Tohtoročný fotosúbeh môže-

ve, kosidbu i vršidbu žita, oranje, svinjokolj, krunidbu kukuruza, poslove sa trskom, hranjenje i čerupanje kokošaka, hranjenje svinja, pastirske poslove, bušenje bunara, šišanje ovaca, seču drva, a od zanata su evidentirani kovački, zidarski, berberski, molerski, mesarski i krojački zanati. Još jedan zanimljiv posao je uveličan na fotografijama, a to je obrada konoplje. Ova biljka se već dugo ne uzgaja na našim njivama, ali poslednjih godina ponovo beležimo njen povratak.

Zavod je imenovao tročlanu komisiju u sastavu Jan Đemrovski, Ana Seč-Pinčir i Jan Hlavač, koja je vrednovala poslate fotografije i u oktobru 2016. organizovala program ocenjivanja foto-konkursa u restoranu „Aroma“ u Bačkom Petrovcu. U programu su učestvovali folkloriši, glumci, recitatori i pevači, koji su oživilí stare zanate prikazujući nekadašnje poslove naših predaka.

Za učesnike foto-konkursa Zavod je organizovao prigodan program posvećen jednostavno – uspomeni na prošlost. Reči dobrodošlice prisutnima je pozelela direktorka ZKVS Ana Hrtčan-Leskovac. Pесmom *Konoplja* istaknutog slovačkog vojvođanskog pesnika Palja Bohuša, koja dočarava život i rad seljaka, Slovaka koji žive na ovim prostorima, prisutne je u prošlost odvela mlada recitátorka Monika Bažalja. Splet pesama o radu *Brinula je moja majka* otpevala je Devojačka pevačka grupa „Šafarik“ iz Novog Sada pod rukovodstvom Tatjane Jaško, a folklórna grupa „Šafarik“ izvela je koreografiju *Od konoplje do rubača* autora Ivana Slavika, kojom su predstavili obradu konoplje.

Starija grupa Dečjeg folklórnog ansambla „Petrovačka družina“, koju umetnički predvodi Pavel Pavlinji, predstavio je rad tokom žetve koreografijom *Žetva je, već na njivu idemo*. Njihove nastupe kratkim skečevima najavili su izvrsni glumci Ana Feher i Jan Halupka. Program je zatvorio recitátor Martin Krajčík pesmom *Sećanje*, autora Palja Bohuša.

Deset najboljih fotografija prilikom ocenjivanja predstavio je predsednik komisije Jan Đemrovski, pročitavši izveštaj komisije, u kojem, između ostalog, naglašava: „Ovogodišnji foto-kon-

me ohodnotiť ako úspešný aj z toho dôvodu, že sa nám do rúk dostali fotografie z viacerých prostredí, ktoré zachytávajú rôzne témy zo života vojvodinských Slovákov. Všeobecne sú nám dôležité staré fotografie, lebo sa z nich môžeme dozvedieť o niekdajšom živote a porovnať ho s dnešným," povedal medziným J. Demrovský.

Komisia sa po dlhšom uvažovaní rozhodla odmeniť dve víťazné fotografie: kováča Pavla Červenáka z Vojlovíce, ktorá datuje z roku 1964 a ktorú na fotosúbeh zaslala Anna Kucháriková z Vojlovíce, a fotografiu pod názvom *Trepanie konopí u Beláňov* v Pivnici roku 1938, ktorú zaslal Ján Guba z Pivnice.

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v čele s riaditeľkou Annou Chráňanovou-Leskovac víťazom daroval skenery a pre všetkých účastníkov prichystal darčeky – knižné vydania ÚKVS a výber z fotografií vo forme pohľadníc. Fotosúbeh možno zaradiť aj do oblasti databázy kultúry vojvodinských Slovákov, lebo všetok získaný materiál je uschovaný aj elektronicky.

kurs môžeme da oceniť ako úspešný a z toho dôvodu, že sa nám u ruke stihle fotografie z viacerých prostredí, ktoré zachytávajú rôzne témy zo života vojvodinských Slovákov. Načelno su nam važne stare fotografije, jer iz njih možemo da saznamo o nekadajšem životu i da ga uporedimo sa sadašnjim."

Komisija je posle dugog razmatranja odlučila da nagradi dve pobjedničke fotografije – kovača Pavla Červenaka iz Vojlovíce koja datira iz 1964. godine i koju je na konkurs poslala Ana Kuharik iz Vojlovíce, i fotografiju pod nazivom *Trljenje konoplje* kod Belanja u Pivnicama 1938. godine, koju je poslao Jan Guba iz Pivnica.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka na čelu sa direktorom Anom Hrcan-Leskovac poklonio je pobjednicima skenera, a za sve učesnike priredio je poklone – knjižna izdanja ZKVS i izbor fotografija u formi razglednica. Foto-konkurs može da se uvrsti i u bazu podataka kulture vojvođanskih Slovaka, jer je sav dobijeni materijal sačuvan i u elektronskoj formi.

PREZENTÁCIA KULTÚRY SLOVÁKOV V SRBSKU

PREZENTACIJA KULTURE SLOVAKA U SRBIJI

Oblasť prezentácie kultúry Slovákov v Srbsku je vždy najrozmanitejšia. V roku 2016 sa nám podarilo zachovať tento úzus a neprerušovať zabehnuté aktivity. Snažili sme sa finančne a organizačne prispieť slovenským celomenšinovým festivalom, vzdať poctu významným jubilantom, usporiadali sme niekoľko literárnych večierok, predstavili sme nové knižné vydania, inštalovali viacero rôznorodých samostatných a kolektívnych výstav umeleckých diel vojvodinských Slovákov a usporiadali ešte mnoho ďalších akcií. Spomenuté akcie sme realizovali v spolupráci s ustanovitzňami kultúry, mediálnymi partnermi, jednotlivcami a inými predstaviteľmi kultúry našej menšiny. Máme za sebou aj úspešný projekt v rámci programu odborného zdokonaľovania a vzdelávania v oblasti kultúry a umenia.

PODPORA CELOMENŠINOVÝCH PODUJATÍ A FESTIVALOV

Významnou činnosťou Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov je podpora celomenšinových festivalov. ÚKVS v roku 2016 finančne a organizačne prispel 46. Folklórnemu festivalu Tancuj, tancuj..., 18. Festivalu populárnej hudby pre deti Letí pieseň, letí, 23. Prehliadke detskej divadelnej tvorby 3 x Ď, 23. Detskému folklórnemu festivalu Zlatá brána, 36. Festivalu slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč, 47. Prehliadke slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby Divadelný vavrín, 51. Festivalu autentického slovenskej piesne Stretnutie v pivníckom poli a zúčastnil sa aj na mnohých iných kultúrnych podujatiach. Prax ukázala, že potreby jednotlivých festivalov sú často odlišné a preto v roku 2016 ÚKVS organizačne a finančne pomohol festivalom v takých položkách, ktoré sú nevyhnutné na to, aby sa mohli kvalitne uskutočniť. Personál ústavu sa orientoval najmä na koordináciu festivalov, vypracovanie propagačného materiálu festivalov a na festivalový marketing. Správy o festivaloch a odborné hodnotenie obsahu festivalov s návrhmi na ich skvalitnenie, ako aj bohaté fotogalérie a video záznamy si môžete nájsť na www.slovackizavod.org.rs.

ABSOLÚTNYM VÍTAZOM 46. FOLKLÓRNEHO FESTIVALU TANCUJ, TANCUJ... 2016 JE KOS JEDNOTA Z HLOŽIAN

Do Hložian na 46. Folklórny festival Tancuj, tancuj... v sobotu 28. mája 2016 zavítali ochotnícke súbory z 18 slovenských prostredí a to 20 tanečných súborov, 22 speváckych skupín a 6 ľudových orchestrov. Tradične sa konal najprv koncert speváckych skupín a ľudových orchestrov v sieni Domu kultúry,

Oblasť za prezentáciu kultúre Slováka u Srbsku je uvek je najrozmanitija. U 2016. godini pošlo nam je za rukom da sačuvamo ovaj trend, ne prekidajući razvijene aktivnosti. Nastojali smo da finansijski i organizaciono potpomognemo slovačke svemanjinske festivale, ukažemo poštovanje istaknutim jubilatima, priredili smo nekoliko književnih večeri, prikazali nova knjižna izdanja, upriličili više različitih samostalnih i kolektivnih izložbi umetničkih dela vojvođanskih Slovaka i organizovali još mnogo drugih aktivnosti u saradnji sa ustanovama kulture, medijalnim partnerima, pojedincima i drugim predstavnicima kulture naše manjine. Iza nas je i uspešni projekat u okviru programa stručnog usavršavanja i obrazovanja u oblasti kulture i umetnosti.

PODRŠKA SVEMANJINSKIM MANIFESTACIJAMA I FESTIVALIMA

Značajnu delatnost Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka predstavlja podrška svemanjinskim festivalima. U 2016. godini ZKVS je finansijski i organizaciono podržao 46. Folklorni festival „Tancuj, tancuj“..., 18. Festival popularne muzike za decu „Leti pesma, leti“, 23. Smotru dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĐ“, 23. Dečji folklorni festival „Zlatá brána“, 36. Festival slovačke popularne muzike „Zlatni ključ“, 47. Smotru slovačkog amaterskog pozorišnog stvaralaštva „Pozorišne lovorike“, 51. Festival autentične slovačke pesme „Susret u pivničkom polju“, uzimajući učešće i u mnogim drugim kulturnim dešavanjima. Praksa je pokazala da su potrebe pojedinih festivala često različite, te je zbog toga tokom 2016. godine ZKVS organizaciono i finansijski podržao festivale kojima je to neophodno da bi se održali na kvalitetan način. Osoblje Zavoda prvenstveno se orijentisalo na koordinaciju festivala, izradu propagandnog materijala festivala i na festivalski marketing. Vesti o festivalima i stručno vrednovanje sadržaja festivala sa uputstvima za poboljšavanje njihovog kvaliteta, kao i bogate foto-galerije i video-zapise možete pronaći na www.slovackizavod.org.rs.

APSOLUTNI POBEDNIK 46. FOLKLORNOG FESTIVALA „TANCUJ, TANCUJ...“ 2016. JE KPD „JEDINSTVO“ IZ GLOŽANA

U subotu, 28. maja 2016. godine u Gložanu je održan 46. Folklorni festival „Tancuj, tancuj“..., na kojem su se okupili amaterski ansambli iz 18 slovačkih sredina, i to: 20 plesnih ansambala, 22 pevačke grupe i 6 narodnih orkestrara. Tradicionalno, najpre se održao koncert pevačkih grupa i narodnih orkestra-

kde prítomných privítala riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chráňová-Leskovac. Odborná porota hodnotiaca prednesy speváckych skupín a orchestrov pracovala v zložení: Juraj Ferík, Jarmila Juricová-Stupavská a Slovenka Benková-Martinková. Porota udelila ceny týmto skupinám: 1. cena: Dievčenská spevácka skupina Perla Kreativného centra pre cestovný ruch, umenie a kultúru z Kovačice, vedúce: Tatiana Jašková a Milina Čížiková, 2. cena: Mužská spevácka skupina SKUS Pivnica z Pivnice, vedúci: Valentin Michal Grňa, 3. cena: Chlapčenská spevácka skupina Domu kultúry Michala Babinku v Padine, vedúca: Anita Petraková.

V kategórii ľudových orchestrov porota hodnotila a ceny rozhodla udeliť takto: 1. cena: Ľudový orchester SKC P. J. Šafárika v Novom Sade, vedúci: Juraj Sudi ml., 2. cena: Ľudový orchester SKOS Detvan Vojlovica-Pančevo, vedúci: Vladimír Kolárik, 3. cena: Ľudový orchester Domu kultúry Michala Babinku v Padine, vedúca: Anita Petraková.

Svoje rôznorodé a jedinečné kroje tanečníci tradične prezentovali defilovaním ulicami Hložian, kde ich vívalo veľa nadšených divákov. Po slávnostnom defilé v amfiteátri nasledovali dva koncerty tanečných skupín. Prítomných pri tejto príležitosti privítal predseda Miestneho spoločenstva Hložany Ján Bohuš, prihovorela sa aj predsedníčka Matice slovenskej v Srbsku Katarína Melegová-Melichová, tiež predseda Obce Báčsky Petrovec Pavel Marčok a predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Anna Tomanová-Makanová. Reakcie divákov svedčia o vynikajúcich umeleckých výkonoch tanečných súborov, ale odborná porota v zložení Ján Slávik, Tatiana Kriváková-Amidžičová a Milorad Lonić musela z nich vyčleniť 3 najlepšie folklórne súbory. Podľa ich rozhodnutia z ocenení sa v roku 2016 tešili títo folkloristi: Zlatú plaketu získal KOS Jednota z Hložian pod vedením umeleckého vedúceho Jaroslava Krišku, Striebornú plaketu SKC P. J. Šafárika z Nového Sada umeleckého vedúceho Ivana Slávika a Bronzovú plaketu získala Staršia tanečná skupina KUS Petrovská družina z Báčskeho Petrovca, ktorú umelecky vedie Pavel Pavlini.

Udelené boli aj dve špeciálne ceny a to Dievčenskej speváckej skupine KOS Jednota z Hložian a SKC P. J. Šafárika z Nového Sada za mimoriadne úspešné výkony na festivale. Počas rozhodovania odbornej poroty divákov v amfiteátri zabavili hosťujúce súbory zo Slovenskej republiky: Folklorný súbor Heľpan z Heľpy a Folklorný súbor Devín z Bratislavy, ako aj FS

ra u sali Doma kulture, gde je sve prisutne pozdravila direktorka Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka Ana Hrcan-Leskovac. Stručni žiri koji je ocenjivao interpretacije pevačkih grupa i orkestrara radio je u sastavu: Juraj Ferik, Jarmila Juric-Stupavski i Slovenka Benkova-Martinkova. Žiri je dodelio nagrade sledećim grupama: 1. nagrada: Devojačka pevačka grupa „Perla“ Kreativnog centra za turizam, umetnost i kulturu iz Kovačice, rukovodioci: Tatjana Jaško i Milina Čížik, 2. nagrada: Muška pevačka grupa SKUD „Pivnica“ iz Pivnica, rukovodilac: Valentin Mihal Grnja, i 3. nagrada: Momačka pevačka grupa Doma kulture „Mihal Babinka“ iz Padine, rukovodilac: Anita Petrak.

U kategoriji narodnih orkestrara žiri je odlučio sledeće: 1. nagrada: Narodni orkestar SKC „P.J. Šafarik“ iz Novog Sada, rukovodilac: Juraj Sudi ml, 2. nagrada: Narodni orkestar SKPD „Detvan Vojlovica-Pančevo“, rukovodilac: Vladimír Kolarik, 3. nagrada: Narodni orkestar Doma kulture „Mihal Babinka“ iz Padine, rukovodilac: Anita Petrak.

Svoje raznovrsne i jedinstvene nošnje igrači su tradicionalno predstavili na defleu po ulicama Gložana, gde ih je dočekalo mnoštvo oduševljenih gledalaca. Nakon svečane smotre usledila su dva koncerta folklornih grupa u amfiteatru. Tim povodom prisutne je pozdravio predsednik Mesne zajednice Gložan Jan Bohuš, a publici se obratila i predsednica Matice slovačke u Srbiji Katarina Meleg-Meljih, predsednik Opštine Bački Petrovac Pavel Marčok i predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ana Tomanova-Makanova. Reakcije gledalaca svedoče o izvanrednim umetničkim dostignućima folklornih ansambala, ali je stručni žiri u sastavu Jan Slavik, Tatiana Krivak-Amidžić i Milorad Lomić ipak morao da odabere tri najbolja folklorna ansambla. Prema njihovoj odluci, nagradama su se u 2016. godini obradovali sledeći folkloristi: Zlatnu plaketu osvojilo je KPD „Jedinstvo“ iz Gložana, pod vođstvom umetničkog rukovodioca Jaroslava Kriške, Srebrnu plaketu dobio je SKC „P.J.Šafarik“ iz Novog Sada umetničkog rukovodioca Ivana Slavika, a Bronzanu plaketu osvojila je starija folklorna grupa KUD „Petrovačka družina“ iz Bačkog Petrovca koju umetnički predvodi Pavel Pavlinji.

Dodeljene su i dve Specijalne nagrade i to Devojačkoj pevačkoj grupi KPD „Jedinstvo“ iz Gložana i SKC „P.J. Šafarik“ iz Novog Sada za izvanredne interpretacije na festivalu. Za vreme donošenja teške odluke stručnog žirija publiku u amfiteatru zabavili su gostujući ansambl iz Slovačke Republike – Folklorni

Domu kultúry z Ruského Kerestúru a FS Vila z Nového Sadu.

Do sprievodných podujatí festivalu bola zaradená predajná výstava tradičných jedál, starodávnych predmetov a iných gastronomických špeciálov, ako aj remeselníckych exponátov, jarmočných maškít a to všetko v príjemných stánkoch slovenských spolkov žien. Okrem toho pre návštevníkov festivalu Spolok žien Slovenka z Hložian zorganizoval Etno výstavu *Na hložianskom jarmoku*, ktorá bola otvorená v Dome kultúry. Tam bola pre návštevníkov otvorená aj výstava fotografií *Z minulosti Hložian* autora Ondreja Stupavského.

Sošku NRSNM získal teda domáci KOS Jednota z Hložian, ktorý v roku 2017 bude prezentovať dolnozemskej Slovákov v Krajanskej nedeli na Podpolianskych slávnostiach v Detve. Gratulácie a obdiv patria aj všetkým ostatným ochotníkom, ktorí sa svojou vytrvalou a bezpodmienečnou prácou dopracovali k ozaj pozoruhodným výsledkom a týmto umeleckým chodníkom kráčajú ďalej.

Festivalové podujatia prebiehali pod koordináciou Jaroslava Krišku. Autorkou scenárov je Katarína Melegová-Melichová a moderátormi boli Monika Bažalová, Hana Tanciková a Rastislav Labáth. Organizáciu festivalu mali na starosti: NRSNM, Miestne spoločenstvo Hložany, KOS Jednota Hložany, Obec Báčsky Petrovec a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Organizáciu festivalu finančne podporil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Pokrajinský sekretariát pre kultúru a verejné informovanie, Pokrajinský sekretariát pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá, Ministerstvo kultúry a informovania Republiky Srbsko a Obec Báčska Palanka. Vďaka patrí aj početným sponzorom, podporovateľom, ochotníkom, médiám a všetkým, ktorí prispeli k organizácii festivalu. ÚKVS mal na starosti prípravu a tlač propagačného materiálu, ako aj angažovanie a zmluvné povinnosti týkajúce sa funkcie koordinátora festivalu.

ansambl „Heljpan“ iz Heljpe i Folklorni ansambl „Đevin“ iz Bratislave, kao i FD Doma kulture iz Ruskog Krstura i FD „Vila“ iz Novog Sada.

U prateće manifestacije festivala uvrštena je i prodajna izložba tradicionalnih jela, starinskih predmeta i drugih gastronomskih specijaliteta, kao i zanatlijskih eksponata i vašarskih poslastica kojima su posetioci mogli da se posluže na prijatnim štandovima slovačkih udruženja žena. Sem toga, za posetioce festivala Udruženje žena „Slovakinja“ iz Gložana organizovalo je Etno-izložbu „Na gložanskom vašaru“, koja je bila otvorena u Domu kulture. Tamo je za posetioce otvorena i izložba fotografija „Iz prošlosti Gložana“ autora Ondreja Stupavskog.

Statuu NSSNM je, dakle, dobio domaćin KPD „Jedinstvo“ iz Gložana, koji će u 2017. godini predstavljati ovdašnje Slovake na manifestaciji „Krajanska nedelja“ na Podpoljijanskim svečanostima u Detvi. Čestitke i divljenje zaslužuju i svi ostali učesnici, koji su svojim istrajnim i bezuslovnim radom ostvarili zaista izuzetne rezultate, te nastavljaju da koračaju stazama umetnosti.

Festivalska dešavanja proticala su uz koordinaciju Jaroslava Kriške. Autorka scenarija je Katarina Meleg-Meljih, a moderatori su bili Monika Bažalja, Hana Tancik i Rastislav Labat. Za organizaciju festivala su se pobrinuli NSSNM, Mesna zajednica Gložan, KPD „Jedinstvo“ Gložan, Opština Bački Petrovac i Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. Organizaciju festivala finansijski je podržala Kancelarija za Slovake u dijaspori, Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Ministarstvo za kulturu i informisanje Republike Srbije i Opština Bačka Palanka. Zahvalnost dugujemo i brojnim sponzorima, podržavaocima, amaterima, medijima i svima koji su doprineli organizaciji festivala. ZKVS je bio zadužen za pripremu i štampanje propagandnog materijala, kao i za angažovanje i ugovorne obaveze u vezi sa funkcijom koordinatora festivala.

23. PREHLIADKA SLOVENSKEJ DETSKEJ DIVADELNEJ TVORBY 3 x Ď V STAREJ PAZOVE

Brány detskej divadelnej krajiny boli otvorené dokorán od 3. – 5. júna 2016 v Starej Pazove. 23. Prehliadku slovenskej detskej divadelnej tvorby 3 x Ď otvoril Goran Jović, predseda Zhromaždenia obce Stará Pazova, ktorý pozdravil všetkých účastníkov tohtoročného festivalu. Vyjadril radosť, že sa v tradícii pokračuje aj tohto roku, že je Stará Pazova po 23.-krát hostiteľkou malých a zajtra už veľkých divadelných umelcov, ktorých Stará Pazova víta s otvorenou náručou. „Chceme sa smiať, tliekať, chceme vidieť krásne kostýmy, krásnu scénografiu, počuť dobrú hudbu. Chceme byť v zázračnom svete divadla, vidieť divadelné predstavenia, ktoré predvádzajú deti.

23. SMOTRA SLOVAČKOG DEČJEG POZORIŠNOG STVARALAŠTVA „3xĎ“ U STAROJ PAZOVI

Kapije dečjeg pozorišnog sveta bile su širom otvorene od 3. do 5. juna 2016. u Staroj Pazovi. 23. Smotru slovačkog dečjeg pozorišnog stvaralaštva otvorio je Goran Jović, predsednik Skupštine Opštine Stara Pazova, koji je pozdravio sve učesnike ovogodišnjeg festivala, izražavajući zadovoljstvo što se tradicija nastavlja i ove godine i što će Stara Pazova po 23. put biti domaćin malim, a sutra velikim pozorišnim umetnicima, koje dočekuje raširenih ruku. „Želimo da se smejemo, tapšemo, da vidimo lepe kostime, divnu koreografiju, da čujemo dobru muziku. Želimo da budemo u čudesnom svetu pozorišta, da gledamo pozorišne predstave koje izvode deca. Zato neka živi dečji

Preto nech žije detský divadelný festival a všetky vaše úsmevy. Zostaňte deťmi a hrajte sa čím dlhšie, lebo divadlo je hra a vy ju hrajte naplno.“ – odkázala deťom Anna Tomanová-Makanová, predsedníčka NRSNM, a poďakovala sa aj všetkým usilovným vedúcim a pedagógom, ktorí s deťmi pracovali a prichystali ich pre sviatok detského divadla.

Tohtoročná detská divadelná produkcia pozostávala z 13 súťažných predstavení z deviatich prostredí a z dvoch predstavení hosťujúcich súborov zo Slovenska. Výkony malých hercov na pazovských javiskových doskách okrem detskej poroty sledovala a hodnotila aj odborná porota v zložení: Zuzana Tárnociová, ochotnícka herečka a režisérka, Miroslav Fábry, herec SND, a Miroslav Benka, dipl. režisér. Umeleckým vedúcim účinkujúcich súborov bol režisér Ján Makan.

Podľa rozhodnutia odbornej poroty prvá cena, teda Zlatá plaketa a zároveň aj Cena NRSNM sa dostala do rúk staropazovskému predstaveniu *Annie* v predvedení žiakov ZŠ hrdinu Janka Čmelíka. Toto predstavenie bude reprezentovať dolnozemskej Slovákov na detskom divadelnom festivale na Slovensku. Druhú cenu a Stribornú plaketu získalo kysácke predstavenie *Malý princ* a tretiu cenu s Bronzovou plaketou predstavenie *Zatúlané sny*, obe v predvedení členov Ustanovizne pre kultúru a vzdelávanie Kultúrneho centra Kysáč, Ochotníckeho divadla KC Kysáč.

Cenu za najúspešnejšiu réžiu porota udelila Svetlane Gaškovej z Kysáča za predstavenie *Malý princ*. Za najúspešnejší kreatívny divadelný čin porota odmenila Andreu Dvornickú Machovú za hudobný aranžmán v muzikále *Annie*. Najúspešnejšie kostýmy vypracovali Anna Koleková, Anna Petrášová a Tereza Trusínová z Selenče v predstavení *Ako si zvieratá stavali dom*. Cena za najúspešnejšiu scénografiu sa dostala Miline Chrtánovej a Dobroslavovi Filkovi z Kysáča za scénografiu v predstavení *Zatúlané sny*. Detská porota po každom predstavení udeľovala ceny za najúspešnejšie stvárnenú hlavnú mužskú a ženskú postavu.

Kým porota zasadala a hodnotila, deťom, učiteľkám, ale aj iným milovníkom poézie bola predstavená básnická prvotina Anny Malkovej zo Starej Pazovy *Lekvárový chlebík*, ktorú vydalo SVC. O knihe okrem autorky hovorili aj Martin Prebudila, recenzent, a Vladimír Valentík, riaditeľ SVC.

Na 23. Prehliadke slovenskej detskej divadelnej tvorby 3 x Ď prebiehali aj sprievodné podujatia – zaujímavé detské kreatívne dielne a to medzi dvomi predstaveniami. Okrem kreatívnych dielní v aule divadelnej sály nainštalovaná bola výstava detských výtvarných prác z Kovačice, Pivnice a Starej Pazovy, ktoré konkurovali o najkrajší diplom Prehliadky 3 x Ď. Organizátormi prehliadky sú: NRSNM, Obec Stará Pazova, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a SKUS hrdinu Janka Čmelíka. ÚKVS podporil prípravu propagačného materiálu: písanie textov, lektorovanie, dizajn a tlač skladačky, pozvánky a plagátu, ako aj dizajn a tlač tričiek pre deti a honorár pre koordinátora.

pozorišni festival i svi vaši osmesi. Ostanite deca i igrajte se što duže, jer pozoriše je igra a vi je igrajte bezgranično“, poručila je deci Ana Tomanova-Makanova, predsednica NSSNM, ujedno zahvaljujući i svim vrednim rukovodiocima i pedagogima koji su sa decom radili, pripremivši ih za praznik dečjeg pozorišta.

Ovogodišnja dečja pozorišna produkcija sastojala se od 13 takmičarskih predstava iz devet sredina i od dva gostujuća ansambla iz Slovačke. Izvođenje malih glumaca na pazovačkoj sceni osim dečjeg žirija pratio je i ocenjiavao i stručni žiri u sastavu: Zuzana Tarnoci, amaterska glumica i rediteljka, Miroslav Fabri, glumac SNP-a i Miroslav Benka, dipl. režiser. Umetnički rukovodilac ansamblima koji su učestvovali bio je režiser Jan Makan.

Prema odluci stručnog žirija prva nagrada, dakle Zlatna plaketa a ujedno i Nagrada NSSNM pripala je staropazovačkoj predstavi „Eni“ u izvođenju OŠ „Heraj Janko Čmelik“. Ova predstava će reprezentovati Slovačke iz dijaspore na dečjem pozorišnom festivalu u Slovačkoj. Drugu nagradu i Srebrnu plaketu osvojila je kisačka predstava „Mali princ“, a treću nagradu sa Bronzom plaketom predstava „Zalutali snovi“ u interpretaciji članova Ustanove za kulturu i obrazovanje Kulturnog centra Kisač, Amaterskog pozorišta KC „Kisač“.

Nagradu za najuspešnijiu režiju žiri je dodelio Svetlani Gaško iz Kisača za predstavu „Mali princ“. Za najuspešnije kreativno pozorišno delo žiri je nagradio Andreu Dvornicku-Mahovu, za muzički aranžman u izvođenju mjuzikla „Eni“. Najuspešnije kostime izradile su Ana Kolek, Ana Petraš i Tereza Trusina iz Selenče u predstavi „Kako su životinje gradile kuću“. Nagrada za najuspešnijiu scenografiju pripala je Milini Hrčan i Dobroslavu Filku iz Kisača u predstavi „Zalutali snovi“. Posle svakog nastupa dečji žiri je dodeljivao nagrade za najuspešnije ostvarenu glavnu mušku i žensku ulogu.

Dok je žiri analizirao i vrednovao interpretacije, deci, nastavnici, ali i drugim zaljubljenicima u poeziju, predstavljen je pesnički prvenac Ane Malko iz Stare Pazove „Lekvárový chlebík“, koji je objavio SIC. Osim autorke, o knjizi su govorili i recenzent Martin Prebudila i direktor SIC-a Vladimír Valentík.

Na 23. Smotri slovačkog dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĎ“ odvijale su se i prpratne manifestacije – zanimljive dečje kreativne radionice između dve predstave. Osim kreativnih radionica u auli pozorišne sale instalirana je izložba dečjih likovnih radova iz Kovačice, Pivnice i Stare Pazove, koji su konkurisali za najlepšu diplomu smotre „3xĎ“. Organizatori smotre su NSSNM, Opština Stara Pazova, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovačka i SKUD „Heraj Janko Čmelik“. ZKVS podržao je pripremu propagandnog materijala – pisanje tekstova, lektorisanje, dizajn i štampanje biltena, pozivnica i plakata, kao i dizajn i štampu majica za decu i honorar za koordinatorku.

VÍŤAZOM 36. ZLATÉHO KLÚČA SA STAL PADINČAN VLASTIMÍR POVOLNÝ

V nedeľu 16. októbra 2016 odznel 36. ročník Festivalu slovenskej populárnej hudby Zlatý kľúč v Selenči. Dvanásť nových populárnych skladieb priniesli milovníkom hudby nové zážitky, autorom skúsenosti a niektorým aj úspech. Novokomponované skladby sa niesli v popovo-baladickom a sčasti rockovom znení s prvkami lúboštných motívov, melanchólie, životného elánu, či túžob a nesplnených prianí.

Festival, ktorý prebiehal v Dome kultúry v Selenči, tradične otvorila predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny Anna Tomanová-Makanová a prihovorili sa aj predseda organizačno-správnej rady festivalu Zdenko Kolár a predseda Obce Báč Dragan Stašević.

Zlatú plaketu NRSNM za najlepšiu skladbu a sošku Zlatý kľúč získal Vlastimír Povolný za autorskú skladbu *Melanchólia*, ktorú sám aj interpretoval. Cenu víťazovi odovzdali predseda odbornej poroty Aleksandar Dujin a predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová. Odborná porota, v zložení ktorej boli aj Anna Medvedová a Ervín Malina, sa rozhodli 2. cenu udeliť osvedčenému skladateľovi a textárovi Samuelovi Kováčovi ml. za skladbu *Čas*, ktorú interpretovala speváčka Marina Zahorcová, a tým získal Striebornú plaketu festivalu. Tretiu cenu čiže Bronzovú plaketu udelili skladateľovi a textárovi Miroslavovi Zvarovi za skladbu *Knih života* v prednese Miroslava Hemele.

Skladba *Keď sa nasýtia tvoje ruky mojich pier* podľa mienky posudzovateľky Kataríny Melegovej-Melichovej mala najlepší text a preto Zlatú plaketu NRSNM za najlepší text na tohtoročnom festivale získala textárka Aneta Lomenová. Táto skladba, ktorej skladateľom je Ján Zvara a interpretkou Anna Berédiová, sa najviac páčila aj obecnstvu. Podľa odbornej poroty Cenu za interpretáciu si vyspievala Andrea Lačoková s piesňou *Niekoľko slov pre teba* skladateľa a textára Ondreja Pavčoka. Táto skladba získala aj najviac hlasov prostredníctvom SMS hlasovania.

Pod hudobnú produkciu festivalu sa aj tohto roku podpisujú Ondrej Pavčok a Samuel Kováč ml., ktorí spravovali aj orchesterom. V revuálnej časti festivalu boli predstavené víťazné skladby posledných šiestich ročníkov Zlatého kľúča. Program

POBEDNIK 36. FESTIVALA „ZLATNI KLJUČ“ JE VLASTIMIR POVOLNI IZ PADINE

U nedelju, 16. oktobra 2016. godine održan je 36. po redu Festival slovačke popularne muzike „Zlatni ključ“ u Selenči. Dvanaest novih popularnih kompozicija iznedrilo je nove doživljaje, iskustva, a za pojedince i uspehe. Novokomponovana dela su bila u pop-baladičnoj, a delimično i u rok verziji, sa elementima ljubavnih motiva, melanholije, životnog elana, odnosno čežnje i neispunjenih želja.

Festival koji se održao u Domu kulture u Selenči tradicionalno je otvorila predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ana Tomanova-Makanova, a prisutnima su se obratili i predsednik Organizaciono-upravnog odbora festivala Zdenko Kolar i predsednik Opštine Bač Dragan Stašević. Zlatnu plaketu NSSNM za najbolju kompoziciju i statuu „Zlatni ključ“ dobio je Vlastimir Povolni za autorsku kompoziciju „Melanholija“, koju je i interpretirao. Nagradu su pobedniku uručili predsednik stručnog žirija Aleksandar Dujin i predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova. Stručni žiri, u čijem sastavu su bili i Ana Medved i Ervin Malina, odlučio je da 3. nagradu, tj. Bronzanu plaketu dodele kompozitoru i tekstopiscu Miroslavu Zvari za kompoziciju „Knjiga života“ u interpretaciji Miroslava Hemele, a 2. nagrada je pripala takođe afirmisanom kompozitoru i tekstopiscu Samuelu Kovaču ml. za kompoziciju „Vreme“, koju je izvela Marina Zahorec, čime je on ujedno dobio Srebrnu plaketu festivala.

Kompoziciju „Kad se zasite tvoje ruke mojih usana“ po mišljenju članice žirija Katarine Meleg-Meljih odlikovao je najbolji tekst, te je Zlatnu plaketu na ovogodišnjem festivalu dobila tekstopisac Aneta Lomen. Ova kompozicija, čiji je kompozitor Jan Zvara a interpretorka Ana Beređi, najviše se dopala i publici. Prema odluci stručnog žirija, nagradu za interpretaciju zaslužila je Ana Lačok sa pesmom „Nekoliko reči za tebe“, kompozitora i tekstopisca Ondreja Pavčoka. Ova kompozicija osvojila je i najviše glasova putem SMS glasanja.

Muzičku produkciju i ove godine potpisuju Ondrej Pavčok i Samuel Kovač ml, koji su i upravljali orkestrom. U revijalnom delu programa predstavljene su pobedničke kompozicije sa poslednjih šest festivala „Zlatnog ključa“. Program je vodila Sve-

moderovala Svetlana Surová. Festival mohli sledovať aj diváci pri televíznych obrazovkách prostredníctvom priameho prenosu Rádio-televízie Vojvodiny. Umeleckou riaditeľkou festivalu už po druhýkrát bola Slovenka Benková-Martinková, ktorej angažovanie vyfinancoval Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Okrem toho ÚKVS podporil nahrávanie sprievodných vokálov pre skladby, odborný nácvik pre spevákov, ktorý poskytla operná speváčka Jaroslava Vlčeková v miestnostiach ústavu, náklady pre odbornú porotu, vypracovanie konferansy, dizajn propagačného materiálu a tlač vstupeniek.

Zakladatelia a organizátori Zlatého kľúča sú NRSNM, Miestne spoločenstvo Selenča, Združenie pre ochranu kultúry, tradície a umenia Selenča, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Obec Báč.

V KYSÁČI NA 23. DETSKOM FOLKLÓRNOM FESTIVALE ZLATÁ BRÁNA BOLI NAJLEPŠÍ PETROVČANIA

Celomenný 23. Detský folklórny festival Zlatá brána prebiehal v Kysáči od 16. – 19. júna 2016. Zámok na javisku vo dvore tamojšej základnej školy pre daždivé počasie tohto roku, žiaľ, zostal bez princezien a šľachticov. Sviatok najmladších a najúprimnejších pestovateľov ľudovej kultúry sa tradične konal v domácom kysáčskom prostredí avšak očakávané krásne dojmy účastníkom narušilo sychravé počasie.

Galakonzert detských súborov sa konal v sieni Kultúrneho centra Kysáč, kde prítomných privítal riaditeľ Kultúrneho centra Kysáč Pavel Surový. Festival zorganizovali a vyfinancovali Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, Mesto Nový Sad, Pokrajinský sekretariát pre kultúru a verejné informovanie a Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Hlavným organizátorom festivalu je Ustanovizeň pre kultúru a vzdelávanie Kultúrne centrum Kysáč.

tlana Surovi. Festival su mogli da prate i gledaoci kraj televizijskih ekrana zahvaljujući direktnom prenosu Radija televizije Vojvodine. Umetnička direktorka festivala već po drugi put je bila Slovenka Benkova-Martinkova, čiji je angažman finansirao Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. Osim toga, ZKVS je podržao snimanje pratećih vokala za kompozicije, stručno uvežbavanje za pevače, koje je pružila operaska pevačica Jaroslava Vlček u prostorijama zavoda, troškove stručnog žirija, izradu teksta za voditelja, dizajn propagandnog materijala i štampanje ulaznica.

Osnivači i organizatori „Zlatnog ključa“ su NSSNM, Mesna zajednica Selenča, Udruženje za zaštitu kulture, tradicije i umetnosti Selenča, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Opština Bač.

NA 23. DEČJEM FOLKLÓRNOM FESTIVALE „ZLATÁ BRÁNA“ U KISAČU NAJBOLJI SU BILI PETROVČANI

Svemanjinski 23. Dečji folklorni festival „Zlatá brána“ održavao se u Kisaču od 16. do 19. juna 2016. Zbog kišnog vremena ove godine scena zamka je, nažalost, ostala bez princeza i plemića. Svetkovina najmlađih i najiskrenijih čuvara narodne baštine tradicionalno se odvijala u domaćoj kisačkoj sredini, koja je tog dana bila neblagonaklono kišovita, što ne znači da je bila i neuspešna.

Gala koncert dečjih ansambala održavao se u sali Kulturnog centra Kisač, gde je prisutne pozdravio direktor Kulturnog centra Kisač, Pavel Surovi. Festival su organizovali i finansirali Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, Grad Novi Sad, Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje i Kancelarija za Slovake u dijaspori. Glavni organizator festivala je Ustanova za kulturu i obrazovanje Kulturni centar Kisač.

23. Folklórny festival Zlatá brána slávnostne otvorili mladi divadelníci Ochotníckeho divadla KC Kysáč pod vedením režisérrok Svetlany Gaškovéj a Miliny Chrtánovej, ktorí na Prehliadke SDDT 3 x Ď obsadili 2. a 3. miesto a tým získali Striebornú a Bronzovú plaketu.

Na festivale v Kysáci sa zúčastnilo 41 detských folklórnych súborov z Vojvodiny a to z: Kysáča, Lugu, Vojlovice, Starej Pazovy, Bingule, Jánošíka, Boľoviec, Nového Sadu, Báčskeho Petrovca, Erdevika, Luby, Hložian, Selenče, Laliče, Dobanoviec, Kovačice, Padiny, Šidu, Pivnice, ako aj hostujúce súbory z Rumunky, z Iloku z Chorvátska a z Filakova zo Slovenskej republiky. Výkony detských skupín hodnotila odborná porota, ktorá pracovala v zložení: Jaroslav Gabríni, etnológ, Anna Medvedová-Gašková, etnologička, a Ervín Malina, hudobník.

Podľa rozhodnutia poroty víťazom 23. Zlatej brány je DFS KUS Petrovská družina (mladšia skupina), ktorá predviedla detskú hru *Háj, husičky*. Laureáti získali aj sošku NRSNM, ktorú im udelila predsedníčka Národnostnej rady Anna Tomanová-Makanová. Autorkou choreografie je Daniela Legiňová-Sabová, ktorá ich aj nacvičila, a vedúcim orchestra bol Ján Andrašik. Druhú cenu si vytancoval Detský folklórny súbor ZŠ Mladých pokolení (mladšia skupina) z Kovačice. Zatancovali pôvodný tanec *Tam hore, tam dolu...*, ktorý upravila a nacvičila Zuzana Petriková a vedúcim orchestra bol Ján Dišpiter. Tretie miesto obsadili členovia DFS Ratolesť SKUS-u Pivnica z Pivnice (mladšia skupina) s detskými hrami *Od mlynára*. Autorkou choreografie je Tatjana Macková, ktorá súbor aj nacvičila spolu s Jankom Mernikom. Vedúcim orchestra bol Valentin Michal Grňa.

Festival obsahoval aj početné sprievodné podujatia. Vo štvrtok 16. júna v Slovenskom národnom dome v organizácii KUS Vladimíra Mičátka bolo otvorenie výstavy Divadielka Galéria z Nového mesta nad Váhom zo Slovenskej republiky. V piatok 17. júna v Predškolskej ustanovizni Lienka bolo otvorenie výstavy prác členov Výtvarného krúžku Michala Geržu pôsobiacich v rámci organizácie invalidov práce v Kysáci a otvorenie detského tábora a vo večerných hodinách v ZŠ Ľudovíta Štúra otvorili výstavu bábik v organizácii Spolku kysáčskych žien. Na nádvorí základnej školy skupina historického šermu Bella tores zo Slovenska predstavila život a boj v období humanizmu a renesancie. Potom na zámku Zlatej brány pokračovalo bábkové predstavenie *Oklamaný vodník* v predvedení Divadielka Galéria z Nového Mesta nad Váhom. V sobotu 18. júna na zámku Zlatej brány prebiehal koncert hostujúceho Detského folklórneho súboru Jánošík z Filakova, zo Slovenskej republiky, a detských folklórnych súborov Kultúrneho centra Kysáč.

Po prvýkrát si Kultúrne centrum pre festival angažovalo aj koordinátorku festivalu a ňou bola Hana Zavišová. Jej angažovanie finančne podporil ÚKVS, ako aj dekorácie na javisku, náklady pre trojčlennú odbornú porotu a odznaky festivalu pre účastníkov.

Aj keď počasie neprispelo k zväčšeniu detskej radosti, festivalové podujatia sa aj tak vydarili a budú mať pozitívne ohlasy vo všetkých zúčastnených osadách, ktoré do Kysáča priniesli nielen pestrofarebné kroje, ale aj dobrú náladu, radosť z detských výkonov a zožali v Kysáci príjemné umelecké zážitky.

23. Folklórny festival „Zlatá brána“ svečano su otvorili mladi glumci Amaterskog pozorišta KC Kisač, pod rukovodstvom rediteljki Svetlane Gaško i Miline Hrčan. Oni su na Smotri slovačkog dečjeg pozorišnog stvaralaštva „3xĐ“ zauzeli 2. i 3. mesto i tako osvojili srebrnu i bronzanu plaketu festivala.

Na festivalu je učestvovalo 41 dečji folklórni ansambli iz Vojvodine, i to iz sledećih sredina: Kisača, Luga, Vojlovice, Stare Pazove, Bingule, Janošika, Boljevaca, Novog Sada, Bačkog Petrovca, Erdevika, Ljube, Gložana, Selenče, Lalića, Dobanovaca, Kovačice, Padine, Šida, Pivnica, kao i gostujući ansambli iz Rumenske, iz Iloka iz Hrvatske i Filjakova iz Slovačke Republike. Interpretacije dečjih grupa ocenjivao je stručni žiri, koji je radio u sastavu: Jaroslav Gabrinji – etnolog, Ana Medved-Gaško – etnolog i Ervin Malina – muzičar.

Prema odluci žirija, pobednik 23. Festivala „Zlatá brána“ je DFD KUD „Petrovačka družina“ (mlađa grupa), koje je izvelo dečje igre: „Háj husičky“. Laureati su dobili i statu u NRSNM, koju im je uručila predsednica Nacionalnog saveta Ana Tomanova-Makanova. Autorka koreografije je Daniela Leginj-Sabo, koja ih je i uvežbala, a rukovodilac orkestra je Jan Andrašik. Druga nagrada je pripala dečjem folkornom ansamblu OŠ „Mlada pokolenja“ (mlađa grupa) iz Kovačice. Odigrali su izvornu igru „Tam hore, tam dolu...“, koju je uredila i uvežbala Zuzana Petrik, a rukovodilac orkestra je bio Jan Dišpiter. Treće mesto osvojili su članovi DFD „Graničica“ SKUD-a „Pivnice“ iz Pivnica (mlađa grupa) sa dečjim igrama „Od mlynára“. Autorka koreografije je Tatjana Macko koja je ansambl i uvežbala zajedno sa Jankom Mernikom. Rukovodilac orkestra bio je Valentin Mihal Grnja.

Festival je obilovao i brojnim pratećim manifestacijama. U četvrtak, 16. juna, u Slovačkom nacionalnom domu u organizaciji KUD „Vladimir Mičatek“ otvorena je izložba Pozorištanca „Galerija iz Novog Mesta nad Vahom“ iz Slovačke Republike. U petak, 17. juna, u predškolskoj ustanovi „Bubamara“ otvorena je izložba članova likovne sekcije Mihala Gerže koji deluju u okviru Organizacije invalida rada u Kisaču, kao i dečja kolonija, a u večernjim satima u OŠ „Ľudovit Štur“ otvorena je izložba lutaka u organizaciji Udruženja kisačkih žena. U dvorištu osnovne škole grupa istorijskog mačevalaštva „Bella tores“ iz Slovačke predstavila je život i borbu u razdoblju humanizma i renesanse. Zatim je na sceni zamka „Zlatej brány“ održana lutkarska predstava „Oklamaný vodník“ u izvođenju Pozorištanca „Galerija iz Novog Mesta nad Vahom“. U subotu, 18. juna, na sceni zamka „Zlatej brány“ održan je koncert gostujućeg dečjeg folklornog ansambla „Janošik“ iz Filjakova iz Slovačke Republike i dečjih folklornih ansambala Kulturnog centra Kisač.

Kulturni centar je za potrebe festivala prvi put angažovao i koordinatorku festivala Hanu Zaviš. Njen angažman finansijski je podržao ZKVS, kao i dekoracije za scenu, troškove tročlanog stručnog žirija i ambleme festivala za učesnike.

Iako vreme nije doprinelo podizanju dečjeg raspoloženja, festivalska manifestacija je ipak imala uspeha i imaće dobar odjek u svim sredinama koje su u njoj učestvovala, koje su u Kisač donele ne samo nošnje živopisnih boja, nego i dobro raspoloženje, radost zbog postignuća dece i prijatne umetničke doživljaje.

47. PREHLIADKA SLOVENSKEJ OCHOTNÍCKEJ DIVADELNEJ TVORBY DIVADELNÝ VAVRÍN

47. ročník Prehliadky slovenskej ochotníckej divadelnej tvorby Divadelný vavrín 2016 sa konal v termíne 21. – 23. októbra a 28. – 30. októbra 2016 v Báčskom Petrovci v rámci osláv 150 rokov pôsobenia divadla v Petrovci. Predvedených bolo jedenásť súťažných divadelných predstavení a jedno nesúťažné. Hodnotiaci porota v zložení: predseda Ján Makan a členovia Miroslav Benka a Ján Čáni sa rozhodli 1. cenu a zároveň i Cenu NRSNM udeliť petrovskému predstaveniu *Birds in the house/Vtáci v dome* režiséra Petra Serge Butka. Režisér tohto predstavenia získal aj Cenu za najúspešnejšiu réžiu. Cenu a peňažnú odmenu víťazom odovzdala predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová. Druhá cenu porota udelila predstaveniu *Trampoty farmára Johna Enderbyho* v prednese divadelníkov z Kovačice a Padiny a 3. cenu predstaveniu *Zámka škripí* v predvedení kysáčskeho divadelného súboru.

V klube Divadla VHV Petrovec bola v rámci prehliadky prezentácia knihy *Makan* a otvorenie dokumentačnej výstavy *150 rokov divadla v Petrovci* autora Vladimíra Valentíka. Výstava obsahuje veľký počet zozbieraných artefaktov z oblasti divadelníctva, ktoré sú zoradené na 18 paneloch. Finančne výstavu podporil ÚKVS. Okrem toho ústav mal na starosti prípravu a financovanie propagačného materiálu prehliadky. Koordinátorom festivalu bol Ján Černák, ktorého angažmán tiež finančne podporil ÚKVS. Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov usporiadal aj sprievodné podujatie prehliadky – výstavu *Kostýmový svet Marije Havran* v Galérii Zuzky Medvedovej, pre ktorú zabezpečil transport a reinstaláciu.

47. SMOTRA SLOVAČKOG AMATERSKOG POZORIŠNOG STVARALAŠTVA „POZORIŠNE LOVORIKE“

47. Smotra slovačkog amaterskog pozorišnog stvaralaštva „Pozorišne lovorike 2016.“ održana je u periodu od 21. do 23. oktobra 2016. u Bačkom Petrovcu u okviru proslave 150 godina rada pozorišta u Petrovcu. Prikazano je jedanaest takmičarskih pozorišnih predstava i jedna revijalna. Stručni žiri u sastavu: Jan Makan, predsednik i članovi Miroslav Benka i Jan Čanji su odlučili da 1. nagradu i Nagradu NSSNM dodele petrovačkoj predstavi „Birds in the house“/„Ptice u kući“, reditelja Petra Serge Butke. Ova predstava i njen reditelj dobili su ujedno i Nagradu za najuspešnijiu režiju. Priznanje i novčanu nagradu pobednicima je uručila predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova. 2. nagradu žiri je dodelio predstavi „Muke farmera Džona Enderbija“ u izvođenju glumaca iz Kovačice i Padine, a 3. nagradu predstavi „Brava škripí“ u interpretaciji kisačkog pozorišnog ansambla.

U klubu Pozorišta VHV Petrovac u okviru smotre održana je promocija knjige „Makan i otvaranje dokumentarne izložbe 150 godina pozorišta u Petrovcu“ autora Vladimira Valentića. Izložba sadrži veliki broj prikupljenih artefakata iz oblasti pozorišne umetnosti, koji su postavljeni na 18 panela. Izložbu je finansijski podržao ZKVS. Pored toga, Zavod je vodio računa o pripremi i finansiranju sadržaja propagandnog materijala smotre. Koordinator festivala bio je Jan Černak, čiji angažman je takođe finansijski podržao ZKVS. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka organizovao je i prateće manifestacije smotre – izložbu „Svet kostima Marije Havran“ u Galeriji Zuzke Medvedove, za koju je obezbedio prevoz i reinstalaciju.

18. DETSKÝ FESTIVAL LETÍ PIESEŇ, LETÍ PRINÁŠA...

„...ďalšie nové piesne, budúce hity, ktorými vzniká nové kultúrne bohatstvo Slovákov vo Vojvodine,“ týmito slovami sa v nedeľu 18. decembra 2016 obecenstvu prihovorila predsedníčka Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku Anna Tomanová-Makanová a otvorila 18. festival populárnej hudby pre deti Letí pieseň, letí 2016. Festival sa každoročne uskutočňuje v sieni Domu kultúry 3. októbra v Kovačici.

Na začiatku programu si obecenstvo vypočulo početný chór Základnej školy Mladých pokolení v Kovačici, ktorý festival otvoril piesňou *Letí pieseň, letí*. Program prebiehal pod stálym dozorom učiteľa hudobnej kultúry a jedného z prvých organizátorov tohto podujatia Pavla Tomáša st., ktorý tiež mal česť prihovoriť sa. Mladé moderátorky Alexandra Čížiková a Dušana Babincová cez komédiu uvádzali 15 novovytvorených piesní, autori ktorých pochádzali zo Selenče, Bácskeho Petrovca, Kovačice a iných dedín. Odborná porota v zložení: Pavel Tomáš ml., Jarmila Juricová-Stupavská a Valentin Michal Grňa svedomite venovala pozornosť detským skladbám, samotným prednesom a textom piesní, ktoré hodnotila i učiteľka slovenského jazyka a detská spisovateľka Mária Kotvášová-Jonašová.

Predseda poroty Pavel Tomáš ml. povedal svoju mienku o celkovej kvalite odznených piesní, zmienil sa o tom, prečo by piesne pre deti mali byť výlučne detského rázu. Potom prezradil mená odmenených.

18. DEČJI FESTIVAL „LETI PESMA, LETI“ DONOSI...

„... nove pesme, budúce hitove zahvaljujúci kojima nastaje novo kulturno bogatstvo u Vojvodini“, ovim rečima se u nedeľu, 18. decembra 2016. godine publici obrátila predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine Ana Tomanova-Makanova otvarajući 18. festival popularne muzike za decu „Leti pesma, leti 2016“. Svake godine festival se održava u sali Doma kulture „3. oktobar“ u Kovačici.

Na početku programa publika je najpre poslušala mnogočlani hor Osnovne škole „Mlada pokolenja“ u Kovačici, koji je otvorio festival pesmom „Leti pesma, leti“. Program se odvijao pod stalnim rukovodstvom nastavnika muzičke kulture i jednog od prvih organizatora ove manifestacije Pavla Tomáša, koji se takođe obratio publici. Mlade moderatorke Aleksandra Čížik i Dušana Babinec kroz igranu komediju su najavile 15 novokomponovanih pesama autora koji potiču iz Selenče, Bačkog Petrovca, Kovačice i drugih sela. Stručni žiri u sastavu: Pavel Tomáš ml, Jarmila Juric-Stupavski i Valentin Mihal Grnja u potpunosti je posvetio pažnju dečjim kompozicijama, samim interpretacijama i tekstovima pesama koje je ocenjivala nastavnica slovačkog jezika i dečja spisateljica Maria Kotvaš-Jonaš.

Predsednik žirija Pavel Tomáš ml. izrazio je svoje mišljenje o celokupnom kvalitetu festivalskih pesama, izjasnivši se o tome zašto pesme za decu treba da budu isključivo dečjeg karaktera. Zatim je otkrio imena pobednika.

Tretiu cenu za interpretáciu získala Anna Ďurišová, ktorá zaspievala pieseň *Tomáš*. Tretiu cenu za skladbu *Rybárska* si zaslúžil Zlatko Klinovský a na festivale ju predviedla Magdaléna Kaňová. Druhú cenu za interpretáciu si podľa odbornej poroty vypsievala Katarína Válovcová za dojímavú pieseň pod názvom *Ako mama*. Druhú cenu za skladbu získala skladateľka Elena Krošláková, jej skladbu *Menová* zaspievala Adela Krošláková. Obecenstvu sa najviac páčila skladba Jána Dišpitera *Sen* a interpretácia Uny Amidžicovej, ktorá predniesla skladbu *Modrá hviezda* skladateľky Miliny Sklabinskej. Una sa podľa odbornej poroty stala aj víťazkou, keď ide o najlepšiu interpretáciu na festivale.

Skladateľ, ktorý si odniesol prvú cenu za skladbu *Bozkal pavúk mušku* je Ondrej Pavčok a uvedenú pieseň zaspievala Ema Galambošová. M. Kotvašová-Jonašová vyhlásila víťaza za najlepší text a ňou sa stala Anna Čapandová, ktorá napísala text piesne *Na rozlúčku* skladateľa Juraja Súdiho st. a interpretoval ju jediný spevák Marián Častvan zo Selenče. Diplom za účasť na 18. festivale populárnej hudby pre deti dostali všetci účastníci. O bohaté odmeny pre víťazov sa postaral Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a ceny odmeneným udelila riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac.

Festival sa uskutočnil vďaka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Obci Kovačica, Domu kultúry 3. októbra v Kovačici, Národnej rade slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, Základnej škole Mladých pokolení v Kovačici a Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Treću nagradu za interpretáciu dobila je Ana Ďuriš, koja je otpevala pesmu „Tomaš“. Treća nagrada za kompoziciju „Ribarska“ zaslužen je pripala Zlatku Klinovskom, a na festivalu ju je izvela Magdalena Kanja. Drugu nagradu za interpretaciju prema odluci stručnog žirija osvojila je Katarina Valovac za dirljivu pesmu pod nazivom „Kao mama“, dok je drugim mestom za kompoziciju nagrađena Elena Krošlak. Njenu kompoziciju „Menová“ otpevala je Adela Krošlak. Publici se najviše dopala kompozicija Jana Dišpitera „San“ i interpretacija Une Amidžić koja je izvela kompoziciju „Plava zvezda“ kompozitorke Miline Sklabinske. Una je prema odluci stručnog žirija i odnela pobjedu za najbolju interpretaciju na festivalu.

Kompozitor koji je dobio prvu nagradu za kompoziciju „Poljubio pauk mušicu“ je Ondrej Pavčok, a pesmu je otpevala Ema Galamboš. M. Kotvaš-Jonaš proglašila je pobjednika za najbolji tekst a to je Ana Čapanda, koja je napisala tekst pesme „Za rananak“ kompozitora Juraja Sudija st, a izveo ju je jedini pevač na festivalu Marian Častvan iz Selenče. Diplom za učešće na 18. festivalu popularne muzike za decu dobili su svi učesnici. Za izdašne pobjedničke nagrade pobrinuo se Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, a nagrade je uručila direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac.

Festival je održan zahvaljujući Kancelariji za Slovake u dijaspori, Opštini Kovačica, Domu kulture „3.oktobar“ u Kovačici, Nacionalnom savetu slovačke nacionalne manjine u Srbiji, Osnovnoj školi „Mlada pokolenja“ u Kovačici i Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka.

VÍŤAZKOU 51. STRETNUTIA V PIVNICKOM POLI SA STALA KATARÍNA KALMÁROVÁ

Päťdesiaty prvý medzinárodný festival sólistov pôvodných slovenských ľudových piesní Stretnutie v pivnickom poli sa uskutočnil 11. – 13. novembra 2016 v Pivnici. Pod organizáciu prehliadky sa podpisujú Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny, Slovenský kultúrno-umelecký spolok Pivnica, Zhromaždenie obce Báčska Palanka a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov. Finančne ho podporili aj Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Pokrajinský sekretariát pre vzdelávanie, predpisy, správu a národnostné menšiny – národnostné spoločenstvá.

Tento festival v Pivnici priniesol kvalitné interpretácie sedemnástich sólových spevákov z našich slovenských prostredí. Počas troch festivalových večerov spevákov sprevádzal početný orchester pod taktovkou primáša Valentína Michala Grňu. Výkony spevákov hodnotila odborná porota v zložení: Juraj Ferík, predseda, a Jarmila Juricová-Stupavská a Mária Zdravkovičová, členky. Rozhodli sa ceny udeliť takto: Dve tretie ceny si vypsievali Andrea Lačoková z Báčskeho Petrovca a Alenka Povolná z Padiny, druhú cenu porota udelila Anne Beréďiovej zo Selenče, prvú cenu získala Katarína Kalmárová z Vojlovice a tým sa stala víťazkou 51. Stretnutia v pivnickom poli. Tentoraz

POBEDNIČA 51. „SUSRETA U PIVNICKOM POLJU“ JE KATARINA KALMAR

51. Međunarodni festival solista izvornih slovačkih narodnih pesama „Susret u pivničkom polju“ održan je u periodu od 11. do 13. novembra 2016. u Pivnicama. Organizatori smotre su bili: Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Slovačko kulturno-umetničko društvo Pivnice, Skupština Opštine Bačka Palanka i Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka. Finansijski su ga podržali i Kancelarija za Slovake u dijaspori i Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

Ovogodišnji susret u Pivnicama obeležen je kvalitetnim interpretacijama sedamnaest pevača-solista iz naših slovačkih sredina. Tokom tri večeri smotre pevače je instrumentalno pratilo mnogočlani orkestar pod dirigentskom palicom prvog violiniste Valentina Mihala Grnje. Pevačke nastupe je ocenjavao stručni žiri u sastavu: predsednik Juraj Ferik i članice Jarmila Juric-Stupavski i Marija Zdravković. Žiri je odlučio da nagrade podeli na sledeći način: dve ravnopravne treće nagrade dobile su Andrea Lačok iz Bačkog Petrovca i Alenka Povolni iz Padine. Drugu nagradu žiri je dodelio Ani Beréđi iz Selenče. Prvu nagradu osvojila je Katarina Kalmar iz Vojlovice i tako postala pobjednica 51. Susreta u pivničkom polju. Nagrada za auten-

bola udelená len jedna Cena za autentickosť piesne a domov si ju odniesla Adriana Jozefína Fúriková z Rumunska (za pieseň *Čičikaj, belikaj*). Ceny obecnstva získali Anna Hašková z Hložian a Milina Milcová z Pivnice. Špeciálnu cenu za prednes udelili Robertovi Zgrabličovi z chorvátskeho Osijeku. Ľudový odev hodnotila etnologička Vlasta Vinkovičová a podľa jej mienky najautentickejší kroj na stretnutí mali Anna Dvornická zo Starej Pazovy a Anna Beréďiová zo Selenče.

Ceny odmeneným udelili predsedníčka NRSNM Anna Tomanová-Makanová a Pavel Bolehradský zo SKUS Pivnica. Moderátorom stretnutia bol aj tentoraz charizmatický Rastislav Zorňan. Festival doplnila výstava ručných prác, ktorú zorganizovala Asociácia slovenských spolkov žien.

ÚKVS finančne prispel rovnakou sumou ako na všetky slovenské celomenšinové festivaly a v spolupráci so Slovenským kultúrno-umeleckým spolkom Pivnica rozvrhol sumu na také položky, ktoré boli pre realizáciu festivalu nevyhnutné.

tičnosť pesme pripala je Adriani Jozefni Furik iz Rumunije (za pesmu „Čičikaj, belikaj). Nagradu publike dobile su Ana Haško iz Gložana i Milina Milco iz Pivnica. Specijalna nagrada dodeljena je Robertu Zgrabliču iz hrvatskog Osijeka. Narodnu nošnju ocenjivala je etnolog Vlasta Vinkovič, i po njenom mišljenju najautentičnije nošnje na susretu nosile su Ana Dvornicki iz Stare Pazove i Ana Beređi iz Selenče.

Nagrade su dobitnicima uručili predsednica NSSNM Ana Tomanova-Makanova i Pavel Bolehradski. Voditelj susreta je i ovog puta bio harizmatični Rastislav Zornjan. Novina ovogodišnjeg susreta je bila izložba ručnih radova, koju je organizovala Asocijacija slovačkih udruženja žena.

ZKVS je finansijski podržao festival sa jednakim iznosom kao za sve slovačke svemanjinske festivale, rasporedivši ga u saradnji sa Slovačkim kulturno-umetničkim društvom Pivnica na one stavke, koje su bile neophodne za realizaciju festivala.

PROGRAMY ODBORNÉHO ZDOKONAĽOVANIA A VZDELÁVANIA V OBLASTI KULTÚRY A UMENIA

EDUKAČNÝ SEMINÁR O SPOLOČENSKOM PROTOKOLE

V rámci Oddelenia pre odborné zdokonaľovanie a vzdelávanie v oblasti kultúry a umenia Slovákov vo Vojvodine ÚKVS usporiadal edukačný seminár Spoločenský protokol a jeho uplatnenie v praxi. Seminár sa konal v miestnostiach ústavu v piatok 8. decembra 2016 a odborne ho viedol doktor pedagogiky PaedDr. Ján Pavlík zo Slovenskej republiky, renomovaný odborník pre spoločenský a diplomatický protokol na úrovni samosprávy. Seminár bol adresovaný predovšetkým predstaviteľom miestnych spoločenstiev, riaditeľom materských, základných, stredných a vysokých škôl, predsedom, resp. riaditeľom slovenských kultúrnych ustanovizní a spolkov a iným záujemcom. Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov v ten deň zoskupil zo 30 frekventantov, ktorí so záujmom sledovali prednášky a praktické ukážky z oblasti etikety a to z rúk osvedčeného a skúseného prednášateľa. Privítala ich riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac. V rámci odborného seminára sa Ján Pavlík zaoberal nasledovnými témami: Etiketa – protokol, Význam uplatňovania spoločenského protokolu, Normy spoločenského protokolu, Oficiálna a neoficiálna návšteva, Rétorika (tvorba textu, prednes, verbálna a neverbálna komunikácia), Pozdravy, oslovenia, predstavovanie, Vizitky (forma a práca s vizitkami), Sekretariáty, prijatia návštev, Účasť na spoločenských podujatiach, recepcia a pod.

PROGRAMI STRUČNOG USAVRŠAVANJA I OBRAZOVANJA U OBLASTI KULTURE I UMETNOSTI

EDUKATIVNI SEMINAR O DRUŠTVENOM PROTOKOLU

U okviru Odeljenja za stručno usavršavanje i obrazovanje u oblasti kulture i umetnosti Slovaka u Vojvodini ZKVS je organizovao edukativni seminar „Društveni protokol i njegova primena u praksi“. Seminar je održan u prostorijama ZKVS u petak, 8. decembra 2016. godine, a stručno ga je vodio doktor pedagogije PaedDr Jan Pavlik iz Slovačke Republike, renomirani stručnjak za društveni i diplomatski protokol na nivou samouprave.

Seminar je namenjen prvenstveno predstavnicima mesnih zajednica, direktorima obdaništa, osnovnih, srednjih i visokih škola, predsednicima odn. direktorima slovačkih kulturnih ustanova i udruženja i drugim zainteresovanima. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka je tog dana okupio oko 30 učesnika koji su vrlo pažljivo pratili predavanja i praktične primere iz oblasti etikete zahvaljujući prizatom i iskusnom predavaču. Prisutnima je dobrodošlicu poželela direktorka ZKVS Ana Hrcan-Leskovac. U okviru stručnog seminara Jan Pavlik je razmotrio sledeće teme: „Etiketa – protokol“, „Značenje primene društvenog protokola“, „Novine društvenog protokola“, „Oficijelna i neoficijelna poseta“, „Rétorika (sastavljanje teksta, izvođenje, verbalna i neverbalna komunikacija)“, „Pozdravi, obraćanje, predstavlanje“, „Vizitkarte (izgled i rad sa vizitkartama)“, „Sekretarijati, prijem gostiju“, „Učešće na društvenim manifestacijama, recepcija“ i sl.

Seminár o protokolárnom správaní mal za cieľ informovať záujemcov o základných princípoch protokolárneho správania vo všetkých jeho sférach, o zachovaní dobrého mena organizácie, ale aj osobného imidžu pri súkromných a verejných prejavoch. Okrem o princípoch v oficiálnych situáciách Ján Pavlík hovoril aj o protokole v neoficiálnych, súkromných či bežných prípadoch. Charizmatický a vždy humorne naladený prednášateľ Ján Pavlík zanechal nepriamy, ale výstižný odkaz všetkým nám: „Hostiteľ si prvý zoberie jedlo zo stola. To je znamenie, že sa všetci môžu ponúknuť.“ Tak je to aj pri vzdelávaní, ak sa zaujíma jeden, malo by to zaujať aj toho druhého, prísediaceho, spolubývajúceho, kolegu, spoločníka, partnera...

Sme presvedčení, že organizovaním takého druhu odborných edukačných seminárov naša kultúrna verejnosť a predstavitelia slovenských kultúrnych ustanovizní získajú nové poznatky a upevnia aj tie vedomosti, ktoré už vlastnia a ovládajú. Úlohou Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov je prispievať aj k zveľaďovaniu kultúrno-vzdelávacieho života vojvodinských Slovákov a preto si ústav naplánoval so seminárom pokračovať aj v roku 2017.

Z ČINNOSTI ÚSTAVU

ZIMA S KNIHOU V ÚSTAVE

Pozornosť sme aj v roku 2016 venovali podujatiu Zima s knihou, čiže prezentácii vydavateľskej činnosti Slovenského vydavateľského centra v roku 2015, tentoraz s dôrazom na *Poeziju vojvodinských Slovákov* zostavovateľa Víťazoslava Hronca. Večierok sa konal v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov 17. februára 2016. Zima s knihou je tradičné podujatie, počas ktorého Slovenské vydavateľské centrum prezentuje svoje minuloročné vydania priamo v slovenských vojvodinských prostrediach. Celú akciu finančne podporuje Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku.

Pri knihe na večierku hovoril Vladimír Valentík, riaditeľ Slovenského vydavateľského centra, ktorý predstavil každú knihu, ktorá v tomto vydavateľstve vyšla s minuloročným vročením. Vysvetlil, že sa vydavateľská situácia v rámci každej z edícií tohto vydavateľstva každoročne mení. Niekedy dominujú knihy pre deti, kým sa inokedy zasa vydavateľstvo pýši veľkým počtom kníh vydaných v edícii Živý prúd. Podobne to bolo aj v roku 2015. Najväčší počet kníh vyšiel práve v rámci spomenutej edície, čo dosvedčilo, že slovenskí vojvodinskí autori neprestávajú tvoriť, že sa, aj keď po určitom časovom odstupe, vracajú do literatúry a že píšú sústavne. Značný počet kníh bol i s historickou tematikou, na základe čoho možno usúdiť, že vojvodinským Slovákom záleží na svojej identite, koreňoch a ochrane budúcnosti.

Dôkazom bohatej literárnej tradície v slovenskej vojvodinskej literatúre je i prezentovaná kniha autora Víťazoslava Hronca *Poezia vojvodinských Slovákov (od 18. do 20. storočia)*, ktorá podáva prehľad a výber najlepších básní napísaných vojvodinskými Slovákami v priebehu dvoch storočí. Básne z knihy prečítala Anna Margaréta Valentová. Večierok dosvedčil, že záujem o literatúru neklesol, aj keď prítomných bolo menej, než sme si zvykli.

Každé prostredie, v ktorom sa uskutoční Zima s knihou, dostane aj knižný darček od Slovenského vydavateľského centra. Darček v ústave prevzala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac, ktorá vyjadrila nádej a želanie úspešne spolupracovať so Slovenským vydavateľským centrom aj naďalej a podobnú spoluprácu rozšíriť a zintenzívniť so všetkými kultúrnymi ustanovizňami a združeniami vojvodinských Slovákov. Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov touto akciou zároveň otvoril svoj kultúrny rok 2016.

Seminár o protokolárnom ponašanju imao je za cieľ da upozna zainteresovane sa osnovnim principima protokolarnog ponašanja u svim njegovim sferama, o očuvanju dobrog imena organizacije, kao i sopstvenog ugleda u privatnim i javnim situacijama. Osim principa u oficijelnim situacijama, Jan Pavlik je govorio i o protokolu u neoficijelnim, privatnim i svakodnevnim okolnostima.

Harizmatični i uvek vedrog duha predavač Jan Pavlik ostavio je indirektnu, ali veoma prigodnu poruku svima nama: „Domaćin će prvi uzeti hranu sa stola. To je znak da svi mogu da se posluže.“ Tako je i u obrazovanju: ukoliko se zainteresuje jedan, zainteresovaće se i drugi, onaj koji sedi sa tobom, cimer, kolega, sagovornik, partner...

Uvereni smo da će organizovanjem ovakvog tipa stručnih edukativnih seminara naša kulturna javnost i predstavnici slovačkih kulturnih ustanova steći nova saznanja, te da će utvrditi i ona znanja koja već poseduju i koriste. Cilj Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovačka je da doprinese unapređivanju kulturno-obrazovnog života vojvođanskih Slovačka i zato Zavod planira da nastavi sa organizovanjem seminara i u 2017. godini.

IZ DELATNOSTI ZAVODA

ZIMA S KNJIGOM U ZAVODU

I u 2016. godini pažnju smo posvetili manifestaciji „Zima s knjigom“, odnosno prezentaciji izdavačke delatnosti Slovačkog izdavačkog centra u 2015. godini, ovaj put s akcentom na „Poeziju vojvođanskih Slovačka“ sastavljača Vićazoslava Hronjeca. Književno veče je održano u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovačka, 17. februara 2016. „Zima s knjigom“ je tradicionalna manifestacija tokom koje Slovački izdavački centar prezentuje svoja prošlogodišnja izdanja direktno u slovačkim vojvođanskim opštinama. Celu akciju finansijski podržava Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine u Srbiji.

Na književnoj večeri govorio je Vladimír Valenčík, direktor Slovačkog izdavačkog centra, koji je predstavio svaku knjigu objavljenu u ovom izdavaštvu u toku prošle godine. Objasnio je da se situacija u izdavaštvu u okviru edicija menja svake godine. Ponekad dominiraju knjige za decu, dok se drugi put izdavaštvo ponosi velikim brojem knjiga objavljenih u ediciji „Živý prúd“. Slično je bilo i u 2015. godini. Najveći broj knjiga objavljen je upravo u okviru pomenute edicije, što svedoči o tome da slovački vojvođanski autori ne prestaju da stvaraju, da se i posle određene vremenske distance vraćaju književnosti i da sistematski pišu. Popriličan broj objavljenih knjiga bio je i sa istorijskom tematikom, na osnovu čega može da se zaključi da je vojvođanskim Slovačima stalo do svog identiteta, korena i očuvanja budućiosti.

Dokaz bogate literarne tradicije u slovačkoj vojvođanskoj književnosti je i prezentovana knjiga autora Vićazoslava Hronjeca „Poezija vojvođanskih Slovačka (od 18. do 20. veka)“, koja pruža pregled i izbor najboljih pesama koje su napisali vojvođanski Slovaci u toku dva stoleća. Pesme iz knjige pročitala je Ana Margareta Valent. Veče je posvedočilo da interesovanje za književnost nije opalo iako je prisutnih gostiju bilo manje nego što smo navikli.

Svaka sredina u kojoj je održana „Zima s knjigom“ dobila je i knjigu na poklon od Slovačkog izdavačkog centra. Poklon je u Zavodu preuzela direktorka ZKVS Ana Hrtčan-Leskovac, koja je izrazila nadu i želju za uspešnom saradnjom sa Slovačkim izdavačkim centrom i ubuduće, kao i za proširenjem i intenziviranjem slične saradnje sa svim kulturnim ustanovama i udruženjima vojvođanskih Slovačka. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovačka ovom akcijom ujedno je započeo svoju godinu kulture 2016.

PREZENTÁCIA KNIHY STALO SA PRVÉHO SEPTEMBRA (ALEBO INOKEDY) PAVLA RANKOVA

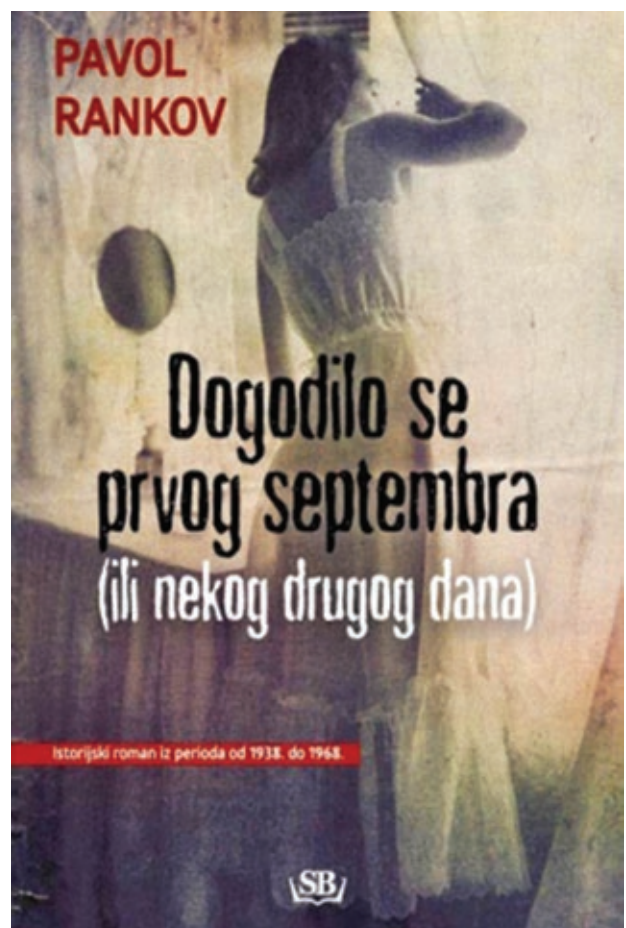
Dňa 9. marca 2016 sa v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov uskutočnil večierok venovaný významnému slovenskému spisovateľovi Pavlovi Rankovovi. Večierok bol zameraný predovšetkým na prezentáciu románu *Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)*, ktorý koncom roku 2015 vyšiel v preklade do srbčiny ako *Dogodilo se prvog septembra (ili neki drugi dan)* vo vydání vydavateľstva Sezam Book. Kniha vyšla vďaka finančnej podpore z programu Kreativna Evropa. Do srbčiny ju preložila Zdenka Valentová-Beličová, ktorá spolu s Ústavom pre kultúru vojvodinských Slovákov večierok i zorganizovala.

Na úvod sa prihovorila Anna Chrtánová-Leskovac, riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov, ktorá privítala hostí: spisovateľa, autora prezentovanej knihy Pavla Rankova, riaditeľa vydavateľstva Sezam book Branka Bukviča, predsedníčku Matice slovenskej v Srbsku Katarínu Melegovú-Melichovú, riaditeľa Slovenského vydavateľského centra Vladimíra Valentíka, profesorov z Oddelenia slovakistiky FFUNS, prekladateľku a šéfredaktorku časopisu *Nový život* Zdenku Valentová-Beličová a početných ďalších hostí.

PREZENTACIJA KNJIGE „STALO SA PRVÉHO SEPTEMBRA (ALEBO INOKEDY)” PAVELA RANKOVA

Dana 9. marta 2016. u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka održano je književno veče posvećeno značajnom slovačkom piscu Pavlu Rankovu. Veče je bilo usredsređeno pre svega na prezentaciju romana „Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)”, koji je krajem 2015. godine objavljen u prevodu na srpski jezik kao „Dogodilo se prvog septembra (ili neki drugi dan)” u izdanju „Sezam Book-a”. Knjiga je izašla zahvaljujući finansijskoj podršci iz programa „Kreativna Evropa”. Na srpski jezik ju je prevela Zdenka Valent-Belić, koja je zajedno sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Slovaka i organizovala književno veče.

U uvodnom delu večeri prisutnima se obratila Ana Hrtčan-Leskovac, direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka koja je pozdravila goste: pisca, autora prezentovane knjige Pavla Rankova, direktora izdavaštva „Sezam Book” Branka Bukviča, predsednicu Matice slovačke u Srbiji Katarinu Meleg-Melih, direktora Slovačkog izdavačkog centra Vladimíra Valentíka, profesore sa Katedre za slovakistiku FFUNS, prevodioca i jezičku urednicu časopisa „Nový život” Zdenku Valent-Belić i mnogobrojne neimenovane, ali dragocene goste.

Anna Margaréta Valentová prečítala životopis autora a prítomní si o ňom pozreli i krátke video nahrané pri preberaní európskej ceny za literatúru. V pokračovaní večierka autor prečítal úvodnú kapitolu románu. Autora a jeho dielo prítomným priblížila Zdenka Valentová-Beličová formou dialógu s ním. Odpovede na otázky prezradili jeho pohnútky k tvorbe, spôsob vzniku diela a jeho spisovateľské praktiky, po čom sa do diskusie zapojili i návštevníci večierka. Rozhovor prebiehal paralelne v slovenčine a v srbčine, keďže prekladateľka románu poskytla konzekutívny preklad. Na záver knihu symbolicky žitom pokrстила režisérka Jelena Balaševićová.

Ana Margareta Valent je prečítala autorovu biografiju, a prisutni su o njemu pogledali i kratak video snimljen prilikom preuzimanja evropske nagrade za književnost, a zatim je autor pročitao uvodno poglavlje romana. Pisca i njegovo delo prisutnima je kroz dijalošku formu predstavila Zdenka Valent-Belić. Odgovori na pitanja otkrili su nam njegove stvaralačke pobude, način nastajanja dela i autorov način rada, nakon čega su se u diskusiju uključili i prisutni. Razgovor se odvijao paralelno na slovačkom i srpskom jeziku, budući da je prevodilac romana pružila simultani prevod. Naposljetku je knjigu žitom simbolično krstila rediteljka Jelena Balašević.

SVETLO SVETA UZRELA MONOGRAFIA MAKAN ZOSTAVOVATEĽA MARTINA PREBUDILU

Už dávno v miestnostiach ÚKVS nebolo tak tesno, ako 1. apríla 2016, keď do života uviedli divadelnú monografiu *Makan*, zostavovateľa Martina Prebudilu. Hojná návštevnosť svedčila o úcte, ktorú prišli odovzdať herci, režiséri, ctelia filmového a divadelného umenia režisérovi Jánovi Makanovi, ktorý je pre väčšinu svojráznou záhadou. O jubilantovi Jánovi Makanovi si podrobnejšie môžete prečítať na portáli nášho ústavu v rubrike Osobnosti.

Premiéra tejto knihy bola ako každá iná, a predsa iná. Iná, lebo je iný aj samotný režisér, či neviditeľnú ruku bolo cítiť aj v predvedenom programe. Ten sa začal pesničkou *Bežala líška po roli*, ktorú suverénne predviedla Slovenka Benková-Martinková, a ktorá je svojráznou poctou (a leitmotívom) prvému divadelnému predstaveniu *Milica Nikoličová*, ktoré *Makan* zinscenoval.

Po uvítaní vtedy čerstvej riaditeľky ústavu Anny Chránovej-Leskovic (ako i moderátorky večierka), prihovril sa zostavovateľ Martin Prebudila, ktorý prítomným preniesol kúsok „sadamasochistických“ trampôt, aké mal pri vzniku „malej roz-

SVETLOST DANA UGLEDALA JE I MONOGRAFIJA „MAKAN“ SASTAVLJAČA MARTINA PREBUDIŁE

Već odavno prostorije ZKVS nisu bile toliko tesne kao 1. aprila 2016, kada su uvele u život pozorišnu monografiju „Makan“ sastavljača Martina Prebuđile. Velika posećenost svedočila je o poštovanju koje su Janu Makanu, reditelju koji za većinu predstavlja svojevrsnu enigm, došli da ukažu glumci, režiseri, kao i poštovaoci njegove filmske i pozorišne umetnosti. O jubilanu Janu Makanu detaljnije možete da pročitate u rubrici „Ličnosti“ na zavodovom portalu.

Promocija ove knjige bila je kao i svaka druga, a ipak potpuno drugačija. Drugačija, jer je drugačiji i sam režiser, čija je nevidljiva ruka mogla da se oseti i u izvedenom programu, koji je započeo pesmom „Bežala liška po roli“ u besprekornoj interpretaciji Slovenke Benkove-Martinkove, a koja predstavlja svojevrsan omaž (i leitmotiv) prvoj Makanovoj pozorišnoj predstavi „Milica Nikolić“.

Nakon pozdravnih reči direktorke Zavoda Ane Hrćan Leskovic (kao i moderatorke književne večeri), prisutnima se obratio sastavljač Martin Prebuđila, podelivši sa njima samo delić „sa-

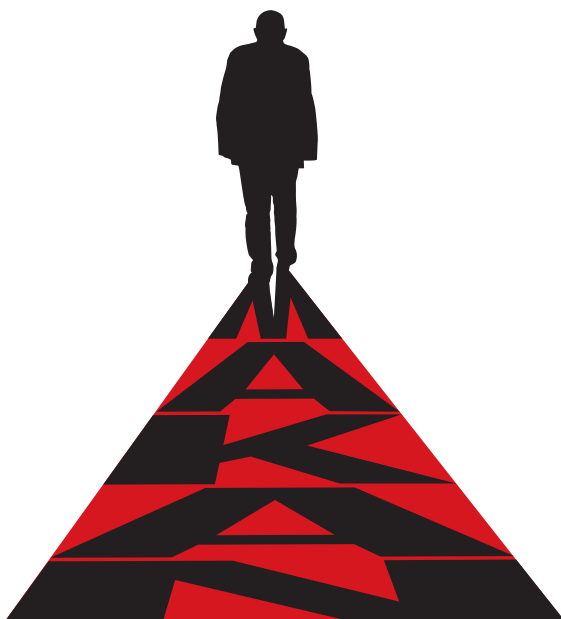

právky medzi obáčkami”, ktorá vychádza na počesť režisérovej šesťdesiatky. Zostavovateľ ju koncipoval v tom najlepšom duchu dávno vydanej knihy Françoisa Truffauta o Hitchcockovi vo forme otázok a odpovedí. Kniha *Makan* je vraj „o všetkom tom, čo sa v nej píše, ale aj troška o čomsi inom.” Monografia *Makan* vyšla ako druhá v nedávno založenej edícii SVC Tália. Vladimír Valentík, riaditeľ Slovenského vydavateľského centra, sa odborne zmienil o Makanovi, ktorého tvorbu sleduje od samotných začiatkov. Ján Struhár, dodnes náš najlepší hlásateľ, bývalý novinár a (ne)penzionovaný neúnavný archívár a bádateľ natočeného slovenského materiálu v RTV Vojvodiny, s oduševnením vyhlásil, že je dobre, že píšeme „živí o živých” a že tak treba aj pokračovať.

Ďulu Šantu by sme s čistým svedomím mohli nazvať spoluautorom tejto monografie, lebo jeho „titulná strana, dizajn a pre press” skutočne môžu poslúžiť ako (ne)dosiadnuteľná paradigma, ako by knižky graficky mali v dnešnej dobe vyzerat'. Od Živka Popoviča, Makanovho rovesníka z režížného ročníka v novosadskej Akadémii umení, sme sa mohli dozvedieť o pikoškách ich spoločného študovania, o Makanovom reflektovaní spoločenských dianí, jeho sebavedomí a sebaistote, diplomovom televíznom filme *Jeseň Ďuka Dražetiča*, o režii prvého a (zatiaľ) jediného slovenského televízneho filmu *Mišo*...

Aby táto kniha, ktorá vyšla za podpory Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a NRSNM, vyzerala perfektne aj po jazykovej stránke prispel a vyjadril sa k nej jej lektor a korektor Ján Širka, vedúci rozhlasovej Slovenskej rubriky RTV, ktorý vyzdvihol „ľahkosť štýlu, ktorým je napísaná.” Na konci, ako sa aj patrí, k slovu sa dostal osobne Ján Makan, ktorý okrem poďakovania medziiným povedal: „Táto monografia je symbolické zavraždenie, ale každá smrť je svojrázne znovuzrodenie... Táto kniha je koncipovaná, aby bola absolútne nepoužiteľná pre slovenskú filmovú a divadelnú historiografu vo Vojvodine (bez uvádzania presných dát, mien, faktov etc.). Koncipovaná je podľa princípu „montáža atrakcií”. Aby sa potvrdilo, že sa toho 1. apríla nič neudialo náhodou a (ne)malo nádyh žartu, Makan prečítal motto monografie Danila Ivanoviča Charmsa: „Bol raz jeden ryšavý človek, ktorý nemal oči ani uši. Ani vlasy nemal, takže ryšavým ho nazývali len formálne. Nemohol roz-

MARTI
NP
REB
UDILA

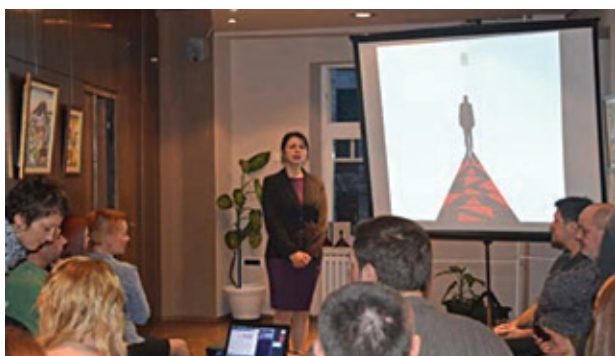
domazohističких” muka koje je imao prilikom nastajanja „male priče među koricama”, koja je izašla u čast rediteljevog šezdesetog rođendana. Sastavljač ju je koncipirao u najboljem duhu davno objavljene knjige Franse Trifoa o Hičkoku u formi pitanja i odgovora. Jan Makan je „o svemu tome što se u njoj piše, ali malo i o nečem drugom.” Monografija „Makan” objavljena je kao druga u nedavno osnovanoj Ediciji SIC „Talia”. Vladimír Valentík, direktor Slovačkog izdavačkog centra, izneo je stručno mišljenje o Makanu, čije stvaralaštvo prati od samih početaka. Jan Struhar, do danas naš najbolji spiker, bivši novinari i (ne)penzionisani neumorni arhivatori i istraživači snimljenog slovačkog materijala u RTV Vojvodina, sa oduševljenjem je izjavio da je dobro što píšemo „živí o živima” i da tako treba i da se nastavi.

Ďulu Šantu bismo čiste savesti mogli nazvati koautorom ove monografije, jer njegova „naslovna strana, dizajn i prepress zaista mogu da posluže kao (ne)dostižna paradigma kako bi knjige grafički trebalo da izgledaju u današnje vreme. Od Živka Popoviča, Makanovog vršnjaka sa režiserske klase novosadske Akademije mogli smo da saznamo o pikanterijama njihovog zajedničkog studiranja, o Makanovom reflektovanju društvenih događaja, njegovom samopouzdanju i samouverenosti, diplomskom TV filmu „Jesen Ďuka Dražetiča”, o režiji prvog i (za sada) jedinog slovačkog TV filma „Miša”...

Kako bi ova knjiga, koja je objavljena uz podršku Kancelarije za Slovake koji žive u dijaspori i NSSNM, izgledala perfektno i u jezičkom smislu, doprineo je i izrazio se o njoj lektor i korektor Ján Širka, rukovodilac radio rubrike RT Vojvodina, koji je istakao „lakoću stila kojim je napisana.” Naposljetku, kako je i red, reč je dobio lično Jan Makan, koji je osim zahvalnosti, istakao i sledeće: „Ova monografija je simbolično ubistvo, ali svaka smrt je svojevrsno ponovno rođenje... Ova knjiga je koncipirana da bi bila apsolutno neupotrebljiva za slovačku filmsku i pozorišnu historiografiju u Vojvodini (bez navođenja tačnih datuma, imena, činjenica itd.). Koncipirana je prema principu montaža atrakcija.” Da bi se potvrdilo da se tog 1. aprila ništa nije desilo slučajno, sa (ne)malom dozom humora, Makan je pročitao motto monografije Danila Ivanoviča Harmsa: „Bio jednom jedan ridokosi čovek, koji nije imao ni oči ni uši. Nije imao ni kosu, tako da su ga ridokosim nazivali samo forme radi. Nije mogao

*

33

právať, lebo nemal ústa. Ani nos nemal. Nemal ani ruky a nohy. Ani brucho nemal, ani chrbticu nemal a ani nijaké vnútornosti nemal. Nemal nič! Takže sa nevie, o kom je reč. Tak už o ňom radšej viac ani nebudeme hovoriť”, ktoré bolo úvodom do záverečnej piesne večierka. Prezentačnú knihu sme zopakovali aj v Petrovci ako sprievodné podujatie 47. Divadelného vavrína.

da govori, jer nije imao usta. Ni nos nije imao. Nije imao ni ruke ni noge. Ni stomak nije imao, ni kičmu nije imao, niti ikakve unutrašnje organe. Nije imao ništa! Tako da se ne zna o kome je reč, pa o njemu radije više nećemo govoriti”, što je predstavljalo uvod u završnu pesmu večeri. Promociju knjige smo ponovili i u Bačkom Petrovcu kao prateću manifestaciju 47. „Pozorišnih lovorika”.

V ÚSTAVE OTVORILI VÝSTAVU OBRAZOV KULTÚRA ROZLIČNOSTÍ

Vo štvrtok 21. apríla 2016 v miestnostiach Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov bola otvorená výstava obrazov, ktoré vznikli ako výsledok projektu *Kultúra rozličnosti*. Prítomným sa najprv prihovorila riaditeľka ústavu Anna Chráňová-Leskovac a predstavila expozíciu. Sú to obrazy, ktoré majú za cieľ sprítomniť tradičnú slovenskú ornamentiku. Na výstave sa prihovorili aj predstaviteľky Centra pre nový dizajn Jelena Bjelićová a Ljiljana Stoja Rudićová, ktoré priamo participovali v dielňach.

Dielne sa uskutočnili na petrovskom gymnáziu a trvali päť dní. Niektorí z účastníkov sa po prvýkrát po skončení základnej školy stretli so štetcom a plátnom. Akademická grafička, maliarka a výtvarná pedagogička Jelena Bjelićová pripomenula, že bolo potrebné, aby každý účastník priniesol určité materiály, staré fotografie alebo noviny, čo celkove ovplyvnilo dojem zachovávaní tradície. Dielne boli otvorené pre všetkých záujemcov bez ohľadu na vek a profesiu.

U ZAVODU JE OTVORENA IZLOŽBA SLIKA „KULTURA RAZLIČNOSTI”

U štvrtak, 21. aprila 2016, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvodanskih Slovaka, otvorena je izložba slika koje su rezultat projekta „Kultura različitosti”. Prisutne je najpre pozdravila direktorka zavoda Ana Hrcan-Leskovac predstavljajući rezultat ovog projekta, odnosno slike koje imaju za cilj da približe tradicionalnu slovačku ornamentiku. Na izložbi su se javnosti obratile i predstavnice Centra za novi dizajn Jelena Bjelić i Ljiljana Stoja Rudić, koje su vodile radionice.

Radionice su održane u Petrovačkoj gimnaziji i trajale su pet dana. Neki od učesnika su se po prvi put od završetka osnovne škole susreli sa četkicom i platnom. Akademaska grafička slikarka i likovni pedagog Jelena Bjelić napomenula je da je bilo potrebno da svaki učesnik donese određene materijale, stare fotografije ili novine, što je u potpunosti pojačalo utisak čuvanja tradicije. Radionice su bile otvorene za sve zainteresovane, bez obzira na starosno doba i zanimanje.

V rámci dielni boli zrealizované dve prednášky, na ktorých sa zúčastnilo takmer sto účastníkov nielen z Petrovca, ale aj z Crvenky, Kulpína a iných prostredí. Podmienkou bolo, aby účastníci boli zoznámení so slovenskou ornamentikou, zvykmi a tradíciou.

Jelena Bjelićová a Ljiljana Stoja Rudićová spoluprácu s účastníkmi pochválili a o tom, že plánujú v spolupráci s umelcami pokračovať, svedčia slová J. Bjelićovej, ktorá vyjadrila nádej, že sa tento projekt dostane aj do iných miest v Banáte, Báčke a Srijeme. Obrazy, ktoré vznikli ako výsledok projektu *Kultúra rozličnosti*, majú za cieľ zachovať tradičný ornament pred zabudnutím a poukázať na jeho implementáciu v súčasnom maliarstve. Týmto spôsobom sa využitý ornament oživuje a prezentuje v novom, modernom, no zároveň v tradičnom svetle. ÚKVS pri tej príležitosti vypracoval primeraný katalóg výstavy. Sponzorom dielni bola reštaurácia Aroma v Báčskom Petrovci, ktorá poskytla stravu a ubytovanie pre školiteľky. Projekt podporili Pokrajinský sekretariát pre kultúru a verejné informovanie, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Gymnázium Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci.

U okviro radionica realizovaná su dva predavanja u kojima je učestvovalo skoro sto učesnika, ne samo iz Petrovca, već i iz Crvenke, Kulpina i drugih susednih sela. Uslov je bio da učesnici budu upoznati sa slovačkom ornamentikom, običajima i tradicijom.

Jelena Bjelić i Ljiljana Stoja Rudić pohvalile su saradnju sa učesnicima, a o tome da planiraju nastavak saradnje sa umetnicima i ubuduće, svedoče i reči Jelene Bjelić koja je izrazila nadu da će ovaj projekat stići i do drugih mesta u Banatu, Bačkoj i Sremu. Slike koje su nastale kao rezultat projekta „Kultura različitosti“ imaju za cilj da očuvaju tradicionalnu ornamentiku od zaborava i ukažu na njenu primenljivost u savremenom slikarstvu. Na ovaj način se iskorišćeni ornament oživljava i predstavlja u novom, modernom, ali ujedno i tradicionalnom svetlu. Tim povodom ZKVS je izradio odgovarajući katalog izložbe. Sponzor radionice bio je restoran „Aroma“ iz Bačkog Petrovca, koji je pružio hranu i smeštaj za predavače. Projekat je podržao Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Gimnazija „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu.

LESY A ROVINY MICHALA ĐUROVKU

Vo štvrtok 4. augusta 2016 Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov usporiadal vernisáž obrazov akademického maliara Michala Đurovku menom *Lesy a roviny*. Ide o 16. samostatnú výstavu Michala Đurovku, ktorá obsahuje 32 pestrofarebných obrazov odzrkadľujúcich lesné tajomstvá a rovinnú idylu. O tejto, vzhľadom na tematiku obrazov kompozičnej konfrontácii hovorili aj výtvarný kritik Vladimír Valentík a akademická maliarka Rajna Krulj, ktorá výstavu slávnostne otvorila. Rajna v tvorbe autora vidí poéziu romantizmu a doslova modlitbu ob-

„ŠUME I RAVNICE“ MIHALA ĐUROVKE

U četvrtak, 4. avgusta 2016. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka organizovao je izložbu slika akademskog slikara Mihala Đurovke pod nazivom „Šume i ravnice“. Reč je o 16. samostalnoj izložbi Mihala Đurovke koja se sastoji od 32 raznobojne slike koje odražavaju šumske tajne i ravničarsku idilu. O ovoj, s obzirom na tematiku slika, kompozicijskoj konfrontaciji govorili su i likovni kritičar Vladimir Valentić i akademska slikarka Rajna Krulj, koja je svečano otvorila izložbu. Rajna u stvaralaštvu autora vidi poeziju romantizma i doslovno molitvu slike, gde se

The poster features several artworks by Michal Đurovka. On the left, three vertical panels show: a forest path in autumn (caption: V lesom chráme / U šumskom hramu, olejomalba, 70x100 cm 2015), a landscape with horizontal bands of color (caption: Prebúdžanje jesene / Buđenje jeseni, olejomalba, 50x70 cm 2016), and a forest scene with pink and purple hues (caption: Lesný sviatok / Šumski praznik, olejomalba, 70x100 cm 2015). On the right, a larger horizontal artwork shows a landscape with horizontal bands of color (caption: Ravina ako 'Bingeri' / Ravica kao 'Bingeri', olejomalba, 40x50 cm, 2012). The central text block provides exhibition details: 'SAMOSTATNÁ VÝSTAVA 04.08. – 28.08.2016 Nový Sad/ Novi Sad'. It lists the organizer as Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, the publisher as Ana Čirčanová-Leskovac, and the printer as Multidizajn, Nový Sad, 2016. Contact information for Michal Đurovka is provided at the bottom.

Organizátor výstavy: Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov
Za vydavateľa: Ana Čirčanová-Leskovac
Fotografie: Michal Madacký
Grafická úprava: Andrea Meriková
Tlač: Multidizajn, Nový Sad, 2016
Náklad: 100 výtlačkov

Michal Đurovka
Lesy a roviny / Šume i ravnice

Adresa: Janka Jesenského 35 / 21211 Kysáč
Telefón: 064-1849977
e-mail: michaldurovkaart@gmail.com
web: michaldurovka.weebly.com
www.facebook.com/michal.durovka.art

razu, kde sa horizontály a vertikály prelínajú na obzore. Vo svojom príhovore poznamenala, že „Michal hustotou a rozmanitosťou pohybov jemne uvádza bohatstvo a mnohostranné javy prebúdzania prírody. Táto neposednosť a úprimnosť Michalovej maľby v sebe nesie nôtu insity, pocit rozprávkovosti života.“

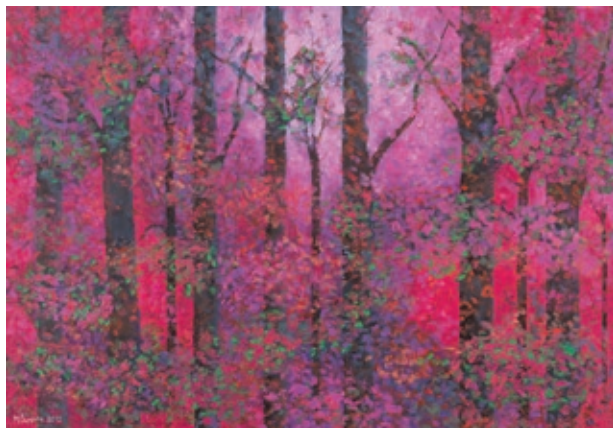
Výstava sa začala klavírnym prednesom Mareka Stupavského a potom slovo prevzala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac. Podľa slov autora vystavené obrazy vznikali od roku 2011, väčšina teda nie je vystavená prvýkrát, ale medzi nimi je aj 5 nových obrazov. Vladimír Valentík vo svojej výtvarnej kritike taktiež vychádzal z faktu o konfrontácii farebných plôch týkajúcich sa nového cyklu obrazov Michala Ďurovku: „Číre farby ako nositeľky emócií nám na každom obraze vytvárajú nové ovzdušie, či pocit zo stretnutia s rovinou. Každý nový obraz roviny Michala Ďurovku je novým zviditeľnením vnútorného zážitku umelca. Vďaka citovým hodnotám použitých farieb môžeme autorove obrazy vnímať ako jedinečnú hudbu rovín, ktorá nám umožňuje umelecky ju zažiť a preniknúť do jej podstaty.“ poznamenal.

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov od svojho založenia prikladá ruky k rozvoju a zveľaďovaniu činnosti vojvodinských Slovákov a samým tým sa podieľa aj na realizácii najväčšieho sviatku tunajších Slovákov – Slovenských národných slávností. Každoročne tesne pred Slávnosťami usporadúva rôznorodé výstavy a tak podporuje tvorbu odborníkov vizuálneho umenia.

horizontale i vertikale prelivaju na horizontu. U svom obračanju istakla je da „Mihal gustinom i raznovrsnošću pokreta fino prikazuje bogatstvo i mnogostrane pojave buđenja prirode. Ova neposrednost i iskrenost Mihalovog slikanja nose u sebi notu naive, osećaj bajkovitosti života.“

Izložba je počela klavirskom interpretacijom Mareka Stupavskog, a zatim se prisutnima obratila direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac. Prema autorovim rečima, izložene slike su nastajale od 2011. godine; većina njih, dakle, nije izložena prvi put, ali među njima je i 5 novih slika. Vladimír Valenčík je u svojoj likovnoj kritici takođe pošao od činjenice o konfrontaciji površina u boji koje su u vezi sa novim ciklusom slika Mihala Ďurovke: „Čiste boje kao nosioci emocija nam na svakoj slici stvaraju novu atmosferu odnosno osećaj susreta sa ravnicom. Svaka nova slika ravnice Mihala Ďurovke predstavlja novu aktualizaciju unutrašnjeg doživljaja umetnika. Zahvaljujući emocionalnim vrednostima upotrebljenih boja autorove slike možemo da poimamo kao jedinstvenu muziku ravnica koja nam omogućava da je umetnički doživimo i proniknemo u njenu suštinu“, naglasio je.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slovačka od svog osnivanja daje sve od sebe radi razvoja i unapređivanja delatnosti vojvođanskih Slovačka, a samim tim učestvuje i u realizaciji najveće svetkovine ovdašnjih Slovačka – Slovačkim nacionalnim svečanostima. Svake godine neposredno pre svečanosti organizuje različite izložbe i na taj način podržava stvaralaštvo stručnjaka za vizuelnu umetnost.

KOSTÝMOVÝ SVET MARIJE HAVRAN V ÚKVS

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Divadelný ústav v Bratislave v pondelok 29. augusta 2016 v miestnostiach ÚKVS usporiadali vernisáž divadelných kostýmov pod názvom *Kostýmový svet Marije Havran*.

Dokumentačná výstava *Kostýmový svet Marije Havran* zobrazuje takmer tridsaťročnú umeleckú dráhu oceňovanej slovenskej kostýmovej výtvarníčky žijúcej v Bratislave, pôvodom z Vojvodiny. Jej kostýmové a scénické realizácie ju zaraďujú medzi najoriginálnejšie divadelné výtvarníčky. Vo svojej tvorbe sa orientuje na charakterotvorné detaily kostýmu a neraz nimi posúva významy kompletného divadelného diela. Spolupracovala s významnými režisérmi na Slovensku a v zahraničí. Okrem „živých kostýmov“ z obdobia okolo 18. storočia výstava je doplnená 3D realizáciami a videozostrihom vybraných inscenácií.

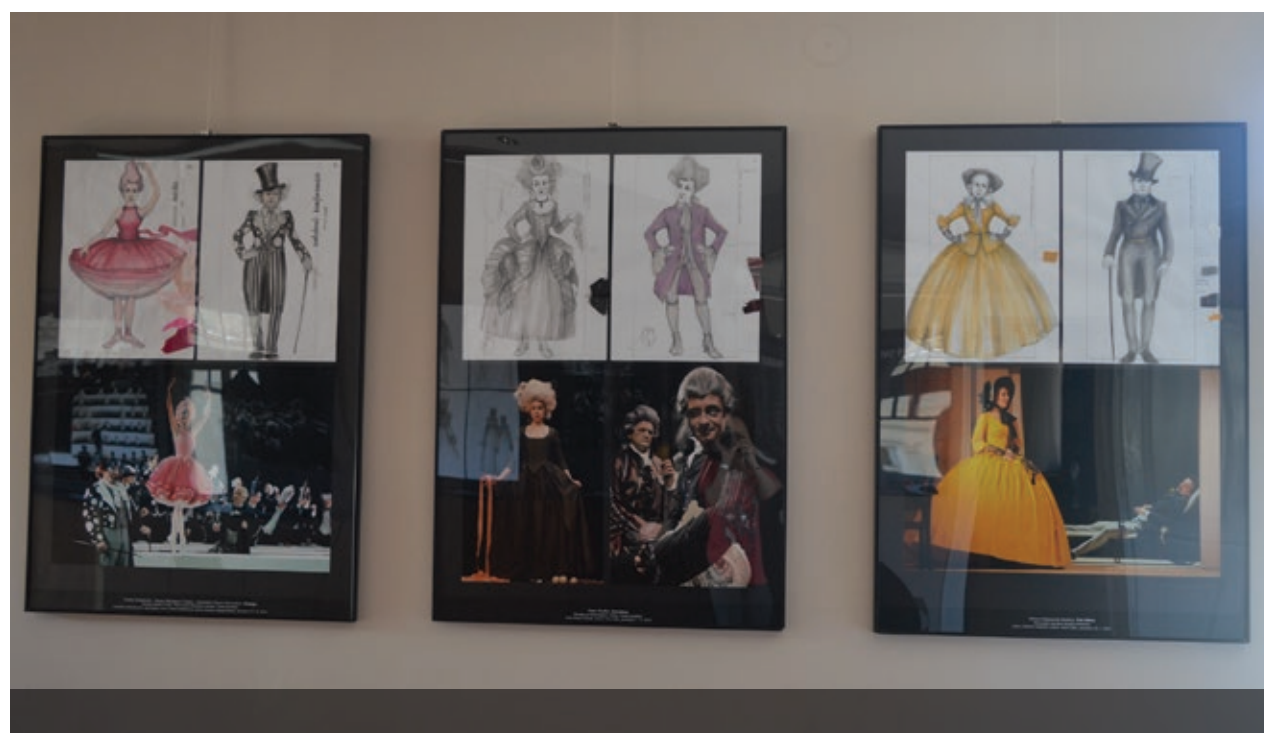
Prítomných na vernisáži privítala riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac, ktorá najprv stručne podala autorkin životopis, jej úspechy a spôsoby tvorby. Osobitne vyzdvihla, že ústav rád zastrešuje rôznorodé výstavy a rád sa aspoň na chvíľu stáva majiteľom umeleckých pokladov, a tak to robí aj teraz. Tiež podotkla, že

SVET KOSTIMA MARIJE HAVRAN U ZKVS

U pondelok, 29. avgusta 2016. u prostorijama ZKVS svečano je otvorena izložba pozorišnih kostima „Svet kostima Marije Havran“ u organizaciji ZKVS i Pozorišnog instituta iz Bratislave.

Dokumentaciona izložba „Svet kostima Marije Havran“ oslikava gotovo tridesetogodišnju umetničku karijeru nagrađivane slovačke kostimografinje koja živi u Bratislavi, ali koja je poreklom iz Vojvodine. Njen kostimografski i scenski rad svrstava je među najoriginalnije pozorišne umetnice. U svojoj delatnosti ona se fokusira na karakteristične detalje kostima i često time pomera značenja kompletnog pozorišnog dela. Sarađivala je sa mnogim značajnim rediteljima u Slovačkoj i inostranstvu. Osim „živih kostima“ iz perioda oko 18. stoleća izložba je dopunjena 3D realizacijama i video-zapisima odabranih inscenacija.

Na svečanom otvaranju prisutne je pozdravila direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka Ana Hrčan-Leskovac koja je ukratko obrazložila autorkinu biografiju, njene uspehe i metode rada. Posebno je istakla da zavod vrlo rado prihvata raznovrsne izložbe te barem na trenutak postaje vlasnik umetničkih dragocenosti, a tako čini i sada. Takođe je naglasila da

výstavu podobnú tejto zatiaľ ústav nezažil, preto je to príjemná a nevšedná zaujímavosť tak pre ňu samu, ako aj pre ústav a jeho návštevníkov. Slovo mala aj riaditeľka Divadelného ústavu v Bratislave Vladislava Fekete, tiež pôvodom z Vojvodiny, ktorá zovšeobecnila autorkinu tvorbu a zdôvodnila skutočnosť, že si Marija Havran ako kostýmová výtvarníčka a scénografka skutočne zasluhuje obdiv a pozornosť verejnosti.

Výstavu pripravil Divadelný ústav v Bratislave, kým použité fotografie a návrhy pochádzajú z archívu Marije Havran a z Archívu Divadelného ústavu. Kostýmy pre výstavu požičali Umelecko-dekoračné dielne Slovenského národného divadla Bratislava, Národné divadlo Praha, Divadlo Aréna Bratislava a Archív Divadelného ústavu. Ústav výstavu reinstaloval aj 21. októbra v Galérii Zuzky Medvedovej v Bačskom Petrovci pri príležitosti otvorenia 47. prehliadky Divadelný vavrín a 2. decembra v Galérii insitného umenia v Kovačici v spolupráci s Domom kultúry 3. októbra.

izložbu sličnú ovoj zavod do sada nije imao, stoga je to prijatna i nesvakidašnja pojava kako za nju lično, tako i za zavod i njegove posetioce. Prisutnima se obratila i upravnica Pozorišnog zavoda iz Bratislave Vladislava Fekete, takođe poreklom iz Vojvodine, koja je uopšteno govorila o autorkinom stvaralaštvu obrazloživši činjenicu da Marija Havran kao kostimografkinja i scenografkinja zaista zaslužuje divljenje i pažnju javnosti.

Izložbu je pripremio Pozorišni zavod iz Bratislave, dok korišćene fotografije i predlozi potiču iz arhive Marije Havran i Arhiva Pozorišnog zavoda. Kostime za izložbu pozajmile su Umetničko-dekorativne radionice Slovačkog narodnog pozorišta iz Bratislave, Nacionalno pozorište iz Praga, Pozorište „Arena“ iz Bratislave i Arhiv Pozorišnog zavoda. Zavod je reinstalirao izložbu 21. oktobra u Galeriji „Zuzke Medvedove“ u Bačkom Petrovcu prilikom svečanog otvaranja 47. Smotre „Pozorišne lovorike“ i 2. decembra u Galeriji naivne umetnosti u Kovačici u saradnji sa Domom kulture „3. oktobar“.

LITERÁRNY VEČIEROK VENOVANÝ JÁNOVI LABÁTHOVI

Úspešným počinom Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v roku 2016 bol literárny večierok venovaný 90. životnému jubileu básnika Jána Labátha, ktorý ÚKVS zorganizoval v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej v Novom Sade. Večierok, ktorý sa konal 5. októbra 2016 v sieni SKC P. J. Šafárika v Novom Sade, zhromaždil veľký počet Labáthových priaznivcov, obdivovateľov, priateľov a známych. Dojímavé chvíle utkané zo spomienok a nostalgické dotvorili archívne video záznamy z produkcie Rádio-televízie Vojvodina, v ktorých je zaznamenaná životná púť osvedčeného slovenského vojvodinského básnika, prozaika, prekladateľa a všestranného kultúrneho a matičného dejateľa Jána Labátha.

Večierok účasťou poctila aj literárna vedkyňa, literárna kritička a docentka na Oddelení slavistiky Filologickej fakulty v Belehrade Dr. Zuzana Čížiková. Vynikajúca slovenská vojvodinská odborníčka pre literatúru Z. Čížiková hovorila o tvorbe Jána Labátha, o jeho tvorivom procese, zanítení, o význame jeho diel, o zasadení jeho tvorby do oblasti literatúry vojvodinských Slovákov, ako aj o tom, ako výskumný proces na túto tému spracovala vo svojej dizertačnej práci. Podrobný, a pritom zrozumiteľný rozbor názorov Čížikovej dotvorili recitátori Rastislav Labáth a Danica Vrbová, spevokol Šafárika pod vedením Anny Crveniovej a výstižné príhovory a gratulácie riaditeľky ÚKVS Anny Chrfanovej-Leskovac, predsedníčky MOMS Nový Sad Jarmily Struhárovej a predsedníčky Matice slovenskej v Srbsku Kataríny Melegovej-Melichovej, ktoré sa jubilantovi prihovorili ako k horlivému matičiarovi.

J. Labátha poznáme nielen ako inžiniera elektrotechniky, v oblasti ktorej pracoval celý život, ale aj ako uznávaného slovenského vojvodinského spisovateľa, bojovného matičiara, všestranného kultúrneho činiteľa, skratka – Slováka. Vo svojom príležitostnom príhovore J. Labáth zdôraznil, že literatúra dnes neznamena nič, ale má význam, najmä pre tých, ktorí ju vedia vnímať srdcom a myslou, ktorí ju vedia čítať a tvoriť, a preto aj on svoj život zasvätil nezištnému, úprimnému a ohľaduplnému peru, ktoré nesebecky vedelo básnikove túžby, smútok a radosti vniesť do kníh. S priáním hodne zdravia a radosti k 90. narodeninám jubilantovi zagratulovali aj Viera Benková a Rastislav Surový.

KNJIŽEVNO VEČE POSVEČENO JANU LABATU

Uspešan projekat Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka u 2016. godini bilo je i književno veče posvećeno 90. životnom jubileju pesnika Jana Labata, koje je ZKVS organizovao u saradnji sa Mesnim odborom Matice slovačke u Novom Sadu. Veče koje je upriličeno 5. oktobra 2016. u sali SKC „P. J. Šafarik“ u Novom Sadu okupilo je veliki broj Labatovih poštovalaca, prijatelja i poznanika. Dirljive trenutke prožete uspomenu i nostalgijom umetnički su dočarali arhivski video-snimci iz produkcije Radio-televizije Vojvodine, u kojima je prikazan životni put istaknutog slovačkog vojvođanskog pesnika, prozaiste, prevodioca i svestranog kulturnog i književnog pregaoca Jana Labata.

Svojim prisustvom veče je upotpunila proučavalac književnosti, kritičarka i docentkinja na Katedri za slavistiku Filološkog fakulteta u Beogradu Zuzana Čížik. Ugledni slovački vojvođanski poznavalac književnosti Zuzana Čížik govorila je o stvaralaštvu Jana Labata, o njegovom stvaralačkom procesu, zanosu, o značaju autorovog celokupnog dela, o mestu njegovog stvaralaštva u oblasti književnosti vojvođanskih Slovaka, kao i o tome kakav istraživački projekat je izradila na ovu temu u svojoj disertaciji. Detaljnu, a pritom razumljivu i neiscrpjujuću analizu stavova Čížikove izneli su pesnici Rastislav Labat i Danica Vrbova, pevački hor „P. J. Šafarik“ pod rukovodstvom Ane Crvenji, a prigodne govore i čestitke direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac, predsednica MOMS Novi Sad Jarmila Struhar i predsednica Matice slovačke u Srbiji Katarina Meleg-Meljih, koje su se obratile jubilantu kao strastvenom članu Matice.

Labata poznajemo ne samo kao inženjera elektrotehnike, u čijoj oblasti je radio celog života, već i kao priznatog slovačkog vojvođanskog književnika, neumornog člana Matice, svestranog kulturnog pregaoca, ukratko – Slovaka. U svom prikladnom obraćanju Labat je naglasio da književnost danas ne predstavlja ništa, ali ima značaj prvenstveno za one koji umeju da je osećaju srcem i mišlju, koji znaju da je čitaju i stvaraju, te je on svoj život posvetio nesebičnom, iskrenom i obzirnom peru, koje je umelo da unese u knjige sve pesnikove žudnje, tuge i radosti. Sa željom za mnogo zdravlja i radosti 90. rođendan jubilantu su čestitali i Viera Benkova i Rastislav Surovi.

VÝSTAVA PRI PRÍLEŽITOSTI 150. VÝROČIA DIVADLA V PETROVCI

Ústav finančne a organizačne prispel k oslavám 150. výročia slovenského divadelníctva vo Vojvodine usporiadaním výstavy pod názvom *150 rokov divadla v Petrovci* autora Vladimíra Valentíka a zároveň predstavil vreckovú zbierku textov na tému výročia. Výstavu dňa 22. decembra 2016 otvorila riaditeľka ÚKVS Anna Chránová-Leskovac. Vo svojom príhovore zdôraznila, že tohtoročné oslavy 150. výročia divadla v Petrovci ÚKVS okrem dokumentárnou výstavou, ktorá má aj sprievodný katalóg, zaznamenal aj ďalšími podujatiami, a to kostýmovou výstavou Marije Havran spolu s Divadelným ústavom z Bratislavy a prípravou publikácie Dušana Bajina a Vladimíra Valentíka *Dejiny slovenského divadla v Petrovci* v spolupráci so SVC, ktorej promócia sa plánuje na začiatok roku 2017. Prihovoril sa aj autor výstavy Vladimír Valentík a výstavu slávnostne otvoril režisér Ján Čáni. Organizátorom výstavy je Múzeum vojvodinských Slovákov a Centrum – slovenská kultúrna koordinácia.

Výstavu finančne podporili Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov a Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny a premiérne bola otvorená počas Slovenských národných slávností v miestnostiach Slovenského vojvodinského divadla v Petrovci.

Na výstave bola zároveň odprezentovaná aj vrecková zbierka textov venovaných 150. výročiu slovenského divadla v Petrovci pod názvom *Odtlačky minulosti*, ktorú vydala Novinovo-vydavateľská ustanovizeň Hlas ľudu. Vreckovú zbierku textov pripravil Stevan Lenhart z textov zverejnených v týždenníku Hlas ľudu. Autormi príspevkov sú: Vladislava Fekete, Annamária Boldocká-Grbićová, Ján Čáni, Katarína Melegová-Melichová a Jaroslav Čiep.

IZLOŽBA POVODOM 150. GODIŠNJICE POZORIŠTA U PETROVCU

Zavod je finansijski i organizaciono doprineo obeležavanju 150. jubileja slovačke pozorišne umetnosti u Vojvodini organizovanjem izložbe pod nazivom „150 godina pozorišta u Petrovcu“ autora Vladimira Valenčika, ujedno predstavivši i džepnu zbirku tekstova na temu jubileja. Izložbu je 22. decembra 2016. otvorila direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac. U svom obraćanju je istakla da je ovogodišnju proslavu 150. godišnjice pozorišta u Petrovcu ZKVS obeležio i drugim manifestacijama zajedno sa Pozorišnim zavodom iz Bratislave: izložbom kostima Marije Havran, u saradnji sa SIC pripremom publikacije „Istorija slovačkog pozorišta u Petrovcu“ Dušana Bajina i Vladimira Valenčika i dokumentarnom izložbom sa pratećim katalogom. Prisutnima se obratio i autor izložbe Vladimir Valenčik, dok je izložbu zvanično otvorio režiser Jan Čanji. Organizator izložbe je Muzej vojvođanskih Slovaka i Centar – slovačka kulturna koordinacija.

Izložbu je finansirala Kancelarija za Slovake u dijaspori, Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka i Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, a premijerno je otvorena tokom Slovačkih nacionalnih svečanosti u prostorijama Slovačkog vojvođanskog pozorišta u Petrovcu.

Na izložbi je takođe predstavljena i džepna zbirka tekstova pod nazivom „Otisci prošlosti“, koja je posvećena 150. godišnjici slovačkog pozorišta u Petrovcu, a objavljena je zahvaljujući Novinsko-izdavačkoj ustanovi „Hlas ľudu“. Džepnu zbirku tekstova pripremio je Stevan Lenhart na osnovu tekstova koji su objavljeni u nedeljniku „Hlas ľudu“. Autori članaka su: Vladislava Fekete, Anamaria Boldocki-Grbić, Jan Čanji, Katarina Meleg-Melih i Jaroslav Čiep.

ČERVENÝ KABÁTIK POD VIANOČNÝ STROMČEK

Vianočný čas je čas radosti a pokoja. Vianoce sú symbolom štedrosti a darčiekov a pripomínajú nám, aký veľký dar svet dostal od Boha. Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov si tiež posvietil na zachovávanie vianočných tradícií a pre deti zorganizoval predvianočný večierok, ktorý deťom priniesol vianočný príbeh, bohaté darčeky a príjemnú vianočnú náladu. Večierok sa konal v pondelok 19. decembra 2016 v miestnostiach ÚKVS pri ozdobenom vianočnom stromčeku a medzi detskými vianočnými pohľadnicami. O náplň programu sa postarala osvedčená herečka Monika Necpálová spred Thalia Teatra, ktorá perfektne dokázala osloviť detských percipientov, prilákať ich pozornosť a cez trekné divadielko ovplyvniť aj ich myseľ, poučiť ich a rozosmiať.

CRVENI KAPUŤIĆ POD BOŽIĆNOM JELKOM

Vreme Božića je vreme radosti i mira. Božićni praznici predstavljaju simbol darežljivosti i poklona, te nas podsećaju kakav je veliki dar svet dobio od Boga. Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka takođe je posvetio pažnju očuvanju božićne tradicije organizujući za decu predbožićno veće, koje im je donelo božićni doživljaj, izdašne poklone i prijatno božićno raspoloženje. Program je održan u ponedjeljak, 19. decembra 2016. u prostorijama ZKVS uz okićenu božićnu jelku i dečje božićne razglednice. Za sadržaj programa pobrinula se afirmisana glumica „Talia teatra“ Monika Necpal, koja je na izvanredan način uspela da se približi deci, pobudi njihovu znatiželju i posredstvom efektne predstave oplemeni i njihov um, pouči ih i nasmeje.

Takmer 50 detí z Nového Sadu, Báčskeho Petrovca, Čelareva, Báčskej Palanky a iných prostredí so zvedavosťou sledovalo krajčírku a jej majstrovské zručnosti, ako aj anjela v tieni, či figurínu v červenom kabátiku. Rozprávka *Červený kabátik* sa niesla v kresťansko-vianočnej symbolike a spracovaná je podľa vzoru známej vianočnej rozprávky *Červené čižmičky*. Autorka v nej popretkávala monodramu s tieňohrou a do divadielka spontánne zapojila aj nadšené deti z obecnstva. Príbeh poukazuje na skutočnosť, že Vianoce nie sú len o darčekom a koláčoch, Vianoce sú totiž sviatkom narodenia Ježiša Krista a na znamenie jeho príchodu dospelí deťom dávajú pod vianočný stromček hračky, maškrtky a iné drobnosti pre radosť.

V balíčkoch, ktoré ÚKVS prichystal pre deti, sa našiel aj rozprávkový časopis pre deti *Čarbológ*, ktorý poskytlo Oddelenie slovakistiky FF UNS. Sme radi, že sa naše deti prostredníctvom takýchto večierkov od malička dozvedajú, kde je stánok Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov a kde si hocikedy budú môcť rozvíjať vlastné kultúrno-umelecké schopnosti.

Gotovo 50 dece iz Novog Sada, Bačkog Petrovca, Čelareva, Bačke Palanke i drugih sredina, sa radoznavosću je pratilo krojačicu i njene majstorske veštine, kao i anđela u senci, odn. figuru u crvenom kaputiću. Priča „Crveni kaputić“ vođena je hrišćansko-božićnom simbolikom i rađena prema obrascu poznate božićne priče „Crvene čizmice“. Autorka je u njoj koristila monodramu sa igrom u senci, spontano uključujući u predstavu i razdraganu decu iz publike. Priča ukazuje na činjenicu da Božić nije samo vreme poklona i kolača, već svetkovina rođenja Isusa Hrista, te kao simbol njegovog dolaska odrasli deci stavljaju pod jelku igračke, slatkiše i ostale sitnice koje pričinjavaju radosť.

U paketićima koje je ZKVS pripremio za decu nalazio se i dečji časopis „Čarbológ“, koji je uručila Katedra za slovakistiku FF UNS. Drago nam je što se naša deca zahvaljujući ovakvim priredbama odmalena informišu gde je sedište Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, u kome će u bilo kom trenutku moći da razvijaju sopstvene kulturno-umetničke sposobnosti.

ZA HORAMI ZA DOLAMI – TRI STOROČIA SLOVÁKOV VO VOJVODINE

Múzeum Vojvodiny od októbra 2016 venovalo osobitnú pozornosť slovenskému etniku vo Vojvodine prostredníctvom výstavy *Za horami za dolami – Tri storočia Slovákov vo Vojvodine*. Vernisáž o Slovákoch v Srbsku sa konala 26. októbra 2016 po úspešných výstavách venovaných maďarskej a nemeckej menšine žijúcej vo Vojvodine a mala aj sprievodné podujatia. Cieľom výstavy bolo predstaviť kultúrne dedičstvo a špecifiká tunajších Slovákov vystavovaním najstarších a najreprezentatívnejších muzeálnych predmetov. Výstavu pripravilo Múzeum Vojvodiny za spolupráce početných inštitúcií, kustódov, etnológov a historikov.

Jedným zo sprievodných podujatí tejto výstavy bol aj Vianočný koncert slovenských cirkevných zborov z Vojvodiny, ktoré Múzeum usporiadalo v utorok 20. decembra 2016. Na koncerte sa zúčastnili štyri cirkevné zbory a to na odporúčanie a v spolupráci s Ústavom pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Ako prvý vystúpil Miešaný cirkevný zbor slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Novom Sade pod vedením Anny Crveniovej. Za nimi nasledovali: Komorný zbor Viliama Figuša Bystreho pri Dome kultúry Michala Babinka v Padine pod vedením Anity Petrakovej, Komorný zbor Zvony zo Selenče s klavírnym sprievodom a pod vedením Juraja Súdiho a hudobná kapela Hermon Kristovej duchovnej cirkvi z Kulpína, ktorú vedie Róbert Mamojka.

Krásne vianočné skladby, ktoré sa ozývali vo veľkorysých muzeálnych miestnostiach, boli aj vianočným posolstvom, že sa blížil čas pokoja a radosti – obdobie, v ktorom podľa Gregoriánskeho kalendára Vianoce oslavujú Slováci – luteránske a katolícke cirkvi.

„IZA GORA, IZA DOLA“ – TRI VEKA SLOVAKA U VOJVODINI

Od októbra 2016. godine Muzej Vojvodine posvetio je posebnu pažnju slovačkoj etničkoj zajednici u Vojvodini kroz izložbu „Iza gora, iza dola – tri veka Slovaka u Vojvodini“. Svečano otvaranje izložbe o Slovacima održano je 26. oktobra 2016. nakon uspešnih izložbi posvećenih mađarskoj i nemačkoj manjini koja živi u Vojvodini, a imala je i svoje prateće manifestacije. Cilj izložbe bilo je predstavljati kulturnog nasleđa i specifičnosti ovdašnjih Slovaka izlaganjem najstarijih i najreprezentativnijih muzejskih eksponata. Izložbu je pripremio Muzej Vojvodine u saradnji sa brojnim institucijama, kustosima, etnologima i istoričarima.

Jedna od pratećih manifestacija ove izložbe bio je i Božićni koncert slovačkih crkvenih horova iz Vojvodine, koji je muzej organizovao u utorak, 20. decembra 2016. Na koncertu su učestvovala četiri crkvena hora na predlog i u saradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Slovaka.

Prvi je nastupio Mešoviti crkveni hor slovačke evangelističke crkve u Novom Sadu pod rukovodstvom Ane Crvenji. Za njim su usledili Kamerni hor „Vilijam Figuš Bistri“ Doma kulture „Mihal Babinka“ iz Padine pod rukovodstvom Anite Petrak, Kamerni hor „Zvona“ iz Selenče uz klavirsku pratnju i rukovodstvo Juraja Suđija i muzička kapela „Hermon“ Hristove duhovne crkve iz Kulpina kojom rukovodi Robert Mamojka.

Divne božićne kompozicije koje su odzvanjale veličanstvenim muzejskim prostorijama predstavljale su božićnu poruku da se približava vreme mira i radosti – vreme u koje prema Gregorijanskom kalendaru Božić proslavljaju Slovaci luteranske i katoličke crkve.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

MEĐUNARODNA SARADNJA

ÚKVS od svojho založenia nepretržite zachováva a zveľaďuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti vedy, kultúry a umenia vojvodinských Slovákov a nadväzuje kontakty s materskou krajinou, so susednými štátmi a regiónmi a s inými štátmi v Európe a vo svete. Preto ÚKVS aj v roku 2016 vyhľadával možnosti na spoluprácu so Slovákami vo svete a zotrval v partnerstve s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, so Svetovým združením Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj s inými reprezentatívnymi združeniami a ustanovizňami slovenskej enklávy v Rumunsku, Maďarsku a Chorvátsku. Ústav nevynechal ani účasť na Dolnozemskej jarmoku a na iných medzinárodných podujatiach, ktoré sa na neho priamo či nepriamo vzťahujú, a tak svedomite reprezentoval slovenskú vojvodinskú kultúru v zahraničí.

ŠTÁLA KONFERENCIA A SLOVÁCI ŽIJÚCI V ZAHRANIČÍ 2016

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí organizoval v dňoch 28. – 29. októbra 2016 Stálu konferenciu *Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí 2016*.

Vyššie 60 účastníkov konferencie, významných hostí a početných návštevníkov na otvorení konferencie slávnostne privítal predseda Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Ján Varšo. Pri príležitosti 10. výročia tejto ustanovizne udelil medaily 10 predstaviteľom krajského sveta a osobnostiam zo Slovenska, ktoré vniesli významný vklad v rámci upevňovania národného povedomia, rozvíjania spolkového krajského života, podpory slovenskej vzdelanosti a kultúrnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj prínosného slovensko-slovenského dialógu. Medzi nimi boli aj vojvodinskí Slováci a to Anna Tomanová-Makanová, Katarína Melegová-Melichová a Ján Kišgeci.

Stála konferencia je jedno z najvýznamnejších podujatí v oblasti štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí, ktoré ÚSŽZ organizuje každé dva roky. Tohtoročnú konferenciu navštívili početní predstavitelia reprezentatívnych spolkov, organizácií, inštitúcií a cirkví Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj ďalšie osobnosti spoločensko-politického, vzdelávacieho, kultúrneho a duchovného života z 22 štátov Európy, Ameriky a Ázie.

Na úvod rokovacieho programu odznela prezentácia nového projektu zahraničných Slovákov – *Slovenského svetového kalendára*, ktorý vyšiel pod záštitou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Svetového združenia Slovákov v zahraničí. Dejiny vydávania kalendárov na Slovensku a vo svete, ako aj ciele, význam a vízie tohto najnovšieho kalendára predstavili šéfredaktor Vladimír Valentík a jeho zástupkyňa Katarína Mosnáková-Baglašová. Krajanom zároveň odovzdali výtlačky tejto ročenky.

ZKVS od svojej osnivanja nepretržite čuva i unapređuje međunarodnu saradnju u oblasti nauke, kulture i umetnosti vojvođanskih Slovaka i uspostavlja kontakte sa matičnom zemljom, sa susednim državama i regionima, kao i sa drugim zemljama u Evropi i svetu. Zbog toga je ZKVS i u 2016. godini iznalazio mogućnosti za saradnju sa Slovacima u svetu, održavajući partnerstvo sa Kancelarijom za Slovake u dijaspori, sa Svetskim udruženjem Slovaka iz dijaspore, kao i sa drugim reprezentativnim udruženjima i ustanovama slovačke enklave u Rumuniji, Mađarskoj i Hrvatskoj. Zavod nije izostavio ni učešće na Donjozemskom vašaru i drugim međunarodnim manifestacijama, koje se direktno ili indirektno odnose na njega, te je na taj način savesno predstavio slovačku vojvođansku kulturu u inostranstvu.

STALNA KONFERENCIJA I SLOVACI U DIJASPORI

Kancelarija za Slovake u dijaspori organizovala je u periodu od 28. do 29. oktobra 2016. godine Stalnu konferenciju „Slovačka Republika i Slovaci u dijaspori 2016“.

Predsednik Kancelarije za Slovake u dijaspori, gospodin Jan Varšo, na svečanom otvaranju poželeo je dobrodošlicu učesnicima konferencije kojih je bilo preko šezdeset, istaknutim gostima i mnogobrojnim posetiocima. Povodom obeležavanja 10. jubileja ove ustanove ujedno je uručio 10 medalja predstavnicima slovačke dijaspore i ličnostima iz Slovačke, koje su zaslužne za značajan doprinos u okviru jačanja nacionalne svesti, razvijanje društvenog života u dijaspori, podršku slovačkom obrazovanju i kulturni identitet Slovaka u dijaspori, kao i koristan slovačko-slovački dijalog. Među njima su bili i vojvođanski Slovaci: Ana Tomanova-Makanova, Katarina Meleg-Melih i Jan Kišgeci.

Stalna konferencija predstavlja jednu od najznačajnijih manifestacija u oblasti državne politike SR o odnosu prema Slovacima u dijaspori, koju KSD organizuje svake dve godine. Ovogodišnju konferenciju posetili su brojni predstavnici reprezentativnih udruženja, organizacija, institucija i crkava Slovaka iz dijaspore, kao i mnoge ličnosti društveno-političkog, obrazovnog, kulturnog i duhovnog života iz 22 zemlje Evrope, Amerike i Azije.

Na početku dnevnog reda prezentovan je novi projekat inostranih Slovaka – Slovački svetski kalendar, koji je objavljen uz podršku Kancelarije za Slovake u dijaspori i Svetskog udruženja Slovaka iz dijaspore.. Istoriju izdavanja kalendara u Slovačkoj i u svetu, kao i ciljeve, značaj i vizije najnovijeg kalendara predstavili su urednik Vladimír Valenčík i njegova zamenica Katarina Mosnak-Baglaš. Oni su predstavnicima dijaspore ujedno uručili primerke kalendara.

Svoje referáty predniesli okrem iných aj Katarína Melegová-Melichová (*Matica slovenská v Srbsku Quo vadimus*), Juraj Červenák (*Krajanská politika, hodnotenie predchádzajúceho volebného obdobia*) a Svetlana Zolňanová (*Budú deti v Srbsku aj ďalej hovoriť po slovensky?*). Z vojvodinských Slovákov zazneli aj príspevky Jána Kišgeciga (*Význam a výsledky projektu „Andrej Hađik – život a dielo“ a Konzervátorské a reštaurátorské práce na umeleckých predmetoch z Hađikovho obdobia*), Jarmily Stojimirovičovej (*Slovenská knižnica mimo hraníc materského štátu a dôležitosť jej podpory ÚSZZ*), Zdenky Valentovej Beličovej (*Význam a úloha časopisu Nový život na uchovávaní národného povedomia, jazykovej a kultúrnej identity*), Samuela Žiaka a Vladimíry Dorčovej-Valtnerovej (*Rozvoj Hlasu ľudu vo svetle Zákona o Slovákoch v zahraničí a pôsobnosti Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí*), Anny Horvátovej (*S vďačnosťou voči svojim nábožensky založeným predkom*) a Michala Speváka. V mene Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov sa v práci konferencie zúčastnila riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac.

Svoje referate su izložili i: Katarina Meljeg-Meljih (*Matica slovačka u Srbiji, Quo vadimus*), Juraj Červenak (*Strana politika, vrednovanje prethodnog parlamentarnog perioda*) i Svetlana Zolnjan (*„Da li će deca u Srbiji i ubuduće da govore slovački?“*). Od predstavnika vojvođanskih Slovača prezentovani su i prilozi Jana Kišgecija (*„Značaj i rezultati projekta Andrej Hađik – život i delo“*) i „Konzervatorski i restauratorski radovi na umetničkim predmetima iz Hađikovog perioda“), Jarmile Stojimirović (*„Slovačka biblioteka izvan granica matične države i značaj podrške od strane KSD“*), Zdenke Valent-Belić (*„Značaj i uloga časopisa Nový život u očuvanju nacionalne svesti, jezičkog i kulturnog identiteta“*), Samuela Žiaka i Vladimire Dorče-Valtner (*„Razvoj Hlas ľudu u svetlu Zakona o Slovacima u dijaspori i delatnosti Kancelarije za Slovake u dijaspori“*), Ane Horvat (*„Sa zahvalnošću prema svojim veri okrenutim precima“*) i Mihala Spevaka. U ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovača na konferenciji je učestvovala direktorka Ana Hrćan-Leskovac.

BIBLIOTÉKA A SLOVENSKÉ KNIHY ZO SRBSKA V BRATISLAVE

Na medzinárodnom veľtrhu kníh Bibliotéka v Bratislave od 10. – 13. novembra 2016 predstavili svoje nové knihy Slovenské vydavateľské centrum, ÚKVS a Matica slovenská v Srbsku.

Knihy vystavili na spoločnom stánku so slovenskými vydavateľmi z Maďarska a Rumunska. Osobitné prezentácie kníh usporiadalo SVC vo štvrtok 10. novembra a Matica slovenská v Srbsku v piatok 11. novembra 2016. V piatok bola predstavená aj nová kniha kulpínskeho rodáka Michala Babiaka. Z početných nových titulov Slovenského vydavateľského centra riaditeľ Vladimír Valentík predstavil tri nové knihy Viery Benkovej, knihy poézie Ladislava Čániho a Jána Labátha a knihu Víťazoslava Hronca *Poézia vojvodinských Slovákov*. Predstavil aj monografiu o režisérovi Jánovi Makanovi a osobitnú pozornosť

„BIBLIOTEKA“ I SLOVAČKE KNJIGE IZ SRBIJE U BRATISLAVI

Na Međunarodnom sajmu knjiga „Biblioteka“ u Bratislavi od 10. do 13. novembra 2016. svoje nove naslove predstavili su Slovački izdavački centar, ZKVS i Matica slovačka u Srbiji.

Knjige su bile izložene na zajedničkom štandu sa slovačkim izdavačima iz Mađarske i Rumunije. Posebne prezentacije knjiga organizovao je SIC u četvrtak, 10. novembra, a Matica slovačka u petak, 11. novembra 2016. U petak je predstavljena i nova knjiga Mihala Babiaka, poreklom iz Kulpina. Od brojnih novih naslova Slovačkog izdavačkog centra, direktor Vladimír Valentík je izdvojio tri nove knjige Viere Benkove, zbirke poezije Ladislava Čanjija i Jana Labata i knjigu Víčazoslava Hronjeca „Poezija vojvođanskih Slovača“. Takođe je predstavio i monografiu o režiseru Janu Makanu, a posebnu pažnju posvetio je

venoval novej knihe Kataríny Mosnákovéj-Baglašovej *Detstvo našich predkov*, o ktorej hovorila aj recenzentka PhDr. Zuzana Drugová.

V sobotu 12. novembra bola premiéra knihy veršov Radomira Andrića, predsedu Spolku spisovateľov Srbska. Jeho poéziu vybrali a prebásnili do slovenčiny Martin Prebudila a Miroslav Demák. Knihu vydali Spolok slovenských spisovateľov v Bratislave a Slovenské vydavateľské centrum v Petrovci. Knižnú premiéru moderoval Miroslav Bielik, predseda Spolku slovenských spisovateľov, a na premiére hovorili okrem autora Radomira Andrića aj prekladatelia Martin Prebudila a Miroslav Demák.

novoj knjiži Katarine Mosnak-Bagljaš „Detinjstvo naših predaka“, o kojoj je govorila i recenzentkinja PhDr Zuzana Druga.

U subotu, 12. novembra održana je promocija zbirke poezije Radomira Andrića, predsednika Društva književnika Srbije. Izbor i prepev njegovih stihova na slovački jezik izvršili su Martin Prebuđila i Miroslav Demak. Knjigu je objavilo Društvo slovačkih književnika iz Bratislave i Slovački izdavački centar iz Bačkog Petrovca. Promociju knjige je vodio Miroslav Bielik, predsednik Društva slovačkih književnika, a osim autora Radomira Andrića na promociji su govorili i prevodioci Martin Prebuđila i Miroslav Demak.

*
46

O SPOLOČNÝCH PROJEKTOCH DOLNOZEMSKÝCH SLOVÁKOV NA ROK 2017 SA ROZHODLO V BÉKEŠSKEJ ČABE

V piatok 14. októbra 2016 sa v Békešskej Čabe v Maďarsku konala pravidelná schôdza Slovákov z Maďarska, Rumunska a Srbska. Predstavitelia slovenských dolnozemskej ustanovizni a organizácií sa stretávajú raz do roka s cieľom podpísať Dohodu o spolupráci uzavretej medzi organizáciami Slovákov žijúcich v zahraničí z Maďarska, Rumunska, Chorvátska a Srbska. Pred tým však analyzujú a zhodnocujú realizované projekty z minulého roku a stanovujú výhodné riešenia pre projekty, ktoré sa nerealizovali. Tieto slovenské dolnozemskej organizácie sa budú uchádzať o projekty predkladané na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí aj na rok 2017, v ktorých budú spoločne participovať.

Na schôdzi sa zo strany slovenskej menšiny v Maďarsku stretli predstavitelia Celostátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku (CSSM) a Čabianska organizácia Slovákov (ČOS). Rumunských Slovákov na rokovaní predstavoval Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku (DZSČR), Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku (KVSÍK) a Spoločnosť pre edukáciu a kultúru v Nadlaku (SEK). Za slovenskú menšinu v Srbsku na stretnutí sa zúčastnili Asociácia slovenských pedagógov v Srbsku (ASP) v čele s predsedníčkou Máriou Andrášikovou, Matica slovenská v Srbsku (MSS) v čele s predsedníčkou

O ZAJEDNIČKIM PROJEKTIMA DONJOZEMSKIH SLOVAKA ZA 2017. GODINU ODLUČIVALO SE U BEKEŠ ČABI

U petak, 14. oktobra 2016. u Bekeš Čabi u Mađarskoj održan je redovni susret Slovaka iz Mađarske, Rumunije i Srbije. Predstavnici slovačkih donjozemskih ustanova i organizacija susreću se svake godine sa ciljem potpisivanja Sporazuma o saradnji sklopljenoj među organizacijama Slovaka u dijaspori iz Mađarske, Rumunije, Hrvatske i Srbije. Pre toga se pak analiziraju i vrednuju realizovani projekti iz prethodne godine i ustanovljavaju pogodna rešenja za nerealizovane projekte. Ove slovačke donjozemске organizacije pretendovaće na projekte podnete Kancelariji za Slovake u dijaspori i u 2017. godini, u kojima će zajedno učestvovati.

Na susretu su se, iz redova slovačke manjine u Mađarskoj, sreli predstavnici Celodržavne slovačke samouprave u Mađarskoj (CSSM) i Čabianska organizacija Slovaka (ČOS). Rumunske Slovake na diskusiji je predstavljao Demokratski savez Slovaka i Čeha u Rumuniji (DSSČR), Kulturno i naučno društvo „Ivan Krasko“ (KNDIK) i Društvo za edukaciju i kulturu u Nadlaku (DEK). U ime slovačke manjine u Srbiji na susretu su učestvovali: Asocijacija slovačkih pedagoga u Srbiji (ASP) na čelu sa predsednicom Mariom Andrášik, Matica slovačka u Srbiji (MSS), na čelu sa predsednicom Katarinom Meleg-Melih, Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine u Srbiji (NSSNM) koji

Katarínou Melegovou-Melichovou, Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku (NRSNM) zastúpená predsedníčkou Annou Tomanovou-Makanovou a Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, ktorý zastupovala riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac.

Zúčastnené organizácie sa dohodli o pokračovaní spolupráce a v roku 2017 sa budú podieľať na spoločných projektoch. Určili si pri tom gestorstvo jednotlivých projektov. Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov dostal za úlohu vypracovať dva projekty na ÚŠZZ, a to žiadosť o dotácie na IX. Dolnozemský jarmok a Cenu ÚKVS za kultúrno-umeleckú činnosť dolnozemskej Slovákov.

DOLNOZEMSKÝ JARMOK V RUMUNSKOM NADLAKU

V poradí 8. ročník Dolnozemskeho jarmoku sa konal 26. augusta 2016 v stredisku rumunských Slovákov – v Nadlaku. Sympatické podujatie Dolnozemský jarmok, ktoré vzniklo vďaka nápadu riaditeľky Domu slovenskej kultúry – Regionálneho osvetového centra CSS v Békešskej Čabe Anny Ištvánovej v roku 2008, sa dožilo svojej ďalšej edície. Pod organizáciu sa podpisujú Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku, Mestské zastupiteľstvo a Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku. Organizátori si toto podujatie šikovne skombinovali s ešte jedným miestnym podujatím – Dňami mesta Nadlak. Ináč v tomto prostredí je tradícia jarmokov naozaj bohatá. Historické údaje svedčia o tom, že prvý jarmok tu usporiadali 15. apríla roku 1822, len 20 rokov po tom, ako sa do tej časti dnešného Rumunska nastahovali Slováci z maďarských dedín Komlós, Békešská Čaba a Sarvaš.

je zastupovala predsedníčka Ana Tomanová-Makanová i Zavod za kulturu vojvodanskich Slovaka koji je zastupovala predsedníčka Ana Hrčan-Leskovac.

Organizacije koje su učestvovale su se dogovorile da nastave saradnju, te da će i u 2017. godini rade na zajedničkim projektima. Pritom su utvrdile gestorstvo pojedinačnih projekata. Zavod za kulturu vojvodanskich Slovaka je dobio za ulogu da izradi dva projekta za KSŽD, a to su molba za donacije za g. Donjozemski vašar i Nagradu ZKVS za kulturno-umetničku delatnost donjozemskih Slovaka.

DONJOZEMSKI VAŠAR U RUMUNSKOM NADLAKU

Po redu 8. Donjozemski vašar održan je 26. avgusta 2016. godine u središtu rumunskih Slovaka – Nadlaku. Simpatična manifestacija „Donjozemski vašar“ koja je nastala zahvaljujući ideji direktorke Doma slovačke kulture – Regionalnog prosvetnog centra CSS u Bekeš Čabi, Ane Ištvan u 2008. godini, dočekala je svoje novo izdanje. Za organizaciju su zaslužni Demokratski savez Slovaka i Čeha u Rumuniji, Gradsko predstavništvo i Kulturno i naučno društvo „Ivan Krasko“. Organizatori su vešto iskombinovali ovu sa još jednom gradskom manifestacijom – „Danima grada Nadlak“. Inače, u ovoj sredini tradicija vašara je zaista bogata. Istorijski podaci svedoče da se prvi vašar ovde organizovao 15. aprila 1822, samo 20 godina pošto su se u taj deo današnje Rumunije doselili Slovaci iz maďarskih sela Komloš, Bekeš Čaba i Sarvaš.

Slováci na Dolnej zemi Dolnozemský jarmok už akceptovali ako udalosť, ktorá vhodne a bezprostredne prezentuje slovenskú ľudovú kultúru, ako príležitosť ukázať svoju tvorivosť a tradíciu. Preto neprekvapuje, že nadlackské námestie zaujali stánky, z ktorých sa šíriľa vôňa tradičných jedál, oči oddychovali pri pohľade na krásne vzorky ručných prác, prezentovali sa umelci starodávnych, ale aj modernejších remesiel. Dala sa tu ochutnať pečená klobása, nadlackský ovčič, čabiansky tarhoňový guláš, hložiansky bravčovo-hovädzí paprikáš, pazovské koláče, sladkosti domácich cukrárov... Slovenská hudba vyhrávala po celý deň a organizátori sa postarali aj o primeraný program. Vystúpili tanečníci nadlackského folklórneho súboru Salašan, dychovka, speváčka Mária Krajčíková, hudobno-spevácke trio Ondrej Maglovský, Valentín Michal Grňa a Rastislav Zorňan.

Výprava vojvodinských Slovákov na Dolnozemsom jarmoku, ktorej odchod organizoval Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov, vo svojom zložení mala umelkyňu z Petrovca Annu Legiňovú, kovačického tokára Pavla Vereského, kysáčskeho carwing majstra Pavla Chrtana, petrovského výrobcu metiel Jána Baláža. Kuchársky tím bol hložiansko-petrovský. Tvorili ho Ondrej Ivičiak, Karol Bartoš a hlavný kuchár Juraj Kuriš. Návštevníkom jarmoku veľmi chutili aj koláče, ktoré do Nadlaku priniesli sestry Mária Hrebíková a Anna Balážová zo Starej Pazovy.

Slovaci sa Donje zemlje već su prihvatili Donjozemski vašar kao događaj koji na odgovarajući način, neposredno prezentuje slovačku narodnu kulturu kao mogućnost da se prikaže sopstvena stvaralačka energija i tradicija. Zbog toga ne čudi što su nadlackske trgove zauzeli štandovi sa kojih se širio miris tradicionalnih jela, oči se odmarale pri pogledu na divne ornameinte ručnih radova, predstavili se umetnici starinskih, ali i modernijih zanata. Mogla se okusiti pečena kobasica, nadlackski ovčiji i čabianski gulaš sa testeninom, gložanski svinjsko-goveđi paprikáš, pazovački kolači, slatkiši domaćih poslastičara... Slovačka muzika svirala je tokom celog dana, a organizatori su se postarali i za prikladan program. Nastupio je nadlackski folklorni ansambl „Salašar“, duvački orkestar, pevačica Maria Krajčik, muzičko-pevački trio u sastavu: Ondrej Maglovski, Valentin Mihal Grnja i Rastislav Zornjan.

Tim vojvođanskih Slovaka na Donjozemskom vašaru koji je organizovao Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, u svom sastavu imao je umetnicu iz Petrovca Anu Leginju, kovačičkog strugara Pavla Vereskog, kisačkog karving-majstora Pavla Hrtana, petrovačkog izrađivača metli Jana Balaža. Kuvarski tim bio je gložansko-petrovački. Činili su ga: Ondrej Ivičiak, Karol Bartoš i glavni kuvar Juraj Kuriš. Posetiocima vašara su veoma prijali i kolači koje su u Nadlak donele sestre Maria Hrebik i Ana Baláž iz Stare Pazove.

VÝSKUM ETNODOMOV A ZBIEROK ĽUDOVEJ KULTÚRY V SLOVENSKÝCH PROSTREDIACH V SRBSKU

V spolupráci s Historickým múzeom SNM v Bratislave na návrh kurátorky-kustódky Jarmily Gerbovej ústav v roku 2016 odštartoval s projektom *Výskum etnodomov a zbierok ľudovej kultúry v slovenských prostrediach v Srbsku*. Jeho úplná realizácia a prezentácia výsledkov výskumu sa plánuje na rok 2017.

ISTRAŽIVANJE ETNO-KUĆA I ZBIRKI NARODNE KULTURE U SLOVAČKIM SREDINAMA U SRBIJI

U saradnji sa Istorijiskim muzejom SNM iz Bratislave, na predlog kuratorke-kustoskinje Jarmile Gerbo, Zavod je u 2016. godini započeo projekat „Istraživanje etno-kuća i zbirke narodne kulture u slovačkim sredinama u Srbiji“. Njegova kompletna realizacija i prezentacija rezultata istraživanja planirana je za 2017. godinu.

V ÚSTAVE BOLO...

DOGODILO SE U ZAVODU...

OBRAZY MICHALA POVOLNÉHO A ANNY KOTVÁŠOVEJ V ÚKVS

Vo výstavnom priestore Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v stredu 23. marca 2016 bola vernisáž obrazov Anny Kotvášovej a Michala Povolného z Padiny. Kotvášová a Povolný reprezentujú staršiu a strednú generáciu kovačickej školy insity. Predstavili sa ukázkami svojich diel tak z predošlého obdobia, ako aj zo súčasnosti. Prítomných srdečne privítala riaditeľka Anna Chrtánová-Leskovac a odovzdala slovo predstaviteľkám Galérie insitného umenia z Kovačice. Prihovorila sa riaditeľka Anna Raspírová a životopisy autorov prečítala kustódka galérie Anna Žolnajová-Barcová. O tvorbe Anny Kotvášovej a Michala Povolného sa zmienil aj Vladimír Valentík. Večierok spríjemnila dievčenská spevácka skupina SKC Pavla Jozefa Šafárika z Nového Sadu.

LITERÁRNE POSEDENIE SO SPISOVATEĽMI ZO SLOVENSKA V ÚKVS

V Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov sa v pondelok 24. októbra 2016 konalo literárne posedenie so spisovateľmi zo Slovenska. Ústav po dlhšom čase opäť privítal autorov z tejto krajiny, spisovateľov strednej a staršej generácie, ktorí sa literárnej verejnosti skutočne mali čím prihovoriť, nielen svojou tvorbou, nielen svojimi básňami a najnovšími titulmi, ale aj ako významné osobnosti zo sveta literatúry a kultúry Slovenska.

Hostami večierka boli: Zuzana Kuglerová – poetka, spisovateľka pre deti a mládež, autorka historickej prózy a členka redakcie Literárneho týždenníka, Ján Tazberík – básnik, kulturológ, kritik a recenzent súčasnej slovenskej literatúry, tajomník Spolku slovenských spisovateľov, a Ondrej Kalamár – básnik, autor aforizmov, bon_motov a sentencií, člen Slovenského centra PEN a Spolku slovenských spisovateľov.

SLIKE MIHALA POVOLNOG I ANE KOTVAŠ U ZKVS

U izložbenom prostoru Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka, u sredi 23. marta 2016. otvorena je izložba slika Ane Kotvaš i Mihala Povolnog iz Padine. Kotvašova i Povolni čine stariju i srednju generaciju kovačičke škole naivnog slikarstva. Predstavili su se sa uzorcima svojih dela, kako iz prethodnog perioda, tako i iz sadašnjosti. Prisutne je srdačno pozdravila direktorka Ana Hrčan-Leskovac, dajući reč predstavnicama Galerije naivne umetnosti iz Kovačice. Gostima se obratila direktorka Ana Respir, a biografije autora pročitala je kustoskinja galerije Ana Žolnaj-Barc. O stvaralaštvu Ane Kotvaš i Mihala Povolnog govorio je i Vladimir Valenčik. Veče je ulepšala devojačka pevačka grupa SKC „Pavel Jozef Šafarik“.

KNJIŽEVNO VEČE SA PISCIMA IZ SLOVAČKE U ZKVS

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovaka, u ponedjeljak 24. oktobra 2016. održano je književno veče sa piscima iz Slovačke. Zavod je nakon dužeg vremena ponovo pozeleo dobrodošlicu autorima iz Slovačke, piscima srednje i starije generacije koji su zaista imali čime da se obrate književnoj javnosti; ne samo svojim stvaralaštvom, svojim pesmama i najnovijim naslovima, već i kao značajne ličnosti iz sveta književnosti i kulture Slovačke.

Gosti večeri su bili: Zuzana Kugler – pesnikinja, književnica za decu i omladinu, autorka istorijske proze i članica redakcije „Literárneho týždenníka“, Jan Tazberík – pesnik, kulturolog, kritičar i recenzent savremene slovačke književnosti, sekretar Društva slovačkih književnika i Ondrej Kalamar – pesnik, autor aforizama, viceva i sentenci, član slovačkog PEN centra i Društva slovačkih književnika.

Večierok moderovala Katarína Mosnáková-Baglašová a vo svojej konferanse vyzdvihla, že sú to básnici, ktorí sebou priniesli tri čerstvo vydané zbierky básní. Ide o zbierky *Vstup na vlastné bezpečie* Ondreja Kalamára, *Svetlo a iné stroje* Jána Tazberíka a zbierka lúbstnej lyriky *Hraj (sa so mnou)* Zuzany Kuglerovej. Z najnovších zbierok básne na ukážku prečítala Aneta Lomenová.

Hostí do Srbska vyslalo Slovenské centrum PEN a to na 61. Belehradský veľtrh a ich hosťiteľom je Slovenské vydavateľské centrum v Báčskom Petrovci, ktoré spolu s našou ustanovitznou zorganizovalo toto literárne posedenie. Pri tej príležitosti sa prítomným prihovril aj riaditeľ SVC Vladimír Valentík.

Riaditeľka ÚKVS Anna Chrťanová-Leskovac vo svojom príhovore vyzdvihla, že jej je ctou po dlhšom čase v Ústave privítať renomovaných autorov zo Slovenska a uskutočniť prvú prezentáciu nových titulov práve v Ústave pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Voditeľka večeri je bila Katarna Mosnak-Bagljaš, koja je u svom obraćanju istakla da su gosti pesnici koji su sa sobom doneli tri sveže objavljene zbirke pesama. Reč je o zbirkaama „Vstup na vlastné bezpečie“ Ondreja Kalamara, „Svetlo a iné stroje“ Jana Tazberíka i zbirka ljubavne poezije „Hraj (sa so mnou)“ Zuzane Kugler. Iz najnovijih zbirki radi prezentacije nekoliko stihova je pročítala Aneta Lomen.

Goste je u Srbiju ispratio Slovački PEN centar na 61. Beogradski sajam knjiga, a njihov domaćin bio je Slovački izdavački centar iz Bačkog Petrovca koji je zajedno sa našom ustanovom organizovao ovaj književni susret. Tim povodom prisutnima se obratio i direktor SIC Vladimír Valentík.

Direktorka ZKVS Ana Hrcan-Leskovac u svom govoru je naglasila da je čast posle dužeg vremena ugostiti renomirane autore iz Slovačke i realizovati prvu promociju novih naslova upravo u Zavodu za kulturu vojvođanskih Slovača.

MAJSTRI FOTOGRAFIE V ÚKVS

Výstavná miestnosť Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov vo štvrtok 24. novembra 2016 zastrelila umelecké fotografie tridsiatich štyroch autorov z Vojvodiny. Ide o zmenšené výstavné zloženie reinštalované z 2. bienále fotografií menom *Majstri fotografie*, ktoré bolo otvorené 4. júna 2016 v Galérii SND v Kysáči. Na tohtoročnom bienále bol veľký záujem o účasť a z toho faktu vznikla aj idea, aby sa osviežila výstava práve v ÚKVS a upevnila tak spolupráca s galériou v Kysáči.

„Nesmierne nás teší, že po dlhšej dobe môžeme v našej galérii otvoriť výstavu fotografií. Posledná taká výstava bola v roku 2009 kanadského fotografa Ondreja Mihála, vojvodinského rodáka. S Michalom Madackým ústav nadviazal spoluprácu počas prípravy monografie *Slováci v Srbsku z aspektu kultúry* a jeho panelové fotografie ako výsledok tohto projektu sú dnes vo vlastníctve ústavu. Odvtedy s Michalom spolupracujeme nepretržite a dnešné podujatie je toho svedkom.“ povedala riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac.

Obecenstvu sa prihovoril aj samotný spoluorganizátor výstavy a predseda Galérie SND v Kysáči Michal Madacký. Predstavil autorov vystavených fotografií a skrátka ohodnotil umelecké diela svojich kolegov. Sú to: Aleksander Plačkov, Andraš Otoš, Andrea Merníková, Bora Otić, Branislav Kokavec, Daniela Pavlovičová, Darko Dozet, Dragan Kurucić, Dušan Kostić, Dušan Tordaj, Emília Valentíková, Filip Bakić, Geza Lanhart, Goran Mulić, Hana Tanciková, Igor Bovdiš, Ján Agarský, Ján Valo, Jaroslav Králik, Jaroslav Pap, Jovan Popović, Martin Candir, Mi-

MAJSTORI FOTOGRAFIJE U ZKVS

U čtvrtak, 24. novembra 2016. izložbena prostorija Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka objedinila je umetničke fotografije trideset i četiri autora iz Vojvodine. Reč je o suženom izložbenom sastavu reinstalirane izložbe iz 2. Bijenala fotografija pod nazivom „Majstori fotografije“, koje je otvoreno 4. juna 2016. u Galeriji SNP u Kisaču. Na ovogodišnjem bijenalu bilo je приметno veliko interesovanje za učešće, a iz ove činjenice potekla je i zamisao da se izložba osveži upravo u prostorijama ZKVS i ujedno ojača saradnja sa galerijom u Kisaču.

„Izuzetno nam je drago što nakon dužeg vremena možemo da otvorimo izložbu fotografija u našoj galeriji. Poslednja takva izložba bila je 2009. godine, i to kanadskog fotografa Ondreja Mihalja, koji je poreklom iz Vojvodine. Sa Mihalom Madackim Zavod je uspostavio saradnju tokom pripreme monografije 'Slovaci u Srbiji s aspekta kulture', a njegove panel-fotografije danas su u Zavodovom vlasništvu. Od tada neprekidno saradujemo sa Mihalom, a današnja manifestacija svedoči o tome“ – rekla je direktorka ZKVS Ana Hrčan-Leskovac.

Prisutnima se obratio i sam koorganizator izložbe i predsednik Galerije SNP u Kisaču Mihal Madacki. Predstavio je autore izloženih fotografija i ukratko ocenio umetnička dela svojih kolega. To su: Aleksandar Plačkov, Andraš Otoš, Andrea Mernik, Bora Otić, Branislav Kokavec, Daniela Pavlovič, Darko Dozet, Dragan Kurucić, Dušan Kostić, Dušan Tordaj, Emilia Valenćik, Filip Bakić, Geza Lanhart, Goran Mulić, Hana Tancik, Igor Bovdiš, Jan Agarski, Jan Valo, Jaroslav Kraljik, Jaroslav Pap, Jovan

chal Đurovka, Michal Madacký, Milko Rybár, Milovan Uličević, Mirko Bilek, Miroslav Pavlovič, Predrag Uzelac, Slađana Pantelić, Zoran Veselinović, Zorica Matković-Madžarević, Željko Mandić a Željko Škrbić.

Slovo mal aj umelecký kritik a riaditeľ SVC Vladimír Valentík, potom výstavu otvorila riaditeľka ÚKVS Anna Chrtánová-Leskovac. Podujatie spríjemnila hudobná skupina Tanja Senić i Jazz propeleros prednesom niekoľkých skladieb.

Popović, Martin Candir, Mihal Đurovka, Mihal Madacki, Milko Ribar, Milovan Uličević, Mirko Bilek, Miroslav Pavlovič, Predrag Uzelac, Slađana Pantelić, Zoran Veselinović, Zorica Matković-Madžarević, Željko Mandić i Željko Škrbić.

Reč je dobio i kritičar umetnosti i direktor SIC Vladimír Valentík, a zatim je izložbu otvorila direktorka ZKVS Ana Hrtčan-Leskovac. Manifestaciju je ulepšala muzička grupa „Tanja Senić i Džez propeleros“ izvođenjem nekoliko kompozicija.

ONA JE NOVÁ, ONA JE INÁ

„Ona už neprikyvuje, odíde, neoľutuje, znovu je slobodná, taká divná, jedinečná, nebojácna, nebezpečná, ona je slobodná, šílená, zakaždým dokáže, že je nová.“ Týmito vlastnosťami Slovenky Benkovej-Martinkovej sa moderátorka Anna Zorňanová riadila na večierku v štúdiu Firchie Think Thank, kde v utorok 15. novembra 2016 bolo verejnosti predstavené najnovšie CD Slovenky Benkovej-Martinkovej pod názvom *Nová*.

Slovenku Benkovú-Martinkovú naša verejnosť pozná ako speváčku, skladateľku, textárku, dirigentku, hudobnú redaktorku a všestrannú hudobne vzdelanú osobnosť známu nielen

ONA JE NOVA, ONA JE DRUGAČIJA

„Ona više ne klima glavom, otići će, neće se kajati, opet je slobodna, tako neobična, jedinstvena, neustrašiva, opasna, ona je slobodna, šašava, svaki put dokazuje da je nova.“ Ovim osobinama Slovenke Benkove-Martinkove rukovodila se voditeljka Ana Zornjan u studiju „Firchie Think Thank“, gde je u utorak, 15. novembra 2016. javnosti predstavljeno najnovije CD izdanje Slovenke Benkove-Martinkove pod nazivom „Nova“.

Slovenka Benkova-Martinkova poznata je našoj i ne samo slovačkoj vojvođanskoj javnosti kao pevačica, kompozitorka, tekstopisac, dirigentkinja, muzička urednica i svestrana mu-

slovenskej vojvodinskej verejnosti. Slovenka spieva od malička, zúčastňovala sa na našich hudobných festivaloch. Hudobné vzdelanie nadobudla v Bratislave a dnes je profesorkou na Strednej hudobnej škole Isidora Baijića v Novom Sade. Súčasne pôsobí aj ako hudobná redaktorka v Novosadskom rozhlase.

Produktom jej doterajšej činnosti je aj najnovšie CD, ktoré vyšlo roku 2015 a v tento večer ho napokon predstavila milovníkom džezovej hudby. Cédečko vzniklo v spolupráci a za hudobnej produkcie Aleksandra Banjca, ktorý sa v projekte zúčastnil aj ako klavirista. Na promócií sa k hudobnému sprievodu pripojili aj ďalší renomovaní hudobníci Ervín Malina na kontrabase, Samuel Kováč ml. na gitare a Ondrej Maglovský na harmonike.

Všestranné pole pôsobnosti Slovenke prinieslo aj mnoho úprimných priateľstiev a pevných medziľudských vzťahov. V tejto súvislosti sa pri tejto príležitosti prihovorili aj jej dlhoročná kamarátka Milica Vraneš a Katarína Melegová-Melichová, ktorá často navštevovala rodinu Benkovú, videla Slovenku rásť a bola svedkom jej hudobných začiatkov.

Na promócií zazneli tri piesne z cédečka v prednese Slovenky (*Viem*, *Nová* a *Cry me a river*), kým pieseň *Môj sen*, ktorá bola víťaznou skladbou na jednom z ročníkov festivalu Zlatý kľúč v Selenči predniesla Sabína Trbarová. Bývalý hudobný redaktor v Rádio-televízii Vojvodina a výborný znalec našej rockovej hudobnej scény Bogica Mijatović sledoval hudobnú púť Slovenky Benkovej-Martinkovej, no nemohol sa zúčastniť promócie jej CD, preto sa prihovoril vo videu, ktoré natočila Slovenská redakcia RTV.

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov spolu s Národnostnou radou slovenskej národnostnej menšiny chce a ochotne bude aj ďalej podporovať – či už finančne alebo organizačne – podujatia tohto druhu. Čo iné popriať Slovenke, ak nie veľa kvalitných ideí, veľa síl a vytrvalosti v činnosti na hudobnom poli slovenskej komunity vo Vojvodine. Blahoželáme!

zički obrazovana ličnost. Slovenka peva odmalena, učestvovala je na našim muzičkim festivalima. Svoje muzičko obrazovanje stekla je u Bratislavi, a danas je profesorka u Srednjoj muzičkoj školi „Isidor Baijić“ u Novom Sadu. Ujedno radi i kao muzička urednica u Novosadskom radiju.

Rezultat njene dosadašnje delatnosti je i najnovije CD izdanje koje je izašlo u 2015. godini, a ove večeri ga je napokon predstavila ljubiteljima džez muzike. CD je nastao u saradnji i uz muzičku produkciju Aleksandra Banjca, koji je učestvovalao u projektu i kao klavijaturista. Na promociji su se muzičkoj pratnji priključili i drugi renomirani muzičari: Ervin Malina na kontrabasu, Samuel Kováč ml. na gitari i Ondrej Maglovski na harmonici.

Svestranost na različitim poljima delatnosti Slovenki je donelo i mnogo iskrenih prijateljstava i čvrste međuljudske odnose. U vezi sa ovom činjenicom ovim povodom se oglasila i njena dugogodišnja prijateljica Milica Vraneš, ali i Katarina Meleg-Melih koja je često posećivala porodicu Benka, gledajući Slovenku kako raste i bila svedok njenih muzičkih početaka.

Na promociji su se čule tri pesme sa CD-a u Slovenkinj interpretaciji („Viem“, „Nová“ i „Cry me a river“), dok je pesmu „Môj sen“, koja je bila pobeđnička na jednom od festivala „Zlatý kľúč“ u Selenči izvela Sabina Trbara. Bivši muzički urednik Radija televizije Vojvodina i odličan poznavalac naše rok muzičke scene Bogica Mijatović pratio je muzičku putanju Slovenke Benkove-Martinkove, ali nije mogao da prisustvuje promociji njenog CD-a, pa se obratio putem video-snimka, koji je snimila slovačka redakcija RTV.

Zavod za kulturu vojvođanskih Slováka zajedno sa Nacionalnim savetom slovačke nacionalne manjine želi i rado će i nadalje, bilo finansijski bilo organizaciono, podržavati manifestacije ove vrste.

VIANOČNÁ POHLADNICA Z PERA DETI V ÚKVS

BOŽIČNA RAZGLEDNICA IZ PERA DECE U ZKVS

Ústav pre kultúru vojvodinských Slovákov usporiadal verisáz detských vianočných pohľadníc, ktoré sú výsledkom 13. medzinárodnej súťaže detských výtvarných prác pod názvom *Vianočná pohľadnica*.

Výstava sa konala vo štvrtok 15. decembra 2016 v miestnostiach ÚKVS a bola to siedma výstava týchto pohľadníc. Predtým než výstava docestovala do Srbska, detské vianočné pohľadnice obdivovalo obecnstvo v Českej republike, na Slovensku v Liptovskom Mikuláši, na Bratislavskom hrade, na Úrade Žilinského samosprávneho kraja, v Dolnom Kubíne, ako aj v Poľsku.

Súťaž organizuje Žilinský samosprávny kraj – Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne v spolupráci s Kanceláriou Národnej rady Slovenskej republiky, Národnostnou radou slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, Spolkom Slovákov v Poľsku, Mestským kultúrnym strediskom vo Frenštáte pod Radhoštom a Liptovským kultúrnym strediskom v Liptovskom Mikuláši.

Vidieť, že ide o seriózny projekt Oravského kultúrneho strediska, ktorý do tejto akcie zapojil 50 základných a stredných slovenských škôl zo Slovenska a zo zahraničia. Toto stredisko sa zaoberá výtvarnými prácami na rôzne témy a ich zviditeľňovaním. Do ústavu organizátori priniesli 70 individuálnych a 80 kolektívnych prác, ktoré sú zarámované v dvadsiatich paneloch. K výstave vydali aj sprievodný katalóg s dvadsiatimi odmenenými pohľadnicami. Podľa slov riaditeľa Oravského kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne Miroslava Žabenského na súbeh bolo zaslaných 5 500 pohľadníc s vianočnou tematikou.

V súťaži sa zúčastnili aj žiaci slovenských vojvodinských základných škôl a to žiaci petrovskeho gymnázia a Základnej školy Jána Čajaka v Petrovci. Pri tejto príležitosti im riaditeľ OKC udelil odmeny. Cenu, ktorá patrí gymnazistovi Gustávovi Valentíkovi, prevzala riaditeľka gymnázia Anna Medvedová. Žiaci

Zavod za kulturu vojvodanskih Slova organizovao je svečano otvaranje izložbe dečjih božićnih razglednica, koje su rezultat 13. Međunarodnog konkursa za dečje likovne radove pod nazivom „Božićna razglednica“.

Izložba je održana u četvrtak, 15. decembra 2016. u prostorijama ZKVS kao sedma po redu izložba pomenutih razglednica. Pre nego što je izložba „doputovala“ u Srbiju, u dečjim božićnim razglednicama uživala je publika u Češkoj Republici, u Slovačkoj u Liptovskom Mikulašu, u Bratislavskom zamku, u Kancelariji samoupravnog okruga Žilina u Donjem Kubinu, kao i u Poljskoj.

Konkurs organizuje Samoupravni okrug Žilina – Oravski kulturni centar u Donjem Kubinu u saradnji sa Kancelarijom nacionalnog saveta Slovačke Republike, Nacionalnim savetom slovačke nacionalne manjine u Srbiji, Udruženjem Slova u Poljskoj, Gradskim kulturnim centrom u Frenštatu pod Radhošćem i Liptovskim kulturnim centrom u Liptovskom Mikulašu.

Očigledno je reč o ozbiljnom projektu Oravskog kulturnog centra koji je u ovu akciju uključio 50 osnovnih i srednjih slovačkih škola iz Slovačke i inostranstva. Ovo središte se bavi likovnim radovima na razne teme i njihovim predočavanjem javnosti. Organizatori su doneli u Zavod 70 pojedinačnih i 80 kolektivnih radova, koji su uramljeni u dvadeset panela. Uz izložbu su objavili i prateći katalog sa dvadeset nagrađenih razglednica. Prema rečima direktora Oravskog kulturnog centra u Donjem Kubinu, Miroslava Žabenskog, na konkurs je stiglo 5500 razglednica sa božićnom tematikom.

Na konkursu su učestvovali i učenici slovačkih vojvodanskih osnovnih škola i to đaci Petrovačke gimnazije i Osnovne škole „Jan Čajak“ iz Bačkog Petrovca. Ovom prilikom im je direktor OKC uručio nagrade. Nagradu koja je pripala gimnazijalcu Gustavu Valenčiku preuzela je direktorka gimnazije Ana Medveđ. Učenici Osnovne škole „Jan Čajak“ iz B. Petrovca osvojili su

Základnej školy Jána Čajaka v Petrovci získali kolektívnu cenu, ktorú v mene kolektívu prevzala profesorka výtvarnej kultúry Daniela Triašková, a školský výbor získal aj peňažnú odmenu, ktorú investovali do kancelárskych pomôcok.

Otvorenie výstavy spríjemnili hudobné čísla žiakov z Petrovca Klaudie Králikovej, ktorá zahrala na klarinete, a Ivety Kováčovej, ktorá predniesla skladbu na klavíri, kým báseň *Okuliare* autorky Márie Rázusovej-Martákovéj zarecitoval Milan Hansman.

Prítomných v úvode privítala koordinátorka Výboru pre vzdelávanie NRSNM Svetlana Zolňanová a prihovorila sa aj riaditeľka Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov Anna Chrtánová-Leskovac, ktorá riaditeľovi OKS Miroslavovi Žabenskému odovzdala knižné vydania ústavu. Oravské kultúrne centrum tiež do daru prinieslo vlastné knižné vydania, ktoré našli svoje miesto v príručnej knižnici ÚKVS. Podstatné je však to, že medzi týmito dvomi ustanovizňami sa zrodilo kvalitné priateľstvo, nové spoločné idey a určite aj dobrá spolupráca.

grupnu nagradu, koju je u ime kolektiva preuzela profesorka likovne kulture Daniela Triaška, dok je Školskom odboru pripala i novčana nagrada koju su uložili u kancelarijski materijal.

Otvaranje izložbe ulepšale su muzičke tačke učenika iz Bačkog Petrovca: Klaudie Kraljik koja je svirala na klarinetu i Ivete Kovač koja je izvela kompoziciju na klaviru, kao i pesma „Naočare“ autorke Marie Razus-Martak, koju je kazivao mladi recitator Milan Hansman.

Na početku izložbe prisutne je pozdravila koordinatorka Odbora za obrazovanje NSSNM Svetlana Zolnjan, a obratila im se i direktorka Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka Ana Hrtčan-Leskovac koja je direktoru OKC Miroslavu Žabenskom uručila zavodova knjižna izdanja. Oravski kulturni centar je takođe na poklon doneo sopstvena izdanja knjiga, koja su pronašla svoje mesto u príručnoj biblioteci ZKVS. Bitno je, pak, to, da se među ovim dvema ustanovama rodilo kvalitetno prijateljstvo, nove zajedničke ideje, a zasigurno i dobra saradnja.

ADRESÁR INŠTITÚCIÍ, USTANOVIZNÍ, ZDRUŽENÍ, KULTÚRNYCH STREDÍSK A KULTÚRNO-UMELECKÝCH SPOLKOV VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV

ADRESAR INSTITUCIJA, USTANOVA, UDRUŽENJA, KULTURNIH CENTARA I KULTURNO-UMETNIČKIH DRUŠTAVA VOJVOĐANSKIH SLOVAKA

Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny

Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine u Srbiji

Bulvár Mihajla Pupina 1/IV
21 000 Nový Sad
Tel./fax: 021/422 989
E-mail: office@rada.org.rs
URL: www.rada.org.rs
Predsedníčka: Anna Tomanová-Makanová

Matica slovenská v Srbsku Matica slovačka u Srbiji

Ul. maršala Tita 18
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./Fax: 021/78 02 48
E-mail: msjbp@stcable.net
Predseda: Ján Brtka

Slovenská redakcia Televízie Vojvodiny Slovačka redakcija Televizije Vojvodine

Sutjeska 1
21 000 Nový Sad
Tel.: 021/210 14 80, 021/210 14 20
E-mail: dennik@rtv.rs
Hlavný a zodpovedný redaktor: Milan Kulík

Slovenská redakcia Rádia Nový Sad Slovačka redakcija Radija Novi Sad

Ignjata Pavlasa 3
21 000 Nový Sad
Tel.: 021 210 17 30
E-mail: slovacka.radio@rtv.rs
Hlavný a zodpovedný redaktor: Martin Prebudila

NVU Hlas ľudu NIU „Hlas ljudu“

Bulvár oslobodenia 81/V
21 000 Nový Sad
Tel.: 021/47 20 840
E-mail: nvuhlasludu@hl.rs
Riaditeľ: Samuel Žiak

Slovenské vydavateľské centrum Slovački izdavački centar

14 VÚSB 4-6
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./Fax: 021/780 159
E-mail: svcentrum@stcable.rs,
svc.petrovec@gmail.com
Riaditeľ: Vladimír Valentík

Slovenské vojvodinské divadlo Slovačko vojvođansko pozorište

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/780 040
Fax: 021/780 444
E-mail: svpozorište@gmail.com
URL: www.petrovec.com/svd
Riaditeľka: Viera Tárnociová-Krstovská

Múzeum vojvodinských Slovákov Muzej vojvođanskih Slovaka

Ul. maršala Tita 23
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 377
E-mail: muzejvs@stcable.net
URL: www.muzeumslovakov.rs
Riaditeľka: Anna Sěčová-Pintírová

Kultúrne centrum Kysáč Kulturni-centar Kisač

Slovenská 22
21 211 Kysáč
Tel./Fax: 021/827 642
E-mail: kis.kysac@gmail.com
Riaditeľ: Pavel Surový

Dom kultúry 3. októbra Dom kulture „3. oktobar“

Ul. maršala Tita 46
26 210 Kovačica
Tel./Fax: 013/661 112, 062/88 50 814
E-mail: dkulture@gmail.com
Riaditeľ: Ján Tomáš

Dom kultúry Michala Babinku Dom kulture „Mihal Babinka“

Námestie oslobodenia 1
26 215 Padina
Tel.: 013/667 235
E-mail: dkmpbadina@gmail.com
Riaditeľka: Anička Elchekhová

Stredisko pre kultúru Stará Pazova Centar za kulturu Stara Pazova

Svetosavská 27
22 300 Stará Pazova
Tel. 022/312 114, 022/311 104
E-mail: czkstpazova@ptt.rs,
centarzakulturu.starapazova@gmail.com
URL: www.czkstarapazova.com
Riaditeľ: Vladimír Kerkez

Knižnica Štefana Homolu Biblioteka „Šćefan Homola“

Národnej revolúcie 9
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 335
E-mail: shomolu@stcable.net,
jazyciarka@gmail.com
Úradujúca riaditeľka: Anna Speváková

Obecná knižnica Kovačica Opštinska biblioteka Kovačica

Ul. maršala Tita 48
26 210 Kovačica
Tel.: 013/662 471
Fax: 013/660 800
E-mail: biblioteka.kovacica@gmail.com
URL: www.biblioteka-kovacica.com
Riaditeľ: Slobodan Stevanovski

Slovakistická vojvodinská spoločnosť Slovakističko vojvođansko društvo

Dr. Zorana Đinđića 2
21 000 Nový Sad
Tel.: 063/8623994
E-mail: slovaci@ff.uns.ac.rs
Tajomníčka: Zuzana Tyrová

Galéria Zuzky Medvedovej Galerija Zuske Medvedove

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 021/781 377
E-mail: muzejvs@stcable.net
URL: www.muzeumslovakov.rs
Riaditeľka: Anna Sěčová-Pintírová

Galéria insitného umenia Kovačica Galerija naivne umetnosti Kovačica

Masarykova 65
26 210 Kovačica
Tel.: 013/661 157, 013/660 500
E-mail: galerijanaivneumetnosti@gmail.com
URL: www.naivnaumetnost.com
Riaditeľka: Anna Žolnajová-Barcová

Galéria SND Galerija SND

Slovenská 47
21 211 Kysáč
E-mail: michalmadacky@gmail.com
Tel.: 063/1919336
Vedúci: Michal Madacký

Medzinárodné etnocentrum Babka Kovačica

Međunarodni etno centar „Babka“
Kovačica
Vinogradarska 7
26 210 Kovačica
Tel.: 013/661 522
E-mail: office@babka-center.com
URL: www.babka-center.com
Riaditeľ: Pavel Babka

Divadlo VHV Báčsky Petrovec Pozorište VHV Bački Petrovac

Kollárova 4
21 470 Báčsky Petrovec
Tel./fax: 021 780 034, +381 63 885 60 40
E-mail: divadlo@vhv.rs,
vhvpetrovec@gmail.com
URL: www.vhv.rs
Riaditeľ: Ján Černák

Ochotnícke divadlo Janka Čemana v Pivnici

Amatersko pozorište „Janko Čeman“ u Pivnicama

Vojvodinská 25
21 469 Pivnica
Tel.: 021 756 550, 069/756 981
E-mail: jcemang4@gmail.com
URL: www.dida.co.rs
Predseda: Mirko Gedra

Art centrum Chlieb a hry
Art centar Hleba i igara
Slovenské námestie 2
22 300 Stará Pazova
Tel./fax.: 022/314 413
E-mail: info@miroslavbenka.com
URL: www.miroslavbenka.com
Riaditeľ: Miroslav Benka

Združenie občanov Kolektív kreatívnych amatérov KOKRAM
Udruženje građana KOKRAM
Janka Bartoša 23
26 210 Kovačica
Tel: 063/664 879, 063/856 74 67
E-mail: kokram26210@gmail.com
Predsedníčka: Darina Dudková

Asociácia slovenských spolkov žien
Asocijacija slovačkih udruženja žena
Ul. maršala Tita 5-7
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 063 88 76 595
E-mail: assz.bp@gmail.com
Predsedníčka: Viera Miškovicová

Kultúrne centrum Aradáč
Kulturni centar Aradac
Kukučínova 16
23 207 Aradáč
Tel.: 064/ 190 48 95
E-mail: kc.aradac@gmail.com
Predseda: Ján Zvara

Slovenský dom MOMS
Slovački dom MOMS
Šafárikova 1
21 400 Báčska Palanka
Tel.: 063/743 4091, 021/750 706
E-mail: momsibp@eunet.rs
Predseda: Juraj Beláni

KUS Petrovská družina
KUD „Petrovačka družina“
Kollárova 3
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 062 80 27 027
Predsedníčka: Daniela Legiňová-Sabová

Folklorný súbor pri MOMS Biele Blato
Folklorni ansambl MOMS Belo Blato
Ivu Lolu Ribara 15
23 205 Biele Blato
Tel.: 066 866 0065
E-mail: jarmila.hromcik@grad.zrenjanin.rs
Predsedníčka: Jarmila Hromčíková

SKUS Štefánik
SKPD „Štefánik“
Nušičova 7
22 253 Bingulfa
Tel: 064/ 268 86 20
Predseda: Milko Horvát

KUS Sládkovič
KUD „Sladkovič“
Bratov Gavrajićovcov 1
11 275 Boľovce
Tel: 064/5500626
E-mail: boljevci.kudsladkovic@gmail.com
Predseda: Marijan Šajben

SKOS Šafárik
SKPD „Šafárik“
Ugrinovačka 120
11 272 Dobanovce
Tel. 063/585 211
E-mail: kpdsafarik@hotmail.com
URL: www.kpdsafarik.co.rs
Predseda: Željko Čapeľa

SKOS v Erdevíku
SKPD u Erdeviku
Masarykova 2
22 230 Erdevík
Tel: 063 76 37 447, 022/752 778
E-mail: oberedi@gmail.com
Predseda: Andrej Berédi

KUS Bratstvo
KUD „Bratstvo“
Slovenská 5
26 370 Hajdušica
Tel.: 062/762 935
E-mail: dhudjec@mts.rs
Predseda: Nenad Folčan

KOS Jednota
KPD „Jednota“
Ľudovíta Dudka 13
21 412 Hložany
Tel.: 064/594 18 07
E-mail: mzglozan@hotmail.rs,
rastislavstruhar1973@gmail.com
Predseda: Rastislav Struhár

SKUS Jánošík
SKUD „Janošík“
Ul. maršala Tita 5
26 362 Jánošík
Tel.: 069/199 41 86
E-mail: skusjanošik@gmail.com
Predsedníčka: Karolína Supeková

Kreatívne centrum pre cestovný ruch,
umenie a kultúru
Kreativni centar za turizam, umetnost i kulturu
Masarykova 69
26 210 Kovačica
Tel.: 063 337 527
E-mail: kreativni.centar.tuk@gmail.com
Predseda: Paľo Sampor

KUS Zvolen
KUC „Zvolen“
Ul. maršala Tita 85
21 472 Kulpín
Tel.: 064/530 69 56, 063/784 38 41
E-mail: kuszvolen.kulpin@gmail.com
Predseda: Vladimír Zelenák

KUS Štefánik
KUD „Štefánik“
Ul. maršala Tita 13
25 234 Laliť
Tel: 065/67 999 16
E-mail: kusstefaniklalic@gmail.com
Predseda: Dušan Párnický

KUS Mladost'
KUD „Mladost“
Ul. maršala Tita 69
21 315 Lug
Tel.: 064 4732572
E-mail: m.zajednica.lug@gmail.com
Predsedníčka: Anna Čelovská

SKC P. J. Šafárika
SKC „P. J. Šafárik“
Vuka Karadžiča 2/a
21 000 Nový Sad
Tel.: 069/180 19 81
E-mail: safarikns@gmail.com
URL: www.safarik.org.rs
Predsedníčka: Vierka Marčoková-Cerovská

SKUS Slnečnica
SKUD „Slnečnica“
Prvomajská 26
26 215 Padina
Tel.: 062 152 20 86
E-mail: skus.slnečnica@gmail.com
Predsedníčka: Martina Hlavčová

SKUS Pivnica
SKUD Pivnice
Vojvodinská 82
21 469 Pivnica
Tel: 064/122 74 18
E-mail: skudpivnice@hallsys.net,
gvalentin@mts.rs
URL: www.skuspivnica.org.rs
Predseda: Valentín Michal Grňa

KUS Jána Kollára
KUD „Jan Kolar“
Ul. maršala Tita 124
21 425 Selenča
Tel.: 063/136 16 02
E-mail: malvinazolnjang6@gmail.com
Predsedníčka: Malvína Zolňanová

SKUS h. Janka Čmelíka
SKUD „h. Janko Čmelik“
Cyrila a Metoda 11
22 300 Stará Pazova
Tel.: 065 313 8 555
E-mail: skushjc96@gmail.com
Predsedníčka: Libuška Lakatošová

KUS Jednota
KUD „Jednota“
Svätého Savu 76
22 240 Šíd
Tel.: 063/553 635
E-mail: skusjednotasid@gmail.com
Predseda: Vladimír Čáni

SKOS Detvan
SKPD „Detvan“
Spoljnostarčevačka 127
26 000 Vojlovica-Pančevo
Tel.: 065 405 05 70, 063/581 040
E-mail: skosdetvan@gmail.com,
mihalspisjak33@hotmail.com
Predseda: Michal Spišiak

Komorný zbor Zvony
Kamerni hor „Zvoni“
Čmelíkova 39
21 425 Selenča
Tel.: 021 774 139
E-mail: zvony@neobee.net
Predseda: Juraj Súdí

Komorný zbor Musica viva
Kamerni hor „Musica Viva“
XIV VÚSB 7-9
21 470 Báčsky Petrovec
Tel.: 063 87 30 863
E-mail: marienak614@gmail.com
Predsedníčka: Mariena Stankovićová-Kriváková

Súbor Skala
Hor „Skala“
Masarykova 115
26 210 Kovačica
Tel.: 062 881 53 75, 062 881 53 76
E-mail: tomas.pavel.83@gmail.com
Predseda: Pavel Tomáš st.

Izbrana BIBLIOGRAFIJA MIROSLAVA BENKIJU

Andreja Ladi
 NIEWO SLOV PRE TEL

150
 PIATOK
 05.08.2016 @ 19.00 hod SLOVENSKO VOJVODSKO DIVADLO